

KLETSKOPPEN EN BOTERBRIEFJES

De dag was begonnen als een niet noemenswaardige dinsdag in maart. Grijs en waterig met af en toe een zonnetje. Een dinsdag zoals de dinsdagen in maart wel vaker kunnen zijn. Maar toch kon je met een beetje goede wil zeggen dat de lente na een avondje doorzakken voorzichtig leek te ontwaken.

Niet veel anders was dit ook bij Tommie het geval, die na zijn koffie-infuus nog steeds in de veronderstelling was dat het niet zijn dag zou worden. En daar had hij gelijk in gehad. De dag was op een monotoon tempo van saaiheid voorbij gegleden. Tegen de tijd dat het eindelijk gerechtvaardigd was om de werkdag als *voorbij* te beschouwen, had hij voor zichzelf bepaald wat het avondeten zou worden en was richting de supermarkt gegaan. Een gevaarlijk tijdstip, zo werd duidelijk in gangpad drie.

Slechts door zijn ijzeren discipline om zichzelf aan het boodschappenlijst te houden kon hij zonder al teveel kleerscheuren afrekenen.

Zo'n twee uur later zaten de mannen met een bord warm eten op schoot.

'Snijbonenstampot?' vroeg Koen.

'Met spekjes,' humde Tommie bevestigend met volle mond.

'Aha,' zei Koen, hij draaide wat met zijn vork in de groene vochtige brei. 'Ik kende het niet.'

'Zelf bedacht.'

'Vandaar.'

'Sorry?'

'Nee niets. En dat?' wijzend naar een schaalteje gevuld met verkoolde brokjes.

'De spekjes,' antwoordde Tommie alsof het de normaalste zaak van de wereld was.

Liefde gaat door de maag, ook wanneer het menu van de dag niet de hachelen is. Dat is iets wat Koen voor zichzelf al snel duidelijk had. Zeker wat Tommie betrof was het vaker dan eens een uitdaging om wat hij voorgeschoteld kreeg naar binnen te werken. Op zijn beurt had Koen begrepen dat ook Tommie soms met zijn wenkbrauwen fronste in het bijzijn van zijn eigenaardigheden. Iedere gek heeft zijn gebrek en elk huis zijn kruis of een neef of tante waarvan je instinctief wist dat ze een beetje scheef trokken. Het is simpelweg een kwestie van accepteren, de ander in zijn waarde laten. En zien wat er wel toe doet. Een vaardigheid die zich nog niet zo gemakkelijk eigen laat maken. Maar in de jaren dat Koen en Tommie met elkaar een relatie hadden ging dit hen steeds beter af. Al gebied eerlijkheid om te zeggen dat zo nu en dan ook bij hen de vlam in de pan sloeg of dat er sprake was van een bermbrand die moeilijk te blussen was.

Koen Kramer en Tommie Prins, beiden achter in de dertig, hadden in hun leven ook andere liefdes gekend. En vaker dan eens hadden ze, ieder op zijn beurt, in de liefde teleurstellingen te verwerken gehad. Of (meer dan dat ze eigenlijk wilden toegeven) zichzelf compleet voor schut gezet om de liefde terug te winnen met alle gevolgen van dien (zoals een liefdesverklaring op rijm met bijbehorende slideshow die nog steeds op YouTube te vinden is wanneer je goed zoekt).

Maar beide mannen hadden nog nooit dié liefde ervaren zoals ze deze voor elkaar voelden. Bestaande uit het vertrouwen in elkaar en het gevoel dat ze bij elkaar wilden zijn. Meer had het niet om het lijf en meer was eigenlijk ook niet nodig.

Hoewel Tommie wist dat Koen zielsveel van hem hield en zonder erbij na te denken voor hem door het vuur zou gaan, was het bewijzen van zijn liefde ten aanzien van een ambtenaar van de burgerlijke stand een van de dingen die hij beslist niet wilde doen. Tenzij (en zelfs dan was het nog geen uitgemaakte zaak) de Paus

in eigen persoon het boterbriefje zou ondertekenen dat Koen er wellicht anders over zou denken.

‘Nee nee,’ zei Koen, ‘jij hebt gekookt dus ik doe de afwas.’

‘En zet koffie,’ vulde hij later aan omdat ze beiden wisten dat ze in het bezit waren van een afwasmachine.

‘Lekker,’ zei Tommie

‘Een koffie voor tafel zes komt eraan. Had monsieur een luxe koffie gewild of een café ordinair?’

‘Na zo’n smakelijke dis? Een luxe natuurlijk.’

‘Ah ja, hoe kan het ook anders,’ zei Koen.

De luxe koffie was een recept van de mannen zelf geweest. Een idee, eerlijk gestolen uit een restaurant maar in eigen keuken, op eigen wijze weer in elkaar gezet.

Het recept betrof een whiskyglas gevuld met een grote bol vanilleijs overgoten door een espresso vanuit het George Clooney koffiezetapparaat. De reden waarom deze koffie per se vanuit het George Clooney koffiezetapparaat moest komen wisten Tommie en Koen ook niet, maar op de een of andere manier smaakte dit lekkerder. Gegeven het feit dat de cups zo’n dertig cent per stuk kostten was dit een duur bakkie en zodoende als luxe omschreven. Wanneer deze bak koffie een *grand de luxe* versie zou zijn, zou er nog een kletskoek aan toegevoegd worden. Aangezien Koen noch Tommie zich konden beheersen wanneer een pak kletskoppen in de kast lag, kwam dit bijna nooit voor. Eigenlijk alleen rond kerst. Terwijl het George Clooney-apparaat best wel een rot herrie maakte, kon Tommie niet vermoeden dat deze niet noemenswaardige dinsdag weldra zou veranderen in een avond die de boeken in zou gaan als de start van een nieuw leven.

Gelijktijdig dat Matthijs van Nieuwkerk op een ongezond tempo de items van de uitzending opsomde kwam Koen binnenlopen met twee luxe uitzierende glazen met koffie op een bijpassend dienblaadje.

‘Hé een grand de luxe?’ vroeg Tommie verbaasd toen hij het schaalpje met kletsoppen zag. ‘En niet zo zuinig ook.’ (Er lag inderdaad een flinke stapel kletsoppen.)

‘Yup,’ zei Koen met een zenuwachtig lachje.

‘Gaat het wel?’

‘Ja hoezo?’ antwoorde Koen quasi nonchalant

‘Nou omdat je zo... eh... tja zo vreemd doet.’

‘Niet’

‘Wel’

‘Niet’

‘Wel! Ik zie het toch? Grand de luxe koffie op dinsdag?’

Koen zuchtte wat geïrriteerd. ‘Hier neem een koekje.’

‘Ik hoef nog geen koekje.’

‘Geloof me nou, pak een kletsop!’ drong Koen aan.

Tommie zette zijn glas neer, zuchtte even en pakte het schaalpje van Koen aan. Pas toen hij de gouden ring die onderop de stapel van kletsoppen lag zag, begreep hij waarom Koen had gedaan wat hij had gedaan.

‘Niet!’ zei Tommie vol ongelooft.

Koen keek hem glunderend aan.

‘Maar... ik dacht je dat niet wilde.’

‘Tja,’ fluisterde Koen: ‘Ze zeggen wel iets over het hart van een verliefde vrouw. Maar ze onderschatten het hart van een man die zijn liefde heeft gevonden.’

DE VROUWELIJKE TOUCH

‘Welkom dames, bij deze twintigste bijeenkomst van zesenvijftigste jaargang van onze vereniging van plattelandsvrouwen. Ik verklaar deze bijeenkomst tot geopend,’ had Mia Toldijk gezegd terwijl ze de tafel waar alle vierentwintig leden van de vereniging van plattelandsvrouwen, divisie Raalinghe, aan zaten, plechtig had rondgekeken.

Bijna allemaal, want Aafke had afgebeld in verband met haar maagkramp. Ook José moest verstek laten gaan, omdat haar oudste en jongste heftige diarree hadden. Zo te horen ging er een buikgriepje rond.

De lange houten tafel, die zeker ruimte bood aan een gezelschap van ruim twintig mensen, stond in het bijgebouw van de kerk. Het was een fantasieloos gebouwtje dat in de jaren zeventig links van de kerk was gebouwd toen bleek dat er ruimtegebrek was voor alle activiteiten die werden georganiseerd.

De oude garde van het dorp had de oproep van Jezus “laat de kinderen tot mij komen” kennelijk op een geheel eigen wijze geïnterpreteerd, daar ze het geen pas vonden om die jengelende jeugd met verf en plaksel door de gangpaden van de kerk te laten banjeren.

Het was de vader van Margot en Mia geweest die het nuttige met het aangename wilde verenigen en op het idee was gekomen om een extra gebouw te plaatsen. Zo konden kinderen naar hartenlust met plaksel en ander kleverige spul in de weer en konden de kerkgangers op hun beurt zich met een gerust hart richten op het stichtelijke woord.

Het idee was met groot enthousiasme ontvangen en met dezelfde energie ook tot uitvoer gebracht. Een staaltje van gezamenlijke inspanning dat zich maar zelden liet zien.

De burgemeester (eveneens een trouw kerkganger) had ervoor gezorgd dat de bouwvergunning via een spoedprocedure was afgegeven waardoor binnen een maand de eerste schep de grond inging en binnen een half jaar er een nieuw bouwwerk stond.

Ofschoon de inspanning van de groep mannen die deze taak op zich had genomen groot was, was dit bij de aanblik van het gebouw niet terug te zien. Het werd zeker niet hardop gezegd, maar de Raalinghers waren het er over eens dat het gebouw het aan de vrouwelijke touch van de vereniging van plattelandsvrouwen ontbrak.

Omdat in die tijd de toegevoegde waarde van de VPV nog niet altijd ten volle werd gezien, was hun rol hun rol tijdens de bouw beperkt gebleven tot het verzorgen van koffie en thee en allerlei maaltijden. Niet verwonderlijk dat het bijgebouw daarom een rechthoekige doos was geworden waarbij het aan iedere vorm van gezelligheid of gemeenschapszin ontbrak.

De doos was protestants wit geschilderd. In het midden van de doos waren twee openslaande deuren geplaatst met aan weerszijden daarvan drie grote ramen die evenredig aan de lengte van het gebouw waren geplaatst. Ten slotte was iemand op het lumineuze idee gekomen om de kozijnen, tezamen met de brede afdeklap die rondom het dak was geplaatst, in een lelijke poepkleur te schilderen. Met het gevolg dat het christelijke bijgebouw veel gelijkenissen vertoonde met een sneue kantine van een vleesverwerkingsbedrijf.

Desalniettemin deed het gebouw wat het hoorde te doen: onderdak bieden aan allerlei activiteiten die vanuit het belangrijkste gebouw van het dorp, de kerk, werden bedacht.

Door de jaren heen werd het bijgebouw of dependance (zoals de doos behoorde genoemd te worden) waar nodig liefdevol door vrijwilligers gerepareerd. Hoewel echt was geprobeerd om het geheel van binnen wat op te kalefateren, bleef het gebouw zowel

binnen als van buiten een povere aanblik houden.

Nog steeds bood het gebouw uitkomst en werd gebruikt waarvoor het destijds was gebouwd. Ergens kon je de conclusie trekken dat de Raalinghers stiekem van deze aftandse schuur waren gaan houden. Misschien niet op de wijze waarop dit bouwsel erbij stond, maar om wat het voor hen betekende.

Geheel anders dan deed vermoeden was de vereniging van plattelandsvrouwen, divisie Raalinghe (om praktische doeleinden in de volksmond afgekort tot VPV) veel meer dan een clubje plattelandsvrouwen die eens per week bij elkaar kwam om op prettige wijze het wel en wee (lees: roddelen) van het dorp te bespreken. In werkelijkheid voldeden lang niet alle leden van de VPV aan het standaard beeld van de plattelandsvrouw. Goed, ze woonden misschien niet in de Randstad, toch dat wilde niet zeggen dat zij allemaal waren gereduceerd tot een vrouwelijk aanhangsel van hun man. Vanzelfsprekend was een groot deel van de vrouwen getrouwd met een boer en werkzaam in het agrarische bedrijf. Afgezien daarvan hadden de vrouwen veelal voor zichzelf een eigen takenpakket samengesteld. Niets meer, maar zeker niets minder dan hun man. Op deze manier droegen de vrouwen (zoals het hoorde) op gelijkwaardige basis met hun man hun steentje bij aan het boerenbedrijf.

Dan waren er nog de vrouwen die niets te maken hadden of wilden hebben met het boerenleven. Zij werkten in een winkel of hadden een baan als verpleegkundige in het streekziekenhuis dat zo'n twaalf kilometer van Raalinghe vandaan lag.

In het verleden was de VPV misschien een aards conservatief theekransje dat zich alleen maar bezighield met liefdadigheid (lees: bemoeien met anderen) en het binnenhalen van Sinterklaas. Gaandeweg had dit gezelschap zich ontwikkeld tot een geëmancipeerde vrouwenvereniging waar geen onderwerp geschuwd werd. Althans zo voelden de vrouwen dit. Het kon

zijn dat doorgewinterde feministen er een andere mening op na hielden, maar er was een stijgende lijn wat betreft hun verdere emancipatie en dat was al een positief punt op zich. Soms was het beter om dingen op hun eigen kracht te laten groeien. Zoals een kind dat leert te dansen op een geheel eigen melodie in het hoofd. ‘Zijn er nog liefhebbers voor boterkoek?’ vroeg Jannie. ‘Vanmiddag geheel naar eigen recept gebakken.’

‘Meen je?’ vroeg Trude Postma-Jonker.

‘Ja heus.’

Op het moment dat Jannie een verhandeling van het bakproces wilde geven, had Mia hier een stokje voor gestoken. Zittende aan het hoofd van de tafel met Jansje als notulist naast zich was Mia een door de wol geverfde voorzitter van de VPV.

Ze was een kleine, corpulente dame en dat wist ze zelf heel goed. Anders dan bij haar zusje Margot, die totaal geen last had overgewicht, had het eerste deel van haar leven bestaan uit een haast ziekelijke aandacht van haar moeder (waarschijnlijk vanuit de beste intenties) om het lichaamsgewicht te doen verminderen. Het had haar jeugd verpest.

Zo’n elf jaar geleden was het Mia gelukt om onder het juk van het overgewicht uit te komen door te besluiten om nooit meer te diëten, op haar weight te watchen of te Sonja Bakker-en. Ze had aanvaard dat haar lichaam kennelijk een soort toevluchtsoord was voor kilo’s met verlatingsangst en daar kon ze (zo was gebleken) niet zo gek veel aan doen.

Met het nemen van dit besluit waren de kilo’s nog steeds op hun plek gebleven en was er qua volume niet zo gek veel veranderd, maar in haar hoofd des te meer. Mia had zich een vrije vrouw gevoeld.

In plaats dat ze bij de Miss Etam met schaamte op zoek ging naar de grootste maat op het rek, was ze dapper een winkel met grote maten binnengestapt. Tot haar verbazing een “normale” maat

gevonden in een leuk model. Niet lang daarna had ze haar haar in een pittig model laten knippen. Eigenhandig had Mia ervoor gezorgd dat ze de powervrouw van Raalinghe werd die ze nog steeds was.

Ze had begrepen dat het er niet om gaat hoe je eruit ziet maar hoe je je voelt. En dat wanneer je zelf het gevoel hebt dat je van waarde bent, anderen je ook zo gaan behandelen.

‘Dames, laten we de pauze gebruiken voor het uitwisselen van de recepten. Ik wil deze bijeenkomst plenair beginnen omdat er nogal wat huishoudelijk mededelingen op stapel staan.’

De bijeenkomsten van deze VPV volgde ruwweg altijd dezelfde opbouw. Mia opende de tweewekelijkse bijeenkomsten en begon met een opsomming van onderwerpen die door de VPV behandeld diende te worden: *het formele gedeelte*.

Na de pauze volgde het uitwerken: *het informele gedeelte* van de bijeenkomst waar door de dames aan verschillende projecten werd gewerkt (lees: ook ruimte voor roddelen).

Aan de andere kant van Mia, daar waar het lange gedeelte van de tafel begon, zat dominee Pee. Om duidelijk te maken dat de dominee slechts te gast was bij deze bijeenkomst had hij dit plekje gekregen.

Hoewel Jansje had aangeboden om haar plaats op te geven zodat de dominee naast Mia kon zitten, had Mia erop gestaan dat hij aan het lange gedeelte van de tafel zou plaatsnemen. Ze mocht de dominee, haar zwager, graag maar ze was niet naïef. Mia wist dat wanneer de dominee eenmaal de aandacht kreeg, hij niet van ophouden hield. Op de zondagochtenden was hij de grote ster (en wellicht de reden waarom de kerkdiensten zo'n gevolg hadden) maar hier tijdens de bijeenkomsten van de VPV waaide de wind, zolang Mia het kon helpen, vanuit een andere hoek.

De dominee plukte wat aan zijn vingers terwijl hij luisterde hoe zijn schoonzus de voorzitter een uiteenzetting van zaken gaf.

‘Als ik mag vragen,’ vroeg Jannie, ‘wat doet dominee Pee hier?’
‘Je breng me gelijk tot het punt dat ik net wilde voorstellen. De dominee is hier vanavond als gast aangeschoven omdat hij een belangrijk punt met jullie wil bespreken. Hij heeft me al een klein beetje ingelicht en het lijkt me een goed idee om hem nu het woord te geven. Dominee?’

Aangekondigd als een plaatselijke bekendheid, schraapte hij even zijn keel alvorens van start te gaan. Het spreken voor grote gezelschappen was nooit een probleem voor de beste man geweest. Vanavond echter voelde hij een onrustige kriebel in zijn buik.

Een bijeenkomst van de VPV was niet te vergelijken met het prediken vanaf een kansel waarbij het de toehoorder min of meer verboden was om te terug te praten. Want deze afspraak ging bij de VPV niet op.

Er was duidelijk geprobeerd om hun bijeenkomsten iets van structuur te geven, desalniettemin was het meer regel dan uitzondering dat deze bijeenkomsten alle kanten op konden vliegen. Een duidelijk oorzaak voor deze plotselinge eruptie van gekrakeel van de dames was er niet. Waardoor de VPV door de mannen wel eens het kippenhok werd genoemd. Natuurlijk nooit in het bijzijn van de dames zelf, omdat ze dondersgoed wisten dat ze dan naar het avondeten konden fluiten. Want niet alleen de liefde, maar ook eigenbelang gaat via de maag.

In tegenstelling tot Mia was de dominee een lange dunne man van achter in de vijftig. Op zijn neus stond een bril met dikke glazen die zijn loensende kraaloojes in bedwang probeerde te houden. Door zijn bruine ribbroek en schijnbaar comfortabele trui en podologisch verantwoorde schoenen (die veelal door aardrijkskundeleraren werden gedragen) was duidelijk te merken dat hij de man er niet naar was om veel aandacht aan zijn kleding te willen geven. Ook zijn door een tondeuse kortgeschoren grijze haar deed deze indruk bevestigen.

Vanachter de dikke brilglazen keek hij de tafel rond, likte even aan zijn lippen zoals hij dat altijd deed wanneer hij een grote groep mensen aansprak en stak van wal.

‘Dankjewel Mia. En dankjewel dat ik hier vanavond te gast mag zijn. Wat is nu de reden dat ik vandaag in jullie midden ben? Eigenlijk is het heel simpel. Het gaat om de kerk.’ Bij wijze van gebaar wees hij door het raam waardoor de kerk was te zien.

‘Zoals jullie weten is het bezoekersaantal in de regio enorm toegenomen. Het is een positief signaal dat hopelijk een eerste teken is van een landelijk herstel. Juist om dit landelijke herstel kracht bij te kunnen zetten, heeft de overkoepelende raad van bestuur van de kerk bedacht dat een regionale ondersteuning een mooi begin kan zijn.’

De dames, die nog steeds geen enkel idee hadden waar de man met zijn verhaal naartoe wilde, keken vragend naar de dominee.

‘Wat dus inhoudt,’ ging hij verder, ‘dat wanneer er meer mensen naar de kerk komen er ook voldoende ruimte moet zijn. En dat is er niet.’

Met het uitspreken van deze laatste zin toverde hij een lach op zijn gezicht.

‘Dat lijkt me niets om over te lachen,’ zei Anneke.

‘Wacht nu maar af wat de dominee nog meer gaat zeggen,’ zei Mia.

‘Nee nee, Anneke heeft gelijk,’ zei de dominee beamend. ‘Het is een terechte vraag die ik mezelf ook heb gesteld.’

Anneke keek gerustgesteld om zich heen, omdat de dominee het voor haar opnam.

‘Want het is nogal een probleem: meer mensen en geen ruimte. We kunnen moeilijk klapstoeltjes in de gangpaden zetten. Toch?’

‘Helemaal mee eens,’ zei Jansje. ‘Dat geeft geen pas.’

‘Inderdaad,’ zei hij. Het was wel duidelijk dat de dominee wist hoe hij een publiek moest bespelen. ‘Zodoende moest er een andere oplossing komen. En die is er.’

Terwijl de dames aan zijn lippen hingen liet hij (naar alle waarschijnlijkheid om de spanning op te bouwen) een kleine pauze vallen.

‘Het idee is opgevat om een nieuwe kerk te bouwen. Een grotere natuurlijk.’

Er ging een zindering door het kleine lokaaltje van de VPV.

‘Een nieuwe kerk,’ fluisterden de vrouwen terwijl ze de impuls moesten onderdrukken om direct met elkaar in gesprek te gaan. Maar Mia hield haar meisjes goed in de gaten.

‘Een nieuwe kerk,’ herhaalde de dominee terwijl hij ook bevestigend knikte alsof hij voor een groepje doven en slechthorenden sprak.

‘In de volksmond wordt het ook wel een mega-kerk genoemd. Er zijn er al drie in Nederland gebouwd en nu is het opgevat om ook hier in de regio er een te gaan bouwen. Deze kerk zal multifunctioneel worden. Niet alleen is er ruimte voor vijfduizend bezoekers, maar ook zal er voldoende ruimte zijn voor recreatie, catechese, kindernevendienst en ja,’ hij moest even grinniken, ‘een heuse kantine.’

‘In de kerk?’ vroeg Florien Postma afkeurend.

‘Weet je hoe gezellig dit kan zijn?’ zei Jansje. ‘Op een behoorlijke wijze koffie kunnen zetten met een broodje bal als we daar zin in hebben.’

Daardoor schoot iedereen in de lach. Behalve Florien die nog steeds niet echt het nut hiervan kon inzien. Wat klaarblijkend ook voor haar schoonzus Trude gold die voor de gelegenheid haar zure gezicht had opgezet.

‘Dan hoeven we ook niet meer in deze avondse stacaravan te zitten. Ja sorry hoor dat ik zo hardop zeg hoor,’ zei Hummie Wolters. ‘Maar het is wel de waarheid. De vader van Mia en Margot, God hebbe haar lieve ziel, heeft zijn best gedaan maar dit,’ ze wees met beide handen naar het lokaaltje waarin ze zich bevonden, ‘is nu

echt wel aan zijn eind.

‘Dat klopt,’ zei hij rustig en keer naar Mia, ‘mijn schoonvader heeft zijn best gedaan, maar we moeten ook reëel zijn.’

Mia knikte bij hetgeen de dominee zei.

‘Met de komst van de nieuwe kerk, zou het een prima vervanger zijn voor deze ruimte.’ Hij glimlachte naar Hummie.

‘Waar kan ik tekenen?’ vroeg Hummie ‘Want dat is natuurlijk de reden dat je hier bent. We moeten onze handtekening zetten dat we akkoord gaan met de bouw. Wat jij Els? Ik heb wel zin in een beetje leven in de brouwerij. Misschien dat we nog een bouwvakker voor je vinden. Of voor jou Jansje.’ Hummie barstte in lachen uit. Wat gevolg kreeg van alle aanwezige dames inclusief Mia. Al lachte Jansje als een boerin met kiespijn.

‘Tja, het verhaal steekt iets anders in elkaar,’ zei dominee Pee verklarend.

‘Het is nog niet besloten dat de kerk in Raalinghe wordt gebouwd. Het is helaas geen kwestie van toestemming geven van de dorpsbewoners. Maar de toestemming van de raad van bestuur. Zij willen er zeker van zijn dat wanneer ze zo’n dergelijke gebouw neerzetten, dat deze wel op de juiste plek in de regio staat.’

‘Wat is dat nu voor kolder?’ vroeg Hummie.

‘Tja,’ zei de dominee.

Hij kon niet ontkennen dat kolder was, want hij dacht er net zo over. Het liefst had hij gehad dat de raad van bestuur unaniem haar vertrouwen had uitgesproken voor de bouw van de nieuwe kerk in Raalinghe.

‘En dus,’ zei de dominee, ‘moeten we een soort van plan zien te verzinnen om de raad van bestuur te laten inzien dat de beste keuze is om de kerk in Raalinghe te bouwen.’

‘Mee eens,’ zei Jansje.

‘Dank,’ zei hij tot besluit van zijn betoog en keek Mia weer aan. Ze zuchtte. ‘Een heel verhaal. Wat vinden we ervan dames?’

‘Ik ben het helemaal met de dominee eens,’ zei Jansje die haar enthousiasme niet onder stoelen of banken schoof.

‘Ik denk,’ zei Els, ‘dat we een uitgebreide brief moeten schrijven met daarin een aanbeveling waarom Raalinghe de beste plek is.’

‘Hm,’ zei Mia. ‘Geen slecht plan. Dames?’

‘Als we dit goed uitvoeren, met de nodige foto’s... weet je wat? We maken een soort van brochure erbij,’ zei Jansje. Dan laten weten welke projecten de kerk ondersteunt en hoe we in de regio bezig zijn. Jannie, jij bent toch ook wel eens bij dat asielzoekerscentrum geweest?’

‘Ja, maar dat is jaren geleden.’

‘Maakt niet uit,’ zei Hummie, ‘Je bent er geweest daar gaat het om. Het is niet dat we er er om liegen. Wanneer is in deze context zo niet belangrijk. Els, jij gaat toch goed om met die drukker die jouw brochures doet?’

‘Ja, die kan ik wel bellen hoor,’ zei Els.

De dominee wist dat hij op het juiste adres was. Want het ging er niet om wat je wist, maar wie je kende. Zeker in het geval van een plaatselijke vereniging van plattelandsvrouwen kon je ervan uitgaan dat er sprake was van een immens netwerk.

LIEFDE

Het kwam niet vaak voor dat de creatieve fontein van de VPV zo genereus ideeën in het rond spuide. Dit gebeurde alleen bij uitzonderlijke, iedere keer weer andere, gelegenheden. Het overtuigen van de raad van bestuur was zo'n gelegenheid.

Jansje had driftig zitten typen op de laptop (enige tijd geleden aangeschaft door de vereniging) om de lijst van ideeën vast te leggen terwijl Mia op haar beurt keer op keer probeerde het enthousiasme van de plattelandsdames zoveel mogelijk in goede banen te leiden.

Het was dan ook voor niemand echt een verrassing dat deze vruchtbare bijeenkomst later was afgelopen dan dat aanvankelijk de bedoeling was geweest. En niemand die dit erg had gevonden. Al had Janneke tegen kwart voor tien een aantal keer op haar horloge gekeken.

‘Meid, ik heb in tijden niet meer zo gelachen,’ zei Hummie vrolijk terwijl Els haar rode Nissan Micra liet stoppen op de oprit van de boerderij van Hummie. ‘Die dominee was zo verrukt als een dik jochie die ’s ochtends een chocoladeletter in zijn schoen had gevonden.’

In feite had ze niet ver van de werkelijkheid afgezeten. Een ieder die verder wilde of kon kijken dan dat zijn neus lang was, wist allang dat wanneer het om zijn kerk en alles wat daarbij hoorde ging Dominee Jelle Pee een fel pleitbezorger kon zijn.

Zeker nu er een kans bestond dat er in Raalinghe een kerk ter grootte van een voetbalstadion van serieus formaat gebouwd zou worden, was het niet moeilijk om te concluderen dat de dominee zich niet zomaar met een kluitje in het riet zou laten sturen.

‘Beer zal wel denken, wat zijn ze laat. Nou ja, dan weet hij ook een keertje hoe het is om te moeten wachten. Nee hoor, die lieve schat.

Als hij thuis is zal ik hem eerst eens een dikke pakkerd geven. Samen nog een borreltje...' Opeens zweeg ze en zag ze haar vriendin die stil naast haar zat. 'O wat ben ik ook een onnadenkende trut!' 'Geeft niet lieverd,' zei Els met een wegwuivend gebaar alsof deze opmerking haar niets had gedaan. 'Het is alleen maar fijn om te horen dat jij en Beer het nog steeds goed hebben. Desalniettemin voelde Els tranen in haar ogen waarvan ze hoopte dat Hummie deze in het donker niet zou zien. 'Het is zoals het is. En...Simon en ik hebben ook een geweldig leven gehad. God weet dat ik het te kort vond, maar ik kan er niets aan veranderen. We moeten het er maar mee doen. Toch?'

Het was die vraag naar bevestiging dat Hummie zich besepte hoe genadig het leven zich bij haar gedroeg. Haar twee zoons waren gezond (tijdens hun pubertijd niet verstrikt geraakt in drugs, drank of andere dingen waarvan ze het bestaan niet wist) en haar man kuste nog steeds de grond waarop ze liep. Ook al wist ze zelf ook wel dat ze er niet meer uit zag als die vurige meid met rood haar.

Voor een moment wist ze niet wat ze moest zeggen, maar zei ten slotte: 'Weet je Els, ik vind je een mooi mens en ik bewonder je om hoe het allemaal flikt. Bel je me als er wat is? Dat is geen vraag Els van Bunschoten, maar een belofte.'

Wat onhandig omdat de kleine auto toch niet echt de ruimte bood die ze nodig hadden en omdat Els nog haar gordel droeg, omhelsden de twee vrouwen elkaar. Daarna wreef Hummie met haar duimen zachtjes de tranen onder de ogen bij haar vriendin weg.

'Zo en nu ga ik naar Beer. Rijd je voorzichtig?'

Els knikte. Het portier sloeg dicht en ze zag dat, terwijl Hummie het tuinpad opliep, het licht bij de voordeur werd aangedaan en Beer met een lach de deur voor haar opendeed. De arme schat had waarschijnlijk al op haar zitten wachten.

De tweeënzestigjarige Els van Bunschoten was een vrouw met gemiddeld postuur die, God zij dank, nooit echt problemen had gekend met haar gewicht. Afgezien van het ene was Els gezond van lijf en leden. Goed, nu ze geen veertig meer was had ze wel wat meer last van haar knieën wanneer ze teveel had gehurkt, maar eigenlijk had ze niets om over te klagen.

Als er iets op haar viel aan te merken was het dat ze een tikkeltje ijdel was. Nu haar eens blonde haren grijs waren geworden liet ze dit op gezette tijden bijkleuren en bijpunten. Een overdaad aan haarlak voorkwam dat het kapsel uit de toon viel of dat sommige haarlokken een eigen leven gingen leiden. Met zorgvuldig aangebrachte make-up zorgde ze ervoor dat ze er altijd net ietsjes voordeliger eruitzag dan dat ze in werkelijkheid was. Nooit teveel want de grens naar het ordinaire was immers zo overschreden. De kleding die ze droeg was van goede kwaliteit, maar niet tuttig. Eerder praktisch te noemen. Net zoals een van haar karaktereigenschappen. Steevast droeg ze haar ketting van kleine maar echte parels. Een erfstuk dat een lange tijd in de familie was. Ze zette haar auto in de eerste versnelling en gaf gas richting haar eigen huis. Onderwijl kon ze de stroom van gedachten niet onderdrukken over hoe haar leven opeens zo kwetsbaar was gebleken. Nog steeds was ze ervan onder de indruk hoe snel haar leven zich had gevuld met zorgen en verdriet omdat haar lieve, trouwe Simon van haar was afgepakt.

Els of eigenlijk Eloise, was samen met haar Simon een rare eend in de bijt geweest. De wortels van de familie van Simon waren terug te leiden naar de Middeleeuwen waar ze ook toen een familie van aanzien waren. Heden ten dage behoorde Els nog steeds tot deze, een van de oudste in Nederland, adellijke familie. Afgezien van de nouveaux riche die het adeldom had verheven tot een real life sprookje maakte het niet zo gek meer uit of je van adel was. Je kon misschien gravin, jonkheer of een dergelijke titel voor je naam

hebben staan maar echt veel betekenis had dit niet meer. Tenzij je bij dit selecte clubje hoorde of in Raalinghe woonde.

Misschien kwam het door het feit dat de familie zich al zo'n lange tijd in deze contreien ophield of prat ging op hun geschiedenis. Voor zowel de oude als de nieuwe garde gold: De familie van Bunschoten tot Overmeer was en bleef een vast gegeven. Net zo goed als dat het een vaststaand iets was dat iemand van de familie van Bunschoten tot Overmeer tot einde der dagen in het landhuis "de Scheapendrift" zou wonen.

Het kostte een nodige som om het landhuis "de Scheapendrift" en de daarbij behorende landerijen te onderhouden. Hoewel niemand van de familie hier trots op was, was het nodig geweest om zo nu en dan een stuk land op te offeren door middel van verkoop om zo in het onderhoud van de andere delen te kunnen voorzien. Op deze manier was het eens zo grote privébezit aan landerijen van de familie van Bunschoten tot Overmeer langzaam gekrompen tot een beperkt aantal hectare waarop het grote landhuis nog steeds met gepaste trots stond.

Hoe jammerlijk deze familiegeschiedenis was verlopen, dit was niet het deel waar men medelijden mee hoefde te hebben. Want nog steeds betrof dit een aanzienlijk stuk land. Dit verdriet was van een geheel andere orde.

Ogenshijnlijk had niets hun geluk in de weg gestaan, het was Simon en Els echter nooit gegund om de familiewieg te kunnen gebruiken. Het behoeft geen verdere uitleg dat de teleurstelling groot was toen duidelijk werd dat kinderen niet tot de mogelijkheden behoorden. Het was een niet te vermijden toekomst dat met het einde van Simon en Eloise er ook een einde zou komen aan de familie van Bunschoten tot Overmeer.

Het aanvaarden van deze kinderloosheid was moeilijk bijna ondraaglijk geweest. Er was niets wat ze konden doen en er was niets wat tot de mogelijkheden behoorde om deze situatie te

veranderen. Al hadden ze het zeker geprobeerd.

Ten slotte waren ze tot de slotsom gekomen dat het blijven ronddwalen in het verdriet dat ze voelden hen uiteindelijk niet verder zou helpen. Deze wijsheid was broos en bij tijd en wijlen moeilijk te geloven. Desalniettemin kozen ze ervoor om er samen het beste van het maken. En de jaren waren prachtig. Met het verlies van kinderen was er een andere rijkdom in het leven gekomen: Het verder in stand houden, zelfs verfraaien van het stuk land dat nog tot de familie behoorde.

Daarnaast hadden ze hun liefdadigheid of anders omschreven: hun sociaal werk. Misschien een cliché: de rijken helpen de armen, maar in dit geval waren de intenties zuiver. Het was een goede gewoonte geworden dat het personeel met hun gezin maandelijks bij De Scheapendrift op de borrel werd gevraagd. Wanneer bleek dat er studiekosten niet betaald konden worden was Simon de eerste die een cheque uitschreef. Was er iemand in blijde verwachting, gingen ze op bezoek met een mandje fruit vanuit de eigen boomgaard.

Wanneer je het geld niet meerekende waren het rijke jaren voor Els en Simon. Nu was dit allemaal anders. Simon was dood en zou nooit meer terugkomen.

Heus, iedereen was geweldig geweest. Hummie had niet van haar zijde geweken en het personeel en de vereniging had meer voor haar gedaan dan ooit van hen verwacht mocht worden. Toch had geen van hen geweten hoe groot het verlies voor Els was geweest. Zelfs Hummie niet. Want met het overlijden van Simon was ze niet alleen haar doel maar ook haar vermogen kwijtgeraakt. Letterlijk. De vrijgevigheid van Simon was net iets teveel van het goede voor hun portemonnee geweest. Het geven van geld, het verstrekken van leningen en het nemen van verkeerde beslissingen hadden ertoe geleid dat de rekeningen niet langer betaald konden worden. Zodoende had dit hen, nee Els, schulden opgeleverd.

Misschien was het makkelijker geweest om Simon hiervan de schuld te geven, in alle waarschijnlijkheid was het de Alzheimer die hem deze verkeerde beslissingen had laten nemen.

Napraten had geen zin. Opbouwen wel. En dat was precies wat Els had gedaan.

Samen met Jerry, een vriendelijk en aantrekkelijke medewerker van de bank van midden dertig, was het gelukt om overzicht te krijgen van het financiële rampgebied.

Dankzij het feit dat Els en Simon jarenlang een goede klant van de bank waren geweest, was het gelukt om samen met Jerry en zijn collega's tot een soort van overeenkomst te komen: Doordat ze samen veel tijd en aandacht hadden besteed om het resterende landgoed te onderhouden, was de tuin aantrekkelijk genoeg om deze open te stellen voor publiek. Hetzelfde gold voor het landhuis. Het bevond zich in goede conditie waardoor het met wat kleine aanpassingen mogelijk was om hier een klein hotel van te maken. Wat betreft toerisme leende het kleine landgoed "De Scheependrift" uitstekend voor een weekendje weg.

Het landgoed stond nu ruim twee jaar op de daarvoor bestemde websites en voorzichtig durfde Jerry van de bank te concluderen dat het een kleine hit was. Vandaar dat Els het had aangedurfd om het tweede deel van haar plan in werking te stellen. Natuurlijk met toestemming van dezelfde Jerry die haar had verteld dat dit idee weleens een toegevoegde waarde voor haar bedrijf kon zijn.

Het verdriet om Simon niet minder was geworden maar het drukte niet langer meer de gelukkige herinneringen weg. Steeds meer was ze in staat om deze herinneringen aan het leven wat ze samen hadden opnieuw te voelen.

Dat was dan ook de reden dat ze kortgeleden buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand was geworden. Hierdoor kon ze anderen net zo gelukkig maken in de liefde (of in ieder geval een goede start geven) als dat zij was geweest. En dat alles bij "De

Scheapendrift”, want er moest natuurlijk ook brood of wittebrood op de plank komen.

RANDSTEDELIJK

Bij de lodge, die iets verderop in de tuin lag, was het noodzakelijk om een kleine trap van hooguit acht treden te beklimmen alvorens je op de veranda terecht kwam.

De planken waar de buitenkant van het kleine onderkomen mee was betimmert, was in een diep rode kleur gebeitst en had een, met donkere shingles bedekt, schuin aflopend dak. Achter de ramen die glanzend witte kozijnen had hing eveneens witte vitrage waardoor het geheel iets verfijnds kreeg. Desalniettemin bleef het de uitstraling behouden alsof dit het onderkomen van een landdopzichter betrof. Wat op zich niet zo verwonderlijk was omdat dit ook jarenlang het geval was geweest.

Het mocht misschien in schril contrast staan met het grote landhuis, wonen in de lodge voelde voor Els beslist niet als een straf. Ze had het kleine onderkomen zo ingericht dat het paste bij het karakter van het kleine gebouw. Aan de achterwand was een grote openhaard gemetseld met daarvoor een knusse zithoek. Bij het kleine keukenblok stond de eettafel waarboven een kleurige Tiffany-lamp hing. De badkamer en toilet waren op een onopvallende manier onder de vide weggewerkt zonder dat ze al teveel aan ruimte had hoeven in te leveren.

Een zuinige HR-ketel zorgde ervoor dat het geheel behaaglijk bleef (zeker onder de bomen kon het soms erg koud zijn) al was het Els wel opgevallen dat ze in de praktijk meer gebruik maakte van de openhaard dan dat ze van tevoren had gedacht. Was het in het begin een hele toer om iets van vlammen te krijgen, ging dit nu als vanzelfsprekend.

Het verkassen naar de lodge was misschien een gedwongen keuze omdat “De Scheependrift” een hotel was geworden, maar het had er wel toe geleid dat het voelde alsof ze de touwtjes van haar eigen

leven sinds lange tijd weer in handen had. Als het haar lukte om vanuit een paar kale houtblokken een knisperend haardvuurtje te maken, zou de rest haar ook wel lukken. Dit was het leven na Simon, na de financiële strop: haar wederopbouw.

Op de bank lag de Nederlandse vlag klaar. Ook aan haar de eer of de verplichting om de nationale driekleur te hijsen aangezien het de verjaardag van de vorst betrof. Op de televisie gaf een nerveuze verslaggever samen met een aanstellerige royaltydeskundige uitleg over de gang van zaken. Al zou het nog een goed uur duren voordat het koninklijk gezelschap aan de jaarlijkse zwaai-verplichting begon.

Terwijl het koffiezetapparaat aan het eerste klusje van de dag begon, haalde ze de oranje tompoucen uit de koelkast. Ze waren immers het lekkerst wanneer deze al even op kamertemperatuur waren. Bij wijze van automatische handeling deed ze haar laptop aan om haar mail binnen te halen.

Hoewel ze weken eerder driftig op de computer bezig was geweest om de aanpassing van haar website zo goed mogelijk voor de dag te laten komen, kon ze niet vermoeden dat toen ze een paar dagen geleden met deze vernieuwde website online ging dit gelijk ook reacties zou opleveren.

Alle andere reacties over haar nieuwe tak van sport waren of afkomstig van enthousiaste leden van de VPV die, wanneer het ooit nodig mocht zijn een vrijwillige bijdrage wilden leveren (lees: gluren naar de blozende bruidjes) of afkomstig van andere ondernemers die Els veel succes wensten met de uitbreiding van haar zaak.

Toch tussen de vijftien mails die binnen waren gekomen was er een waar bij het onderwerp was geschreven: *vragen wat betreft huwelijksvoltrekking bij "De Scheapendrift"*. Els liet letterlijk een gillette ontsnappen toen ze begreep waar dit om ging. Ze twijfelde geen moment, pakte haar telefoon en koos een nummer.

‘Met mij, je moet nu komen. Ik weet dat je straks pas zou komen maar dit is belangrijk. Nee, dat vertel ik je later wel. Schiet nu maar op. Ja, Ik heb al koffie. Ja, die heb ik al uit de koelkast gehaald.’

De afstand op de fiets tussen het huis van Hummie en de lodge van Els was zo’n twintig minuten. Maar Hummie kennende zou ze na dit telefoontje een persoonlijk record van een kwartier kunnen vestigen. In de tussentijd snelde Els richting de badkamer. Nam een snelle douche en kleepte zich aan.

Hummie had Beer een dikke kus op zijn harige wang gegeven. Met slechts een korte boodschap: ‘Ik ga nu naar Els want er is wat.’ had ze haar bodywarmer dichtgeritst en was ze via de keukendeur naar buiten gegaan en met ferme stappen richting de schuur gelopen. Alwaar ze zich terplekke bedacht om vervolgens met diezelfde ferme passen de weg terug naar de keuken te marcheren waar Beer haar niet begrijpend had nagekeken. Ze trok de deur open en zei zonder dat ze binnenkwam: ‘Er staat een oranje poes voor je klaar en voor de koffie hoef je alleen het knopje in te drukken.’ Snel deed ze de deur weer dicht om deze vervolgens weer te openen ‘O ja, ik vind je lief.’

‘Ja ja oude bles ga nu maar. Els zit op je te wachten. Vort nu.’ Mompelde hij haar na. Daarna had ze de deur voor de laatste keer dichtgeknald en was het haar gelukt om richting Els te gaan.

Hummie had niet zoveel op met uiterlijk vertoon. Ze wist dat ze niet het knapste ding van het dorp was, maar noemde zichzelf ook niet lelijk. Gewoon een normale vrouw met normale gebreken die iedereen had. Ook al durfde niet iedereen dit hardop uit te spreken, deed Hummie dit wel. Zij maakte van haar hart beslist geen moordkuil. Het feit dat niet iedereen hier toe in staat was, was voor Hummie een wetenschap waar ze niet bij kon.

Net zoals Els was ook zij de zestig gepasseerd. Logischerwijs waren haar felle rode krullen vervaagd tot een rossige gloed tussen de rest van haar zilveren haar. Het gaf een bepaalde zachtheid die

ook in haar, door de zon gekleurde, gezicht was te zien. Al waren de tekenen van haar vurige karakter niet geheel verdwenen: haar groene ogen schitterden nog steeds wanneer ze iets of iemand aanschouwde.

Geheel in overeenstemming met haar *geen flauwekul* karakter droeg Hummie het liefst een spijkerbroek met een dunne sweater en daarboven een gewatteerde bodywarmer. Of het nu door haar tanige, gebruinde gezicht kwam of door haar ruwe handen, iedere voorbijganger kon zien dat Hummie niet het type was dat veel tijd binnenshuis doorbracht.

Na het telefoontje van Els bleek de elektrische fiets een uitkomst te zijn. Toegegeven het persoonlijk record van een kwartier was niet gehaald, maar binnen de twintig minuten was Hummie ter plaatse. Nadat ze tot twee keer toe had gecontroleerd dat de dure fiets niet zou vallen door de oneffen ondergrond liep ze snel de treden van de kleine trap op.

In de weerspiegeling van het keukenraam zag ze dat haar krullen door de snelheid waarmee ze zojuist had gefietst alle kanten opstonden. Waardoor ook Hummie het noodzakelijk vond om iets aan schadebeperking te doen. Net op het moment dat een hand richting de verformfaaide toef bovenop haar hoofd wilde brengen werd de deur opengedaan.

‘Kijk!’ zei Els en ze hield de geprinte versie van de email omhoog. Niet veel later zaten de twee dames aan de kleine eettafel met ieder een kop koffie.

‘Wat heerlijk Randstedelijk,’ zei Hummie.

‘Hoe bedoel je?’ vroeg Els terwijl ze een slok nam.

‘Precies zoals ik het zeg: twee mannen die hier willen trouwen. Ik vind het geweldig.’

‘Ik ook. Dit zal mijn eerste huwelijk worden.’

‘En wat voor een,’ zei Hummie.

Beide vrouwen giechelden als pubermeisjes die zojuist de knappe

gymleraar zonder shirt hadden gezien. Het was nog helemaal geen beklonken zaak dat de bruiloft door Els georganiseerd zou worden maar het feit alleen al dat ze een mail had gekregen had ervoor gezorgd dat de twee vrouwen in een uitgelaten stemming waren geraakt. Mocht het hele circus doorgaan dan zou dit het eerste gay-huwelijk in Raalinghe zijn. Iets wat nog nooit in het dorp was vertoond.

‘O kijk, de nieuwe koningin’ zei Hummie opeens. ‘Ze is wel een plaatje hè? Heel wat beter dan die vorige. Begrijp me niet verkeerd hoor, ze heeft haar best gedaan maar toch.’

‘Och, je kon best met haar lachen hoor.’ zei Els droogjes terwijl ze met haar vorkje een stukje tompouce bij elkaar veegde.

Verbijsterd keek Hummie haar vriendin aan ‘Hoe weet jij dat?’

‘Omdat ze een keertje op bezoek is geweest.’

‘Nu breekt mijn klomp. Wat zeg je me nu? Dat de majesteit hier is geweest?’

‘Technisch gezien daar.’ Els wees naar het grote huis.

‘En dat vertel je me nu pas?’

‘Er is echt niet zoveel te vertellen hoor,’ zei Els zich van geen kwaad bewust. ‘En daarbij het is al jaren geleden.’

‘Dondert niet,’ zei Hummie. ‘Vertel, hoe is ze in het wild?’

‘Lief. En gevat. En haar man ook.’ Ze nam weer een slok van haar koffie.

‘Eloise van Bunschoten tot Overmeer, jij hebt de halve koninklijke familie op de borrel gehad en dat vergeet je me te vertellen? Bruusk nam Hummie een hap van haar oranje tompouce. Die ze, in tegenstelling tot Els, in haar hand vasthield omdat het volgens haar met het eten van een tompouce toch altijd in geklieder eindigde.

‘Echt Hummie, het is jaren geleden. Als ik haar nog eens op de borrel heb dan nodig ik jou ook uit. Ok?’

‘Die staat. Ik zou je graag een hand geven maar mijn vingers zitten

onder. Nu weer over tot de gang van zaken. Klap die laptop van je eens open, dan gaan we de mannen een antwoord sturen.’

‘Je hebt gelijk.’ Els schoof haar lege mok en dito gebakbord aan de zijkant en klikte het mailprogramma aan. Soepeltjes gleden de vingers over de letters van het toetsenbord.

‘Ok, wat vind je van dit?’

Beste Tommie en Koen,

Als allereerst, van harte gefeliciteerd met jullie voorgenomen huwelijk.

Wat leuk om het bericht van jullie te ontvangen dat jullie “De Scheapendrift” overwegen om hier de mooiste dag van jullie leven te vieren.

Ik nodig jullie dan ook graag uit om langs te komen zodat we het een en ander kunnen doorspreken.

Met vriendelijke groet,

Els van Bunschoten

Els stond in haar recht om de titel gravin te gebruiken, desondanks deed ze dit niet vaak. Alleen voor officiële gelegenheden gebruikte ze haar volledige naam. In het gewone leven, of het leven van het volk zoals Hummie dat zei, gebruikte ze de afkorting Els van Bunschoten.

‘Prima. Geen woord teveel. Is het een idee om ze een echte brochure te sturen?’

Inmiddels had Hummie de twee gebakbordjes in de keuken gebracht en maakte aanstalten om haar handen te wassen.

‘Mensen doen die computer uit,’ ging ze verder, ‘en ze zien je niet meer. Maar die brochure van jou blijft ergens op een tafel liggen en dus zichtbaar.’

Els keek haar vriendin aan.

‘Zie je nou wel dat het goed is dat ik je hier op de koffie heb.’

Weer tikten de toetsen van de laptop

Bijgaand over de post doe ik jullie de brochure doorkomen zodat jullie deze op jullie gemak kunnen doornemen.

‘Zo?’

‘Niets meer aan doen,’ antwoorde Hummie terwijl ze haar handen afdroogde.

MUZIEK

Zoals een indiaan over de prairie kon turen, zo keek Sien Hak naar de leden van de Judyband die driftig aan het oefenen waren op hun nieuwe formatie bij het parkeerpleintje aan de achterkant van verzorgingshuis Voor Anker.

‘Ja als we dan die tweede bocht hebben gemaakt dan komen we daar weer uit. Niet daar...Dáár!’ Omdat ze haar tamboermaitrestok niet bij de repetities gebruikte (veel te kostbaar) wees ze met een gootsteenplover naar een plek ergens linksachter op het plein.

Ieder jaar deed de Judyband mee met de taptoe die, eerst op Koninginnedag en later op Koningsdag werd gehouden. Het mocht wellicht niet de grootste fanfare van de taptoe zijn maar zeker wel de meest kleurrijke.

Na het afronden van het conservatorium had de lesbische Sien kort na haar zesendertigjarige verjaardag ervoor gekozen om haar muzikale talenten op een andere manier in te zetten. Ze wilde een orkest opzetten voor mensen met een verstandelijke beperking. Wat haar was gelukt met het orkest *Down The Beat*.

Ze voldeed zeker niet aan het stereotype van een afgestudeerde vrouwelijke musicus met tere maniertjes en theatrale neigingen. En dat was maar goed ook. Zeker wanneer je leiding gaf aan een club mongolen die muziek probeerden te maken had je niets aan dat getut. Ze was een kleine tanige vrouw met een spitse neus en dito vingers. Pumps en fladderige jurken waren niet aan haar besteed. Die beperkte haar teveel in haar bewegingsruimte. Gaf haar maar een spijkerbroek en bergschoenen, daar kon je tenminste een dag op staan.

Sien sloeg geen acht op mode of andere trends. Wel had ze een zwak voor T-shirts met gevatte oneliners. Als opgroeiend meisje met een eigen mening had ze ondervonden dat wanneer mensen

niet naar je luisteren, je een andere manier moest vinden om gehoord te worden. Wat haar wonderwel lukte met het dragen van T-shirts met een eigenaardige afbeelding of snedige opmerkingen. Ook bij het op afstand houden van goed bedoelende betutteling bleken dit soort T-shirts een prima middel te zijn.

Haar shirts hadden haar nimmer in de steek gelaten dus waarom zou je een winnend paard naar de slager sturen? In die overtuiging bleef ze, naast haar dagelijks uniform bestaande uit een spijkerbroek van de C&A en bergschoenen, haar opmerkelijke (lees: beruchte) T-shirts dragen.

Het dikke zwarte haar van Sien was in een simpel bob-model tot iets boven haar schouders geknipt. De rode lippenstift die zorgvuldig op haar mond was aangebracht wees erop dat ze een eigen vrouwelijkheid had die wellicht gracieuzer was dan dat je op het eerste oog kon zien.

Het was een tegenstrijdigheid dat juist zij, nukkig en volleerd in het maken van botte opmerkingen, degene was die meer dan eens de problemen van anderen aanhoorde. Om ze uiteindelijk te voorzien van een advies. Naar alle waarschijnlijkheid omdat ze een praktisch persoon was die niet moeilijker dacht dan dat de bedoeling was. Maar meer nog omdat ze écht was.

Sien deed zich niet beter voor dan dat ze was, liep niet naast haar comfortabele bergschoenen en deed het al helemaal niet voorkomen alsof ze beter was dan iemand anders. Haar authenticiteit zorgde ervoor dat er tussen haar en haar speciale orkestleden een goede samenwerking was ontstaan. Geen flauwekul of je een mongool bent of niet. Daardoor was het mogelijk dat de brei van muzieknoten met een grote inzet en uithoudingsvermogen (van beide kanten) kon uitgroeien tot een heus goed klinkende melodie.

Uitvoeringen van orkest Down the Beat waren schaars maar als ze er waren was dit een feest. Misschien niet altijd voor de toehoorder

dan wel voor haar speciale orkestleden die volledig opgingen in de muziek die zij maakten. Het was op dat soort momenten dat Sien begreep waar het in het leven om ging; het vertrouwen in het simpele besef dat je er toe doet.

Al was dit inzicht niet iets waarmee ze te koop liep. Toch zou ze dit, wanneer hij erom had gevraagd, met Dirk hebben gedeeld.

Dirk was het tegenovergestelde van Sien. Hij had juist wél die tere maniertjes en theatrale neigingen. Iets waar hij zich volledig van bewust was. Dirk voelde feilloos aan wanneer hij deze tot zijn voordeel kon aanwenden. Dat maakte hem tot een sterke bondgenoot of geduchte tegenstander. (Het lag er maar net aan in welke situatie je bevond.)

Ook door zijn lichaamsbouw was hij het tegenovergestelde van haar: hij was bijna twee meter groot. Met daarbij een overmatige beharing was hij een imposante verschijning.

Ondanks dat schepte Dirk er een genoegen in om tegen onbekenden op een samenzweerderige toon te bekennen dat hij en Sien een tweeling waren. Twee-eiig maar dan toch.

‘Niet?’

‘Nee,’ zei ze alsof het een vanzelfsprekendheid was.

‘Waarom niet?’

Ze zuchtte: ‘Omdat het heel veel werk kost. Weet je trouwens wel hoeveel werk het is om alle partituren te krijgen? Laat staan dat er eerst iets van keuze gemaakte moet worden welke muziek je wilt spelen. En heb je wel eens nagedacht hoeveel tijd het kost om alles in te studeren.’

‘Maar, het lukt toch ook met die...’

‘Let op je woorden hè?’ Sien keek Dirk uitdagend aan.

‘Met leden van *Down the Beat*’ verbeterde hij zichzelf.

‘Precies daarom ja,’ zei Sien ‘Daarom weet ik hoeveel tijd en moeite het kost. Echt jongen, als je iets samen met mij wil doen dan kunnen we toch ook wat anders doen.’

‘Zoals?’

‘Eh... bowlen of zo. Weet ik het? Wat je maar wilt. Behalve dát natuurlijk.’

‘Dirk zuchtte. Hij wist dat hij op deze manier de slag niet zou winnen. ‘Als het zo moet, ga ik nog een biertje halen.’

‘Doe dat.’ ze schoof haar lege glas naar hem toe.

Op dat moment wist Sien nog niet dat ze de oorlog zou verliezen. Niet veel later kwam Dirk terug met vier gevulde bierglazen tussen zijn handen geklemd.

‘Scheelt zo direct weer,’ zei hij verklarend.

‘Hoezo?’

‘Gewoon,’ zei hij terwijl hij in zijn tas rommelde.

‘Niet weer die kolere telefoon,’ mopperde Sien, ‘We zitten hier gezellig aan tafel.’

‘Gezellig?’ vroeg Dirk terwijl hij door ging met het graven in zijn tas.

‘Waar heb ik dat ding?’ Hij smakte zijn telefoon op tafel. Daarna zijn sleutels en alle andere dingen die je nooit in een mannetas zou tegenkomen of in die van een vrouw.

‘Of heb ik ‘m.... O nee, hier is die.’ Met een mengeling van opluchting en trots haalde hij een dvd-hoesje tevoorschijn. ‘Zo dame, kijk jij hier maar eens naar.’ Hij gaf haar de dvd.

‘Toch geen vieze film of zo hè? Je weet daar hou ik niet van.’

‘Wat ben een ook een moeilijk mens soms.’ Met dezelfde vaart als dat hij de inhoud van zijn tas op tafel had gelegd, kwakte hij het er weer in. Niet veel later hoorde hij een soort gehinnik aan de andere kant van de tafel.

‘Bert Haanstra?’ vroeg ze lachend.

Glimmend keek hij zijn zus aan.

‘En hoe had je dat voor je gezien?’

‘Daar komen we wel uit hoor. Hoe moeilijk kan het zijn.’

‘Moeilijker dan dat je denkt,’ zei ze terwijl ze de tranen uit haar

ogen veegde.

‘Moeilijk is wel een woord waar jij altijd wel wat mee kan hè?’ vroeg hij sarcastisch. ‘Bekijk het nu eens van de leuke kant. We plaatsen gewoon een oproep: iedereen is welkom. Makkelijk zat.’

‘Kleine detail,’ zei Sien, ‘ze moeten misschien nog iets van een instrument kunnen bespelen.’

‘Ja-ha,’ zei Dirk met nadruk op de a. ‘Dat snapt mijn neus ook wel.’ ‘Hoef je niet geërgerd te zijn. Ik stel alleen maar wat vragen. Dat lijkt me niet zo gek in dit verhaal.’

‘Ik heb ook niet alle antwoorden. Maar daar komen we vast wel uit.’

‘Hoezo *we*?’

‘Luister lief zusje, het feit dat jij me hier zit te fileren met al die vragen van jou. Dat houdt in dat je ergens geen nee hebt gezegd. Tja, hoe zal ik het zeggen? Dat je misschien wel eh... geïnteresseerd bent in dit plan?’ Hij keek haar veelbetekenend aan.

Ze sloeg haar ogen neer. ‘Goed ik beken. Als, en ik zeg als we dit idiote plan gaan uitwerken dan ga je me nu haarfijn uitleggen wat jij voor ogen hebt.’

De eerste twee glazen bier waren nu leeg. Dirk pakte een volle glas en wenkte met zijn hoofd naar het volle glas.

‘Wat ben je ook een klein manipulerend mannetje,’ siste Sien.

‘Schuldig,’ zei Dirk met een grijns op zijn gezicht.

‘Dit masterplan is niet zo uitgebreid hoor. Eigenlijk hebben we het hier gewoon over een wat grotere band dan normaal. Goed, en we lopen erbij. That’s it! We hoeven heus geen hoogdravende muziek de wereld in te sturen. Het is voor de lol. Denk aan Abba, Diana Ross. Tja, wat heb je nog meer? God natuurlijk hoe kon ik haar vergeten: Barbra.’

‘Jezus aan het kruis, we krijgen hier toch niet het hele kleffe nicherige muziekzootje?’

‘Nou nou. Niet gaan katten. Daar kan ik niets mee.’

Wetende dat ze te ver was gegaan vroeg ze op neutrale toon: ‘Wat heb je nog meer in gedachte?’

‘Natuurlijk die meisjes met die stokjes.’

‘Die meisjes met *die* stokjes?’

‘Ja je weet wel. Als je ze ziet dan snap je wat ik bedoel. Van die grietjes die voorop lopen en die hun stokjes de lucht in gooien of met hun vlag wapperen.’

‘We gaan er geen Sinterklaas-intocht van maken hoor. Anders stop ik er nu alweer mee.’

‘Tuurlijk niet. Dit hoort er gewoon bij. We gaan niet zomaar een duffe fanfare oprichten. We dit op onze manier.’

‘De jouwe.’

‘Nee de onze.’

‘Majorettes bedoel je trouwens.’

‘We gaan dit samen doen. Jij wordt de muzikaal leider en ik doe de rest, ok? Ik werf de leden, doe de boekingen. Echt Sien, dit wordt leuk. Geloof me.’ Met grote ogen keek hij naar de vrouw die tegenover hem zat.

‘Ze zuchtte maar daarna verscheen er een lach op het gezicht. Nee, we gaan dit allemaal samen doen. Maar ik neem aan jij de leiding wil over de majorettes?’

‘Natuurlijk,’ zei hij alsof het ooit anders zou kunnen zijn.

‘Dan doe ik het muzikale gedeelte. De rest doen we samen.’

‘Deal!’

Beiden schudden elkaars hand of ze zojuist een goede koop hadden gedaan.

Dirk had gelijk gehad. Op de website van de café Judy hadden ze een oproep geplaatst voor het werven van een leden voor een nieuw op te zetten fanfare. Kennelijk zagen meer mensen de lol in van dit originele muzikale plan en had dit gretig aftrek gevonden. Onverwacht bleek dat café Judy barstensvol zat met talent op allerlei vlakken of mensen die weer mensen kenden die over een

bepaald talent beschikte. Niet alleen qua muziek, maar ook op andere terreinen hadden men aangeboden om te helpen.

Ten slotte was het op een woensdagavond geweest dat Sien en Dirk in café Judy een besloten bijeenkomst voor alle geïnteresseerden hadden belegd om alle ideeën wat betreft een nieuw op te zetten lopend orkest te bespreken.

Anders dan verwacht was dit een serieuze aangelegenheid. Met als gevolg dat Nederland aan het einde van een avond een *all-gay*-fanfare rijker was (LHBTI-fanfare zou een meer volledige aanduiding zijn geweest, maar aangezien bijna iedereen zijn tong brak over afkorting of de volgorde van de letters niet kon onthouden. Vond men het een beter idee om het bij de aanduiding *all-gay* te houden).

In welke hoedanigheid dan ook, qua muziek had Sien gedacht aan simpele marsmuziek, passend bij wat het hoorde te zijn: een fanfare. Toch werd op diezelfde woensdagavond besloten dat het repertoire van het pas opgerichte muzikale gezelschap zich zou richten op de greatest hits van onder andere Anita Meyer, ABBA, Diana Ross en the Carpenters (lees: alle homo-disco-hits die hardnekkig in het gehoor bleven hangen). Simpelweg omdat de homo's in de meerderheid waren en het aansloot bij de muziek van het café waar de band was opgericht.

Met die reden in het achterhoofd was het niet moeilijk om een naam voor het spul te verzinnen en werd de nieuwbakken fanfare liefdevol de Judyband genoemd. Een naam waar iedereen zich in kon vinden (en wat Walter, de eigenaar van de café Judy een mooie tegenprestatie vond aangezien hij als vrijwillige sponsor was aangewezen).

Het oprichten en het uitwerken van de Judyband was niet een of andere bevlieging van Dirk geweest. Op diverse vlakken had hij onderzoek gedaan; van opbouw naar repetities, boekingen en uitvoeringen. Door dit onderzoek was hij er ook achter gekomen

dat die meisjes met die stokjes iets van serieus allooï was. En zeker iets was wat (tot zijn vreugd) niet onderschat mocht worden.

Het twirlen, wat hij uitsprak alsof hij deze term al jaren gebruikte, was volgens hem een artistieke kunstvorm wat op verschillende vormen tentoongespreid kon worden: met vlag, lint of de oudst-wetste stokjes (batons voor kenners).

De Judyband werd een muzikaal gezelschap waar voor iedereen een plekje was. In welke verschijningsvorm dan ook. Voor mannen die zich als feeachtig wezens uitdosten of voor vrouwen die de Judyband een originele, geweldloze manier vonden om op te komen voor feminisme, homo-rechten, huiselijk geweld (lees: ieder achtergestelde doelgroep die wel een steuntje in de rug konden gebruiken). En voor ieder ander die buiten de gebaande paden van het maatschappelijke oordeel viel.

OPTREDEN

Zo eind april was het altijd even afwachten wat het weer in petto had. De weersverwachting was positief geweest maar een mens deed er verstandig aan om het aprilweer niet te onderschatten. Zoals het oer-Hollandse gezegde klonk: April doet wat hij wil. Of zoals Sien het zei: er is altijd wel een wolk die de boel komt onder zeiken precies wanneer je het het minst kan gebruiken.

Gedurende dag waren er stapelwolken, toch was de zon ook flink van de partij geweest. Toegegeven er stond een flink windje, maar eigenlijk was er niets om over te klagen. Een prima voorjaarsweertje.

Zeker langs de lijn van het hoofdveld van Voetbal Vereniging Midden Nederland was duidelijk te merken dat de maand april koningsgezind was. Half Nederland mocht misschien lam zijn van de drank (of hing boven het toilet omdat het broodje warm vlees toch niet helemaal gaar was) bij de Judyband was er opperste concentratie. Niet alleen bij hen. Iedere fanfare die vanavond naar de voetbalvereniging was gekomen was zich aan het opmaken voor de jaarlijkse taptoe op Koningsdag.

De Judyband mocht dan een verzameling van bijzonder gezindten zijn waarbij gezelligheid hoog in het vaandel stond, iedereen begreep dat het optreden niet zomaar een klusje was wat lichtzinnig opgepakt mocht worden. En het uiterlijk was hierbij een belangrijk onderdeel. Gelukkig was de styling van de band met tig homo's in de club een fluitje van een cent.

Bij de aankleding vormde de regenboog, hoe kon het ook anders, de inspiratie. Wellicht niet de meest originele keuze maar wel een concept waar je alle kanten mee op kon (een praktisch detail ingebracht door de travestieten). Zodoende droeg een ieder een kostuum bestaande uit een pantalon en colbert in een specifieke

kleur van de regenboog.

Op het hoofd droegen zij in dezelfde kleur een kapiteinspet (hierbij was de onderliggende gedachte om de emancipatie in het leger of politie aan de kaak te stellen). Een prettige bijkomstigheid was dat kapiteinspet gelijk een stoer randje aan het totaalbeeld gaf. De truc van de gekleurde outfits was dat wanneer de hele Judyband bij elkaar was, zij samen de regenboog vormden.

Sien droeg als tamboermaitre zijnde, een zwarte pantalon en overhemd met daarover een colbert dat tot aan haar knieën reikte en was gemaakt van kleine lapjes gekleurd stof. Anders omschreven: Ze droeg een lang colbert dat leek op een lappendeken in regenboogkleuren. In plaats van de kapiteinspet droeg ze een steek op het hoofd waardoor het (net zoals bij Napoleon Bonaparte) geen twijfel liet over wie hier de leider was.

‘Dat meen je!’ riep Dirk uit terwijl hij zijn handen theatraal voor zijn mond hield.

‘Ja,’ zei Tommie schaapachtig omdat dit eigenlijk de eerste keer was dat hij dit nieuws uitsprak.

‘Kind kom hier.’ In zijn oranje nauwsluitend bodysuit met zwierige cape nam hij Tommie stevig in zijn armen.

‘En hij heeft je gevraagd?’ vroeg Sien die er naast stond.

Tommie knikte enthousiast.

‘Toe maar,’ kirde Dirk er tussendoor

‘Dit is de ring?’ Sien pakte Tommie zijn hand.

‘Zo mooi,’ kweelde Dirk nu in de derde versnelling. ‘Waarom hebben wij dat nou nooit?’ vroeg hij in dezelfde ademteug aan Sien.

‘Dan over een jaartje of wat weer scheiden. Sorry hoor Tommie-ik bedoel het niet zo. Maar als er ergens een handtekening onder gezet moet worden dan krijgen de meeste mensen toch iets benauwds over zich heen. Tenminste. In mijn ervaring dan hè,’ voegde er ze onbeholpen aan toe.

‘Daar we zijn er weer hoor. Die jongen is Godsgelukkig en dan ga jij met je opgedroogde gevoel voor liefde je mening verkondigen.’

‘Je vroeg er toch naar.’

‘Weet je wat jij moet?’

‘Nou?’

‘Even een momentje met je tamboermaitrestok nemen. Misschien dat je dan wat meer te pruimen bent.’

De vlam van Oranje die Dirk en zijn majorettes dadelijk op het hoofdveld van VV-Midden Nederland zouden gaan uitbeelden, schoot nu uit Sien haar beide ogen.

‘Luister mannetje, zei ze link. Wat ik met pruimen en met een tamboermaitrestok doe heb je helemaal niets mee te maken.’

Dirk moest lachen. ‘Kom hier dan krijg jij ook een knuffel van me. Niet zo zenuwachtig zijn voor het optreden. Dat komt goed. De meiden en ik zijn prima voorbereid en de rest ook.’

En nu ga je even blij zijn voor die jongen. Kijk hem eens stralen in zijn lila pak. Is het niet mooi?’

‘Ja ja,’ antwoorde Sien op een manier dat tussen mompelen en mopperen inzat. Wetende dat Dirk in zijn oranjekeurige uitdossing gelijk had.

‘Natuurlijk ben ik blij voor je.’ Ze kneep in Tommie zijn hand waar een simpele gouden ring om een van de vingers heen was geschoven. ‘Het zou me niets verbazen wanneer jij en Koen de uitzondering op de regel zijn. Zo niet, dan zorg ik er persoonlijk voor dat dit wel zo is.’

‘Het is al goed joh. Ik weet toch hoe je het bedoelt.’

‘Hebben jullie al een datum?’ vroeg ze.

‘Weten we nog niet. Het is een beetje afhankelijk van de trouwlocatie. We hebben namelijk iets gevonden en hopen dat ze nog plek hebben.’

‘Dat zal toch wel?’ vroeg Dirk.

‘We zien wel wat er gebeurt. We wachten gewoon af. Maar er is

wel iets anders waarvan ik hoop dat het kan.' Tommie keek om zich heen om er zeker van te zijn dan Koen niet in de buurt was. 'Het lijkt me zo gaaf wanneer we op de bruiloft met de Judyband een optreden voor Koen kunnen doen. Het hoeft echt niet lang te zijn maar...'

Nog voordat Sien of Tommie iets konden zeggen zei Dirk: 'Schat we doen het! Ik weet niet hoe mijn zuster hierover denkt maar geloof mij, zij is akkoord.'

BEDACHT

Wie dacht dat de creatieve uitwerking van hun ideeën louter berustte op het gebruik van oude lapjes, papier en wat lijn kwam bedrogen uit. Ook bij de lokale afdeling van de Vereniging van Plattelandsvrouwen had de digitale revolutie zijn intrede gedaan. Waardoor het voor de dames niet vreemd was dat Jansje Dankers vanachter haar laptop met beamer een digitaal fotoboek (gedownload van de Hema) op de muur had geprojecteerd.

‘Meid, wat ben je toch lekker handig met dat ding,’ had Jannie gezegd terwijl ze de tafel aan het klaarzetten was voor de bijeenkomst die weldra zou beginnen.

Uit beleefdheid had Jansje iets teruggesputterd in de trant van ‘Och iedereen kan het hoor.’ Maar stiekem was ze zelf ook wel onder de indruk van haar eigen digitale kunnen.

Naast het gebruik van de laptop of andere digitaal vernuft was er ook een heuse facebookpagina opgezet. In tegenstelling tot een ieders verwachting werd deze pagina niet door Jansje beheerd.

Het was een publiek geheim dat zij zich hierdoor ernstig gepasseerd had gevoeld. Des te meer sierde het haar dat ze koninklijk had gezwegen wat betreft deze keuze. Al was het wel zo dat sinds de schoonzusjes Florien Postma en Trude Postma- Jonker het beheer van de facebookpagina hadden gekregen, de onderlinge banden tussen Jansje en de schoonzussen braak hadden gelegen. De situatie die beter bekend stond als de facebook-vete en de gemoederen zeker in het najaar van 2016 behoorlijk had bezig gehouden.

De schoonzusjes regeerden met strakke had over hun digitaal domein. Wanneer de geplaatste berichten niet voldeden aan het door hen gestelde niveau van het aanvaardbare; dan werd hier ongenadig actie op ondernomen. Roddelen in de wandelgangen

was een, maar op de digitale snelweg werd hier een stokje voor gestoken.

Het was eigenlijk niet nodig om te roddelen, want dat deden Florien en Trude zelf wel (en vrij kundig ook). Al gebeurde dit onder de noemer: informeren. Eens per week gaven ze een nauwkeurige beschrijving van de gang van zaken in het dorp waardoor de facebookpagina prima fungeerde als lokaal suffertje, gehesen in een digitaal jasje. Wel zo praktisch daar bijna iedere Raalingher in het bezit was van een smartphone.

Zo'n zeven jaar geleden had Jansje de buurtsuper van haar moeder en vader zaliger overgenomen. Door de jaren heen was de buurtsuper Dankers Levensmiddelen een vertrouwd beeld in de winkelstraat van Raalinghe geweest.

Om ervoor te zorgen dat de winkel ook in deze tijden van grote supermarkten en online bestellingen rendabel kon blijven, had ze gezocht naar een manier om dit voor elkaar te krijgen. Iets waarin ze uiteindelijk was geslaagd. Van nu af aan zou Dankers Levensmiddelen zich niet alleen richten op het winkelend publiek van Raalinghe maar ook op de andere ondernemers in de regio door het leveren van producten bij bijzondere gelegenheden waarbij catering ook tot de mogelijkheden behoorde.

Omstreeks half acht was Mia met het ritueel begonnen van het openen van de bijeenkomst. Rond kwart over acht was de brainstorm in volle gang.

'Wat gaan we erin doen dan?' vroeg Florien.

'Hoe bedoel je?' vroeg Jansje op haar beurt.

'Je kan wel heel kunstig zijn met die laptop van je, maar ik denk toch dat het handiger is als we eerst eens een lijst maken van wat we in dat boek willen stoppen. Ja toch?'

Bij wijze van stil protest en om haar schoonzus bijval te geven, knikte Trude bevestigend waarbij ze Jansje tevens trakteerde op een verontwaardigde blik. Nog voordat deze uiting van

ontevredenheid door Jansje kon worden voorzien van een giftige reactie had Mia haar hand op de schouder van Jansje gelegd en gezegd: ‘Prima laten we de ideeën die we tot nu toe al hebben eens verzamelen. Kun een tekstbestand openen zodat we met z’n allen een gelijktijdig overzicht hebben?’

‘Natuurlijk Mia,’ zei Jansje venijnig (voortkomend uit een ingehouden woede ten aanzien van de schoonzusjes Jonker). Met een paar muisklikken was ze in het programma waar ze wilde zijn. ‘Kijk,’ zei ze, ‘hier hebben we een inleidende tekst. Daarna gaan we over tot wat foto’s van de omgeving en dan uitleg over agrarische bedrijven die allemaal in de omgeving te vinden zijn.’

‘Vergeet je niet de rol van de kerk door de jaren heen en de bouw van het bijgebouw?’

‘Nee nee, die staat hier op mijn lijst samen met het stuk van onze vereniging.’

‘Volgens mij gaan we de goede kant op dames,’ zei Mia ‘En ik kan het niet vaak genoeg zeggen: De kracht van de VPV is dat we samenwerken aan dit project. Het is zeker geen concurrentiestrijd van wie hier de beste ideeën heeft of dergelijke zaken.’ Dit had ze niet zonder reden gezegd. Omdat het voor haar zonder meer duidelijk was dat de facebook-vete zojuist weer was opgeleaid.

Bij haar VPV geen gedonder in de gelederen. Als er problemen waren, dan werden ze op tafel gelegd. Onder het tapijt geschoven troep daar kon niemand wat mee.

Ze had alle drie de vrouwen stuk voor stuk betekenisvol aangekeken terwijl ze een slok koffie nam vanuit haar Janneke Brinkman mok

Ja, Mia leek net Dirty Harry die met een geladen pistool (of in haar geval een Janneke Brinkman mok) overduidelijk maakte wie het hier voor het zeggen had. En dat wanneer de dames ook maar enigszins het idee hadden om verder te gaan (daar waar ze in het najaar van 2016 waren gebleven) ze iets te wachten stond in de

trant van: *Go ahead punk, make my day.*

Het was voldoende motivatie voor de dames om het geheel te laten rusten en over te gaan naar de kwestie die voor handen lag, namelijk de inhoud van het boek.

Alsof er niets was gebeurd, ging ze verder. 'Ik denk dat ik voor ons allen spreek dat er nu al mooie dingen in het boek komen maar toch, afgezien van de streekrecepten is het allemaal zo... eh hoe moet ik het zeggen, lijkt het wel of er iets ontbreekt of dat er iets nog niet helemaal klopt.'

'Je vindt het nu wat onpersoonlijk en het raakt niet echt de kern hè?' vroeg Els.

'Ja precies.'

'Ik snap wat je bedoelt, want dat heb ik ook.'

'Verbeter me als ik het fout heb,' zei Mia. 'We zijn op zoek naar iets waardoor de raad van bestuur kan zien dat we een voortvarende omgeving zijn met een sterk gevoel van saamhorigheid. Ik weet nog niet hoe, maar we moeten een manier zien te vinden dat wanneer zij ons boek lezen, ze gelijk begrijpen wie wij zijn.'

'En waarom de kerk in Raalinghe moet komen!' vulde José aan.

'Inderdaad,' zei Mia.

'Wat als we nu eens allemaal nu eens een eigen recept inleveren?' vroeg Jannie.

Jannie had zichzelf met deze opmerking ook verrast. Zeker nu ruim twintig paar ogen haar vragend aankeken sloeg de twijfel haar om het hart.

'Je weet wel,' zei ze hakkelend, 'we hebben allemaal wel zo'n familierecept... Toch? Het hoeft niet de meest belangrijke te zijn. Ik bedoel, we kunnen ook minder belangrijke doen. Het gaat er meer om dat we bij de recepten kunnen schrijven van wie we deze hebben gekregen en bij welke gelegenheden we ze gebruiken. Dat maakt het persoonlijker. Tenminste dat dacht ik... Als jullie het niets vinden is het ook goed hoor,' stamelde ze verder.

‘Dat zou best wel eens kunnen werken.’ zei Mia die zich al vrij snel de meerwaarde van dit idee had gerealiseerd.

‘De gehaktballen van Beer z’n moeder zijn niet te overtreffen. Het mens mocht misschien een kring zijn, maar wat betreft haar ballen hadden we niets te klagen,’ zei Hummie.

Op een kittig tempo liet Jansje haar vingers over het toetsenbord gaan terwijl de overige dames direct via de beamer konden meelesen.

‘Er staat nu *recpeten*,’ zei Florian op zeurderige toon.

Jansje snoof.

‘Heb jij nog *recpeten*?’ kwaakte Florian richting haar schoonzus.

‘Ik zou je er graag een willen geven,’ zei Trude spottend, ‘maar ik weet bij mijn God niet wat een *recpet* is.’

De vernietigende blik, geworpen door Mia, was slechts het enige wat nodig was om de schoonzusjes weer in het gareel te krijgen.

‘Sorry,’ zei Trude.

‘Ja, excuus, zei Florian. ‘Laten we verder gaan.’

Ondertussen was het rode kringelstreepje onder het woord recepten verdwenen en stond er keurig *recepten*.

‘Waarom zetten we er geen fietstochten in het boek?’ zei Els plotseling.

‘Hoe bedoel je?’ vroeg Mia.

‘De mensen kunnen natuurlijk onze recept proberen, dat is leuk hoor Jannie en dat moeten we ook in het boek opnemen, maar dat doen ze thuis. Het is juist de bedoeling dat ze de regio van Raalinghe gaan beleven. Hoe kan dat beter als ze daadwerkelijk hier naartoe komen? En zelf de omgeving proberen en sfeer proeven?’

‘Kan niet beter!’ riep Hummie.

Zelfs Florian en Trude knikten bevestigend.

‘Ik geloof dat je hier de spijker op zijn kop hebt getikt,’ zei Mia.

‘We gaan een belevingsboek maken met de geschiedenis en

familierecepten van Raalinghe en omstreken, informatie over de bedrijven en fietstochten. De dominee kan blij met ons zijn. Jij hebt toch ook fietstochten voor je gasten uitgezet?’

‘Klopt,’ zei Els ‘daarom kom ik er ook op.’

‘Wat denk je, zou er wat tussen zitten voor ons boek?’ ging Mia verder.

‘Het is gericht op de toeristen dus ik weet wel zeker dat we het een en ander kunnen gebruiken.’

‘Ik ga even tussenbeide komen hoor. Want Els heeft geen tijd. Nee,’ en Hummie maakte een wegwijsend gebaar. ‘Ik weet het Els, dat je geen *nee* gaat zeggen, maar je weet net zo goed als ik dat je het straks druk zat heb.’

‘Ze had het jullie waarschijnlijk nog niet verteld of wel? Nee dus. Binnenkort heeft onze Els hier haar eerste bruiloft te organiseren. Is het niet geweldig?’ Trots keek ze haar vriendin aan.

Je kon veel zeggen van de plaatselijke VPV zeggen of aanmerken. Wanneer het er echt toe deed waren de dames oprecht blij voor hun collega VPV-er. Zeker in het geval van Els gunden ze het haar dat ze eindelijk weer de wind in haar rug had.

‘Ok, ik beken,’ zei Els terwijl ze van verlegenheid een beetje moest lachen ‘Het klopt wel wat Hummie zegt. Ik geloof dat ik het de komende tijd wat drukker ga krijgen, want ik wil dit met zorg en aandacht doen. Maar ik heb de tochten in mijn computer staan, dus die kun je zo van me krijgen Jansje. Ik heb alleen niet de tijd om ze aan te passen.’

‘Dat is niet erg,’ zei Jansje, ‘als ik maar een beginnetje heb dan kom ik er voor de rest zelf wel uit.’

BESPROKEN

Vanaf de openbare weg was te zien hoe een zwart gietijzer hekwerk het terrein van De Scheapendrift omzoomde. Het was een goede gewoonte geweest om het hek ieder jaar te controleren en zo nodig bij te werken, maar hier was het klad in gekomen; waardoor de verf was afgebladderd en de omheining er op sommige plekken roestig bij stond.

Opmerkelijke genoeg had het degelijke hekwerk echter niets van zijn statuur ingeleverd. Iets wat zeker benadrukt werd bij de entree tot het landgoed. Aan weerszijden van de toegangsweg waren steunpilaren opgemetseld waar te midden een drie meter hoog gietijzeren poort hing. Tussen de zwarte spijlen van de poort door was met groene, sierlijke letters *De Scheapendrift* geschreven.

Mocht het merendeel van het hekwerk behoefte hebben aan reparatiewerkzaamheden, was dit bij de entree van het landgoed niet het geval. Hier lag de zwarte verf in een dikke laag op het ijzer en glommen de groene letters weldadig.

In vroegere tijden was de poort vaker gesloten dan geopend geweest. Nu was dit omgekeerd het geval. Slechts bij reparatiewerkzaamheden werd de immense poort gesloten.

Op de rechterzuil was een groen bord bevestigd waarop met witte letters was te lezen: *De Scheapendrift, Petit Hotel en Wandeltuin*. Het was op zo'n dergelijke wijze uitgevoerd dat het bord wel opviel maar niet ordinair of commercieel oogde. Het sloot aan bij de uitstraling van het landgoed.

In tegenstelling tot de meeste opritten van landgoederen, die in een rechte lijn lagen zodat de bezoeker in kwestie gelijk het hoogtepunt van zijn of haar bezoek zou zien (het absurd grote huis) was dit hier niet het geval. Tommie en Koen hadden hier te maken met oud geld waarbij het niets uitmaakte of de financiële

bron was opgedroogd.

Terwijl zijn ogen van links naar rechts gleden, stuurde Tommie de auto rustig over de toegangsweg.

‘Het lijkt wel alsof we naar de koninklijke familie gaan,’ zei hij.

‘Of een of ander gesticht omdat het zo ver van de beschaafde wereld aflight,’ voegde Koen op lugubere toon toe.

‘Ook een reële mogelijkheid,’ zei Tommie.

Eeuwen van verfijning hadden hier vertoefd en dat was te merken. Iedere generatie had zijn best gedaan om iets aan het dierbare familiebezit toe te voegen zodat het kon meegroeien naar de toekomst.

Zonder meer zouden haar voorvaders het idee om het landhuis om te bouwen naar hotel verguist hebben. Al geloofde Els dat zij hun toestemming zouden hebben gegeven in wetenschap dat dit de enige manier was waarop De Scheapendrift kon voortbestaan.

De toegangsweg was op een dusdanige manier in de landschapstuin verwerkt zodat het rustig door het groen slingerde. Bomen die decennia geleden zorgvuldig waren geplant waren nu uitgegroeid tot majestueuze monumenten. Een gazon (natuurlijk zonder mos of gele vlekken) lag erbij als een zojuist uitgerold tapijt.

Pas bij de tweede bocht kregen ze zicht op het landhuis en de grote vijver waarvan Koen zeker wist dat je hier in de winter op kon schaatsen. Een ander bord maakte duidelijk waar ze konden parkeren. Op hetzelfde moment werd de deur van het grote huis opgedaan en liep een vrouw richting de parkeerplaats. Wachtend totdat beide mannen waren uitgestapt.

‘Welkom ik bij De Scheapendrift,’ ze stak haar hand uit, ‘Ik ben Els.’

‘Hallo, ik ben Tommie en dit is Koen.’ Tommie wees naar Koen.

‘Dan heb ik met jou gemaaild.’

‘Inderdaad mevrouw Overmeer, dat was ik,’ zei Tommie.

‘Alsjeblieft zeg,’ viel ze hem in de rede, ‘Noem me Els. Anders ben

ik helemaal zo'n mevrouw.

Tommie en Koen moesten lachen. 'Geen enkel probleem. Vanaf nu noemen we je Els.'

'Wat woont u hier prachtig,' zei Koen.

'Ik ben het helemaal met je eens. Het is hier heerlijk wonen. Alleen verblijf ik niet meer in het grote huis. Ik woon nu in de lodge.' Ze wees naar een klein huisje dat iets verderop wat meer verscholen tussen de bomen lag.

'Joe joe,' klonk het vanaf de veranda van de rode lodge.

Typisch Jansje om een dik kwartier te vroeg te komen dacht Hummie terwijl ze zichzelf net een bak koffie had ingeschonken. 'Waarom lieve Heer?' verzuchtte ze 'Nu moet ik haar wel koffie geven. En dat weet u ook -Ja ja,' bromde ze terwijl ze naar de voordeur liep.

'Joehoe Els,' klonk het weer. Ditmaal op een nog zeurderige toon. 'Die is er niet,' zei Hummie terwijl ze de deur opentrok. 'Helaas, je moet het met mij doen en met mijn koffie.'

'Och deugd. Wat doe jij hier dan?'

'Koffie drinken. Wat anders?'

Jansje keek haar niet begrijpend aan. 'Dat meen je?'

'Ben ik het type dat jou zomaar wat op de mouw speldt? Nee hoor meid, ik zit wat te dollen. Els had aan mij gevraagd of ik jou op wilde wachten zodat ik je de fietstochten kan geven. Wil je ook?' wijzend op haar eigen mok.

'Lekker.'

'Is ze er zelf niet?'

'Jawel, maar ze is in het grote huis,' zei Hummie terwijl de koffie inschonk. 'Kijk eens,' ze gaf de volle mok aan Jansje 'Ik heb er al suiker voor je ingedaan. Melk mag je zelf erin doen.'

'Dank je.'

'Als je het eerlijk wil weten. Ze heeft haar eerste afspraak met een

bruidspaar,' zei Hummie met plaatsvervangende trots. 'Je weet wel waarover we vertelden bij de VPV avond.'

'Ja, dat was echt een slim idee. Wie wil hier nu niet trouwen?'

'Ben ik helemaal met je eens,' zei Hummie ernstig. 'Maar goed, Els is dus in overleg. Zodoende dat ik er ben.'

'Dat is ook wat. Ik had toch ook wat later kunnen komen. Nu moest jij hier helemaal naar toe zodat ik...' Nog voordat Jansje haar zin kon afmaken maakte Hummie met twee handen een wegwuivend gebaar.

'Niets hoor. Geen enkel probleem. Beer had vandaag toch de boekhouder over de vloer en dat is altijd wat penibel. Leer mij Beer kennen. Dan kan ik maar beter niet voor z'n sloffen lopen. Dat is niets waard. Nu ik er ben kan ik Els gelijk mijn *moral support* geven.' Dat laatste sprak ze uit alsof ze een mond vol knikkers had. 'Ook een beetje in verband met Simon. Nou ja, je snapt het wel. Het is toch weer een soort van...tja... overwinning of zoiets.'

Jansje zuchtte bevestigend.

'Zou ze de opdracht krijgen?'

Hummie grinnikte 'Natuurlijk. Wie wil nu geen boterbriefje ondertekend door Els?'

'Door de Gravin Overmeer van Schalbroek,' verbeterde Jansje haar.

'Dat ook. Dat ook.'

'Hoe dan ook,' zei Jansje, 'het is wel handig als ik tijdig weet wanneer die bruiloft is. Dan kan ik hier rekening mee houden met de bestellingen. Ik vind nu eenmaal fijn wanneer ik de dingen vroeg op orde heb. Er kunnen altijd onverwachte dingen gebeuren,' voegde ze er verklarend aan toe.

Hummie begreep dat dit de eerste spetters van een spraakwaterval waren.

'Pen en papier in de aanslag,' zei ze op gebiedende toon: 'acht september. Maar nu houden we erover op, want dit is de goden

verzoeken.’

‘Ja o ja. Je hebt helemaal gelijk,’ fluisterde Jansje alsof ze samen op een duister geheim waren gestuit ‘Zeg maar niets meer.’ Ze hield haar wijsvinger rechtop voor haar lippen: ‘je hebt helemaal gelijk.’ Wetende dat het beter zou zijn om over te stappen op een geheel ander onderwerp, schoof Hummie de map, die op de eettafel lag, dichterbij. ‘De fietstochten. Het zijn er zes en die lopen allemaal een beetje rond Raalinghe en omgeving. Els heeft ook neergezet waar je wat koffie kan doen en eventueel wat kan eten. Hier is de folder. Daar heeft ze wat foto’s van de route ingezet. Die kun je ook gebruiken voor het boek.’

‘Wat geweldig. Daar kunnen we inderdaad wat mee.’ Uit de boodschappentas haar ze haar laptop tevoorschijn. Weldra was er een zacht gezoem te horen met af een toe een piepje. Als volleerd gebruiker klikte Jansje op wat pictogrammen en schoof ze wat met de muis.

‘Sleur je dat ding overal waar je naartoe gaat met je mee?’

‘Nee, gelukkig niet zeg. Maar ik ga straks nog even bij de dominee aan en het leek me wel een leuk idee om hem ook eventjes wat te kunnen laten zien. Hetzelfde wat ik jou nu ook laat zien.’

Jansje had nu inderdaad een legitieme reden om te pas en te onpas bij Dominee Pee aan te waaien. Het zou nog even duren eer dat ze hier zelf ook bewust van werd. Dit was een hint die ze nu nog niet kon oppakken. Dat gebeurde later pas. Het oppakken van subtiele hints was nooit de sterkste kant van Jansje geweest.

Iets wat jammerlijk bevestigd werd toen ze jaren geleden erachter kwam dat haar Albert er een geheim leven op na hield. De kleine hints zoals dat de beste man er behagen in schiep om Swarovski kristal te sparen of dat hij bestuurslid was van de Willeke Alberti fanclub, deed bij haar geen lichtje branden.

Het sprookje van Albert en Jansje, zoals hij dit altijd liefkozend noemde, was als een zeepbel uitelkaar gespat op de dag dat

ze hem met zijn broek op de knieën aantrof terwijl Andries (medebestuurslid en tevens belast met de taak financiën) op een niet misverstande manier aan zijn gerief kwam.

Het enige geluk dat je in deze situatie kon vinden was dat dit drama in Groningen, kilometers van Raalinghe, afspeelde. Waardoor het voor Jansje mogelijk was om enigszins zonder gezichtsverlies huiswaarts te keren naar haar moeder.

Hoewel niemand ooit het verhaal van Jansje zelf had gehoord, bleek wonderlijk genoeg dat het merendeel van de Raalinghers op de hoogte was van deze onverkwikkelijke geschiedenis.

Roddelen was hier niet het juiste woord, want er werd geen kwaad over Jansje gesproken. Wel werd het verhaal uit-en-ter-na opgehaald. Op die momenten wanneer men niet goed op de uitkijk had gestaan en het leidend onderwerp in kwestie onverwacht ten tonele verscheen, werd het gesprek abrupt onderbroken door een korte sst-klank (een oud Raalinghse gewoonte wat fungeerde als stopteken) waardoor de beroddelde in kwestie (in dit geval Jansje) niet zou weten dat zij over de tong ging. Wat in Jansje haar geval goed lukte juist doordat ze subtiele hints niet opving. Het klopt inderdaad dat geluk soms een vermomming draagt.

Haar ongelukkige situatie was diverse keren opgeboerd en herkauwd, maar uiteindelijk was de smaak er vanaf gegaan. Zodat nieuwe, meer smakelijke nieuwtjes de kans kregen om besproken te worden.

‘Laten we in de bibliotheek verder praten,’ zei Els terwijl ze de eikenhouten deur opendeed. ‘Kom verder.’

De bibliotheek bevond zich op de hoek van De Scheapendrift waardoor het licht van twee kanten, door de vitrage, diffuus naar binnenviel. Het was een zonnige kamer. Wat geaccentueerd werd door het feit dat de wanden, die niet waren bezet door donkerhouten boekenkasten, zachtgeel waren geschilderd.

Aan de rechterkant van de bibliotheek waren twee crèmekleurige sofa's tegenover elkaar gezet. Met daar tussenin een lage tafel in hetzelfde houtsoort als de boekenkasten waarop zogenaamde salontafelboeken lagen. In het verlengde van de salontafel was een grote schouw van mergelsteen die aan beide zijden geflankeerd werd door boekenkasten.

Links in de kamer stond een grote tafel wat schijnbaar dienst deed als werktafel. Waarbij het mogelijk was om met groep mensen literair werk te bespreken. Of in dit geval een huwelijk.

‘Ga lekker zitten. Koffie?’

‘De Scheapendrift is een klein hotel met negen kamers en drie gemeenschappelijke vertrekken. De eetkamer, de bibliotheek waar we nu zitten en de salon.

Ok, wat houdt dit in voor jullie voorgenomen huwelijk en wat is mijn rol in het geheel?

Om kort te zijn: ik kan jullie een kant en klaar pakket aanbieden. Wat betekent dat het gehele hotel voor jullie en jullie gasten ter beschikking staat. Omdat ik buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand ben, is het mogelijk om jullie huwelijk op het terrein van De Scheapendrift te voltrekken.

Alle feestelijkheden, passend bij wat jullie voor ogen hebben, worden ook door mij georganiseerd. Dat kan binnen of buiten zijn. Dat is natuurlijk afhankelijk van het weer. Hetzelfde geldt ook voor de huwelijksvoltrekking. Deze bibliotheek leent zich hier uitstekend voor. Misschien is het nu wat lastig om het je voor te stellen. Het spreekt voor zich dat we dan de meubels anders neerzetten zodat jullie het middelpunt van de belangstelling zijn.

Als het weer mee zit, en ik moet toegeven dat ik bevooroordeeld ben, dan heb ik echt een heel mooi plekje in de gedachte voor de huwelijksvoltrekking. Romantisch en uniek.’

‘Het is een beetje gekke vraag misschien. Tot nu toe hebben we alleen jou gezien. Niemand van je medewerkers. Heb je een groot

team?’ vroeg Koen.

‘Zo’n project kan ik natuurlijk niet in mijn eentje verzorgen. Maar met de mensen die in het hotel werken, bereiden we ook het huwelijk voor. Met lokale leveranciers, waarvan we ook gebruik maken in verband met het hotel, doen we ook de catering van het huwelijk. Wel leuk hoor, want we gebruiken alleen de streekproducten. Dat geeft toch een bepaalde omlijsting aan het verblijf. Juist doordat ik deze mensen en hun producten ken, weet ik ook wat ik mijn gasten voorzet. Dus dat is wel heel fijn.’

‘Kijk,’ ze sloeg haar map open en haalde een aantal papieren tevoorschijn. ‘Zoals afgesproken heb ik alles verwerkt in een offerte.’ Ze gaf een exemplaar aan Koen en aan Tommie. ‘Om op je vraag terug te komen, er zullen op de dag van de bruiloft voldoende mensen zijn om alles in goede banen te leiden. Maar lees eerst even rustig de offerte door.’

‘Dat scheelt, want het lijkt me een drukke bedoening om in je eentje te doen,’ zei Tommie sarcastisch.

‘Daarom!’ zei Els lachend ‘Zo’n dag is al spannend genoeg. Je hebt er niets aan als de ambtenaar van de burgerlijke stand als een kip zonder kop heen en weer rent.

Daarna bleef het even stil terwijl Koen en Tommie de offerte doorlazen en elkaar aankeken.

‘Dus we hebben de primeur?’ vroeg Tommie.

‘Ja.’

‘Dat is toch geweldig Koen?’

Die keek hem op zijn beurt met dezelfde lach aan. ‘Ik denk dat we hetzelfde denken dus zeg jij het maar Tom.’

‘We doen het!’

‘Weten jullie het zeker? Willen jullie niet eerst de offerte thuis nog een keer doorlezen?’

‘Heel zeker.’

Tommie kneep even de in de hand van Koen.

‘Wat leuk! Daar gaan jullie echt geen spijt van krijgen.’ Ze keek de twee mannen die naast haar zaten aan de zware werktafel bijna net zo gelukkig aan als dat de twee mannen zelf waren.

‘Ok,’ zei Els min of meer om zichzelf weer te kalmeren. ‘Ik had het net over een mooi plekje. Wat verderop in het park staat een van de oudste eiken van Nederland. Het zou echt geweldig zijn wanneer jullie hieronder elkaar het ja-woord kunnen geven. Lopen jullie mee? Dan laat ik hem zien.’

‘We hebben een compleet boekwerk. Of eigenlijk is het een uitgebreide brochure van Raalinghe en omgeving. Met oude verhalen en uitleg over markante punten. Je weet wel van de oude grenspaal bij de paardenbak en oorlogsmonument.’

‘Ah ja,’ zei Hummie enigszins verveeld.

‘Dan hebben we ook de streekrecepten die weer te maken zijn van onze eigen streekproducten.’

‘Zeg hoor eens, had Beer zijn stuk al bij je ingeleverd?’ een vraag waarmee Hummie eindelijk het onderwerp wist te veranderen.

‘Eh... ja. Die heb ik eergisteren in de mail gehad. Kijk, hier is het.’ Het was geen enorme lap tekst toch was het enthousiasme waarmee Beer het stukje had geschreven er niets minder waard om. Bevlogen had hij verslag gedaan over het ontstaan van de boerderij en hoe deze al jaren onderdeel was van het Raalinghse leven.

Jansje nam een laatste slok van haar koffie en zette de leg mok weer op tafel. ‘Ik ga weer een deurtje verder. Dank je Els voor me?’

‘Tuurlijk,’ zei Hummie terwijl ze meeliep naar haar de deur ‘Voorzichtig aan op de trap hè?’

‘Doe ik.’

In essentie was er niets mis met Jansje, dacht Hummie bij zichzelf, maar wanneer ze eenmaal op de praatstoel zat, was ze er niet meer vanaf te slaan.

Nadat ze nogmaals had gecontroleerd of ze haar laptop echt stevig in haar fietsmand zat, reed Jansje langs de parkeerplaats van de Scheapendrift. Ze zag de auto van wat waarschijnlijk het aanstaande bruidspaar zou zijn. Ze moest even terugdenken aan haar eigen grote dag. Hoe onfortuinlijk haar huwelijk ook was afgelopen, aan haar had het niet gelegen.

Zeker niet aan de plaatje van een jurk die ze had gedragen. In gedachte zag ze hoe er over een tijdje een bruidje met een eveneens een wolk van jurk over het gazon van De Scheapendrift liep. Nerveus naar haar nieuwbakken echtgenoot kijkend terwijl de fotograaf opdrachten gaf. Ja, zo was haar dag ook verlopen.

Jansje werd met een schok uit haar dagdroom gehaald toen ze Gravin Eloise Overmeer van Schalbroek zag lopen met in haar kielzog twee mannen die hand in hand liepen.

EN NU?

Als iemand ooit had getwijfeld over wat het juiste was om te doen, was Jansje het wel.

Door wat ze zojuist had gezien was ze in hevige tweestrijd met zichzelf verwickeld.

Ze voelde zich boos en ergens ook verraden door Els.

Deze twee mannen vormden niet het bruidspaar dat ze in gedachte had gehad toen Hummie erover had gesproken. En daarbij, wie van de twee moest nu die wolk van een jurk aan?

Afgezien van de vurige interactie tussen Albert en Andries had ze eigenlijk nog nooit een echtpaar gezien bestaande uit twee mannen. Dat gezegd hebbende: ook niet van twee vrouwen.

Jansje wist heus wel dat de liefde zich in verschillende vormen liet zien (die natuurlijk niets minder waard zijn, voegde ze er voor zichzelf snel aan toe alsof iemand haar gedachte kon horen) was voor haar de situatie vergelijkbaar als tot de ontdekking komen dat je samen met Linda de Mol in de rij van de groenteboer staat: Je hebt het idee alsof je haar al jaren kent maar toch heb je zo'n vreemd kriebelend gevoel in je buik wanneer ze in levende lijve naast je staat.

En ergens kon ze ook begrijpen dat haar gevoel van boosheid was terug te leiden naar het gedoe met Albert. Zo scherp was ze dan ook wel weer. Niemand was ooit zo bedrogen als zij. Wat wist Hummie van dit soort zaken? Of Trude met haar Gerben (waarvan we allemaal wisten dat alhoewel er licht brandt, er niet altijd iemand thuis is).

Er schoot van alles door het tamelijk beschaafde hoofd van Jansje heen. Iemand had met een ruk het tafellaken vanonder haar overzichtelijk gedekte tafel van waarden en normen vandaan getrokken. Waardoor zij nu met de puinhoop zat opgescheept.

Ze probeerde zichzelf tot verdraagzaamheid te manen en niet te oordelen. Tegelijkertijd vroeg ze zich af wat ze met deze informatie moest doen. Moest ze er iets mee doen? Hummie leek er niet mee te zitten. Maar ja, dat was Hummie. Die leek nergens ooit mee te zitten.

Verstrengeld in haar heftige denken trapte ze stevig door op haar fiets. Het was vlak bij het toegangspoort dat er zich opeens een heldere vraag aan haar openbaarde: Wat zou de dominee ervan zeggen?

In gedachte zag ze het vriendelijke gezicht van de dominee en hoe vergevingsgezind hij wel niet was. Daar kon ze tenminste een voorbeeld aan nemen. Maar zelfs hij zou met zijn wenkbrauwen fronzen als hij wist wat Els van plan was.

Haar verdriet over het kastelijke leven (= het leven van een homo- en of biseksueel óf transgender die nog niet openlijk voor zijn of haar gevoelens uit de kast is gekomen) van Albert was nu water onder brug. Een vervelend boek dat ze met veel moeite uiteindelijk terzijde had kunnen leggen. Toch kon ze zich niet van het gevoel onttrekken dat ze Albert een grote hufter vond. Gelukkig hoefde dat ook niet. Jansje had er alle recht toe om haar vroegere echtgenoot uit te maken voor rotte vis wanneer zij daar behoefte aan had.

Over smaak viel nu eenmaal niet te twisten (de een houdt van Chinees en de ander van een frikadel speciaal) dat was ook niet de reden waarom ze Albert zo'n schoft vond. Nee, haar boosheid lag in het feit dat hij van begin af aan niet eerlijk is geweest en haar jarenlang in een leugen van een goed huwelijk had laten geloven zodat hij verder kon met zijn heimelijke gevoelens.

Ze haalde haar neus op. Jansje kreeg altijd een loopneus wanneer ze op een flink tempo fietste. Wat had ieder eraan als ze haar oude grieven over nieuwe mensen zou neerleggen? Er was wel wat belangrijkers: de nieuwe kerk. En zij had hierin een belangrijke rol

en wat ze nodig had om de dominee te helpen lag in háár fietstas. Was het niet Jezus die zei dat we ons op het positieve moesten richten? Ze wist het niet meer zeker. Maar hij zou het zomaar gezegd kunnen hebben.

Ze stopte even; haalde een zakdoek uit haar tas en snoot haar neus. Daarna borg ze het natte geval weer zorgvuldig op in haar tas. Het snuiten had een opluchtende werking op haar. Ze snoof de frisse lucht op en besloot om met een fris gemoed haar weg richting de dominee te vervolgen.

PROEFDruk

‘Nou, als dit de klimaatopwarming is, doe mij er dan maar twee,’ zei Jannie tevreden.

‘Laat Siemen dat maar niet horen,’ antwoorde José bits, ‘die zegt namelijk dat als we op deze manier doorgaan, we al het groen wel van het land kunnen halen.’

Het was inderdaad hollen of stilstaan geweest tegen het einde van de maand mei. De temperaturen die halverwege de maand waren geklommen weigerden nu al ruim anderhalve week om naar beneden te komen. Wat allemaal niet zo erg zou zijn als het ook zo en dan eens zou regenen. Begin juni kon men spreken van meteorologisch pubergedrag.

Mia had al snel genoeg gezien dat met deze temperaturen binnen zitten geen optie was. In een bijgebouw met een plat dak zonder een vorm van behoorlijke ventilatie zou het al snel gaan lijken op een snelkookpan. Wanneer daar ook nog eens ruim twintig vrouwen (met overgangsklachten) aan toegevoegd zouden worden, zouden de gevolgen niet meer te overzien zijn. Van de nood werd er een deugd gemaakt en daarom zou het spul voor de bijeenkomst van die avond naar de tuin verplaatst worden.

Zonder enkele moeite waren klaptafels buiten gezet (het naar buiten tillen van de grote tafel werd achterwege gelaten sinds een dappere poging van Hummie van een aantal jaar geleden resulteerde in een verschoven rugwervel). Helaas bleek de geïmproviseerde vergadertafel te klein om in de behoefte te voorzien; zodoende werd deze gepromoveerd tot uitstaltafel met daarop het resultaat van het harde werken aan het project “Nieuwe kerk” tot nu toe. Omdat er nu geen tafel meer was om aan te zitten (op de andere klaptafel stonden koffie- en theekannen) hadden de dames ervoor gekozen om de stoelen gezellig in een kring op te stellen. Met als

gevolg dat het leek of die avond een heksencoven bij elkaar zou komen. Aangezien niemand dit was opgevallen hinderde dit ook niet.

‘Het is werkelijk prachtig,’ zei Mia.

‘Dit is een slechts een proefdruk hoor,’ zei Jansje wat nerveus maar ze vond hem zelf ook wel gelukt. Al was ze er niet geheel zeker van wat de andere vrouwen ervan zouden vinden. Een vrees die ongegrond leek te zijn toen Hummie zei: ‘Meid, als dit de proefdruk is dan ben ik benieuwd wat hoe het echte ding eruit zal zien. De statenbijbel zal er niets bij zijn.’

Een opmerking die bij vele op de lachspieren werkte. Behalve bij Jannie die haar tot de orde riep.

‘Duidelijk overzicht van de inhoud,’ zei Mia die het boek voorzichtig ter hand nam. ‘Voorwoord, hm mooi. O kijk, een stuk over onze streekgeschiedenis en de bedrijven van hier.’

Het was inderdaad een goed stuk wat Jansje had afgeleverd. Voor het formaat van het boek had ze gekozen voor een vierkante omslag van dertig bij dertig centimeter. Het zou een harde kaft krijgen met daarop een vervaagde zwart wit foto van de dorpskern met daar overheen geschreven in dieprode letters: *Raalingher Deugd*.

De pagina’s van het geschreven werkstuk waren van zwaar glimmend papier. Kunstig afgekeken van de *Linda*. Op deze manier kwamen de foto’s beter tot hun recht en waren de stukken tekst en recepten goed te lezen (althans dat vonden de dames).

Het geheel was zo kloppend en verzorgd dat het leek alsof een professioneel vormgever hiermee aan de slag was gegaan. Niets was minder waar. Als het ging om creativiteit en de uitwerking daarvan, dan had de VPV natuurtalenten in haar gelederen.

‘Je mag hier werkelijk trots op zijn,’ zei Mia tegen Jansje.

‘Dat mag ze zeker. En dat mogen jullie allemaal want zo te zien is er door iedereen hard gewerkt,’ klonk het opeens.

Plots keken alle dames naar de plek waar de stem vandaan was

gekomen.

Op het tuinpad stond dominee Pee met een zomers overhemd boven zijn donkerbruine ribbroek met daaronder sandalen en crèmekleurige sokken. Zo te zien had de beste man zijn best gedaan om er iets van te maken.

‘Wat een verrassing,’ zei Mia.

‘Hallo Mia, Excuus dat ik hier zo onaangekondigd bij jullie langs kom maar ik kon mijn nieuwsgierigheid niet meer bedwingen. Ik had begrepen dat jullie vandaag de laatste hand aan het boek leggen.’

‘Ja, de Raalingher Deugd,’ zei Mia. Terwijl ze de titel uitsprak keek ze betekenisvol naar Jansje.

‘O heet het zo?’

‘Ach het leek ons wel leuk om het boek een naam te geven. Zeker omdat we met het idee spelen om het boek in een grotere oplage te laten drukken. Niet alleen voor de Raalinghers zelf maar ook voor de VVV.’

‘Op die manier,’ zei de man, ‘ondernemend hoor.’

‘Dat is onze aard hè,’ zei Hummie ‘We zijn wel goed maar niet gek en daarbij is het een prima manier om de algemene kas en de lief en leedpot wat aan te zuiveren.’

‘Precies,’ beaamde José.

De dominee lachte kort waardoor zijn te rechte tanden even bloot kwamen te liggen ‘Groot gelijk. Zijn er nog veel veranderingen vanaf de laatste keer dat je me het boek de Raalingher Deugd hebt laten zien?’ vroeg hij aan Jansje.

‘Nee nee, het zijn slechts details. Dit hier is, zeg maar een soort van proefdruk voordat we de echte laten drukken. Eigenlijk is het klaar maar als er vanavond echt nog dingen naar voren komen, dan kunnen we het nu nog aanpassen voordat ik morgen naar de drukker ga.’

‘We gaan er vijf laten drukken,’ ging Mia verder, ‘we hadden

gedacht dat we een exemplaar opsturen naar ons landelijk hoofdkantoor. Wees gerust,' Mia zag dat haar zwager iets wilde gaan zeggen, 'pas nadat we er eentje aan de raad van de bestuur hebben gegeven. Dan willen wij natuurlijk een boek om in onze eigen kast te kunnen zetten en dan twee in reserve want je weet immers maar nooit.'

Dit was exemplarisch voor de mate van efficiëntie en logica die de VPV erop nahield. Iets waarmee je niet mee in discussie moest. En dat deed de godvrezende man dan ook maar niet en nam de informatie ter kennisgeving aan.

REDENEN

Glimmende oogjes loerden tevreden vanachter de dikke brilglazen naar de brief die op tafel lag. Met diezelfde tevredenheid roerde de dominee in zijn koffie terwijl zijn gedachten afdreven naar een zondagochtend waarvan hij wist dat die eens zou komen. Hij zuchtte en las nogmaals de zin waar hij zo verheugd over was.

De raad van bestuur wil u met deze brief kenbaar maken dat zowel Raalinghe als Nieuw-Werther nog de enige twee locaties zijn die in aanmerking kunnen komen voor bestemming van het nieuw te bouwen kerkgebouw.

Voor hem was dit bericht niets anders dan een beloning voor zijn harde werken. De jaren waarin hij, op alle uren van de dag, beschikbaar was voor de kerk of voor de kerkgangers (die meer dan eens de neiging hadden om geestelijk te verdwalen). Toch had de dominee dit nooit als opoffering gezien. Sterker nog: Hij zag deze innerlijke drang om de kudde te beschermen als een teken dat de grote baas op de bovenste etage dicht bij hem stond om hem bij deze taak te helpen. Een soort goddelijk duwtje in de rug. De dominee mocht zich misschien profileren als de herder des vaderlands, ook hij was slechts een simpele sterveling die aan het einde van een lange dag naar zijn bed verlangde of naar een sigaret (een gewoonte waarmee hij recentelijke was gestopt). En net zoals ieder ander had ook hij die erkenning nodig waardoor hij wist dat zijn harde werken niet voor niets was geweest.

Nu dan eindelijk was deze erkenning gekomen in de vorm van de nieuwe kerk. Wellicht wel de grootste van de Oost Nederland en hij: dominee Jelle Pee zou de voorganger zijn.

Wederom zuchtte hij, nam toen een slok koffie en zei in zichzelf: 'Dank u lieve Heer. Dank je lieve Margot.'

Door zijn jarenlange ervaring had Jelle Pee geleerd dat wat voor

hem misschien glashelder was, dat dit voor een ander niet altijd opging. In soort situaties, zo wist hij, was de enige juiste manier van handelen het bewaren van je geduld (of wanneer je het echt niet kon laten: de handel een duwtje in de goede richting geven). Raalinghe was zonder twijfel de beste plek om de nieuwe kerk te bouwen. De raad van bestuur echter, had deze openbaring nog niet gehad. Naar alle waarschijnlijkheid was daarom het plan opgevat dat zij een streekbezoek zouden afleggen aan Raalinghe en Nieuw-Werther.

Nergens in de brief werd gerefereerd aan de Raalingher Deugd maar het kon niet anders dan dat dit voor hen de motivatie was geweest om in den lande sfeer te proeven.

Plots verscheen het beeld van Margot in zijn hoofd en daarna dat van Mia. Hij moest voor zichzelf bekennen dat de zusjes inderdaad uit hetzelfde hout gesneden waren. Zonder Mia was de VPV nooit zo voortvarend aan de slag waren gegaan. Ze was het de persoon er niet naar die gemakkelijk haar emoties met anderen deelde. Gelukkig had Jelle Pee voldoende mensenkennis om te weten dat haar vader en zusje de redenen waren waarom ze haar zwager bij dit plan wilde helpen.

Door de bijzondere festiviteiten (allemaal uit de koker van Margot) zoals de zomerbraderie op het plein voor de kerk of de Heel-Raalinghe-Bakt-Kerstfair in de kerk had het gebouw een prominente rol in het dorp gekregen. Steeds meer was het bescheiden kerkje in Raalinghe een plek geworden waar een ieder welkom was. Of je het woord van de Heer nu wel of niet hoog in het vaandel had staan; Margot was er vanuit gegaan dat een helpende hand meer goed kon doen dan parate bijbelkennis op de zondagochtend.

Zo zag hij Margot graag: lachend en bezig met allerlei verschillende dingen.

‘Tja,’ zei hij hardop en bij het zien van dit beeld voelde hij, zoals de zon door de wolken heen kon breken, dat zijn gezicht opklaarde. Hij pakte zijn brief er weer bij en las deze nogmaals door. Ja, dit was zijn kans. Met de hulp van Mia -en Jansje, het had hem getroffen hoe ijverig ze aan de slag was gegaan met, hoe heette het ook al weer? de Raalingher Deugd, zouden ze zeker goed afsteken tegen Nieuw Werther.

Onzeker schoof ze een lok achter haar oor en streek met een gelikte vinger over haar wenkbrauw. Het was zo onvrouwelijk wanneer deze als borstels rechtvereind stonden.

Sneller dan verwacht werd de deur opengedaan zodat ze iets van haar à propos was gebracht omdat ze met een hand voor haar mond haar eigen adem controleerde.

Met de brief die hij vanochtend zoveel keren had gelezen in de hand, glunderde de dominee haar tegemoet.

‘Ik moest net aan je denken. Echt!’ zei de dominee op zo’n dergelijke manier dat Jansje voor de tweede maal in slechts een paar minuten tijd van haar à propos werd gebracht.

‘O’ zei ze schaaplichtig omdat ze simpelweg niets anders wist te verzinnen. Het was het gewicht van haar tas wat om haar schouders hing, wat haar eraan hielp herinneren wat het doel van haar komst was geweest.

‘Ik kwam u nog een exemplaar van de Raalingher Deugd geven. En belofte maakt schuld.’ Voegde ze er koket aan toe (waarmee ze zichzelf veraste) ‘Misschien leuk voor u om eens door te bladeren op de bank. Met een bak koffie of met een borreltje en nootjes.’ zei Jansje terwijl ze het boek vanuit haar tas opdiepte (ze was zich ervan bewust dat ze door haar zenuwen aan het ratelen was).

‘Zeg maar *je* hoor. Ik vind het zo raar wanneer mensen me stevast blijven aanspreken met *meneer* en *u*.’

‘Maar goed, u bent tenslotte ook de dominee. Niet zomaar iemand.’

‘Nee hoor, niets van dit alles. Ik hoop echt niet dat ik je de indruk

heb gegeven dat dit ooit anders had moeten zijn.’

Heftig schudde ze haar hoofd. ‘Nee nee, ik dacht...’

Met zijn hand maakte hij een wegwuivend gebaar ‘Ik ben gewoon *Jelle* en *je*’. Nog steeds keek hij haar aan met diezelfde lach waarmee hij de deur had open gedaan.

‘Ok...Jelle.’ ze sprak zijn naam nadrukkelijk uit. Nu in zijn aanwezigheid voelde het uitspreken van zijn naam toch wat onwennig in haar mond. Terwijl zijn naam geen onbekende klank voor haar mond was. Zonder dat iemand dit wist had ze op die stille avonden thuis, terwijl ze alleen op de bank zat en haar moeder al naar bed had gebracht, zijn naam veelvuldig uitgesproken. Gefantaseerd hoe hij zijn gezicht dicht naar het hare bracht. Wat hield ze van zijn eveneens bruine ogen (die loensend de wereld inkeken) en zijn volle lippen waarvan ze hoopte dat ze die op een dag zou kussen.

‘Kom binnen, dan drinken we samen een bak koffie, want ik heb je iets moois te laten zien. Eigenlijk ben je de eerste die ik het vertel.’ Dat had hij niet moeten zeggen want ze voelde dat ze week werd in haar knieën. Het was pure discipline wat ervoor zorgde dat ze zichzelf herpakte, haar tas stevig op haar schouder trok en met ferme passen door de gang richting de huiskamer beende.

Terwijl Jansje aan de eettafel had plaatsgenomen, was Jelle naar de keuken gegaan. Ze hoorde een klok op de achtergrond tikken terwijl ze de kamer rondkeek. In feite was er niet veel bijzonders te zien. Een donkergroen leren bank met bijbehorende stoel. Een salontafel die keurig bij het dressoir paste en de schemerlampjes die ’s avonds vast en zeker voor gezellige verlichting zorgde. Achter haar stond een boekenkast, gevuld met allerlei theologisch en filosofisch werk. Jansje concludeerde dat de woonkamer keurig was ingericht. Precies zoals Margot het had bedacht.

Wat onbeholpen kwam de dominee aan met kopjes en schoteltjes op een dienblad met koekjes en een kannetje met koffiemelk.

Door de manier waarop hij met het dienblad liep begreep ze dat de man niet goed wist hoe je met bezoek zoals de hare om moest gaan. Waarschijnlijk had hij dit van zijn Margot zaliger geleerd en had hij dit sindsdien niet anders meer gedaan. Zij zelf zou gewoon een mok uit de kast en het porselein daar gelaten hebben waar het stond. Het was tenslotte geen kerst. En daarbij, dan kon het ook niet breken.

Op het dienblad lag ook de brief. De dominee pakte de brief en gaf deze aan haar.

‘Lees maar,’ zei hij.

Pee genoot van het gezicht van Jansje die met het lezen van de zinnen steeds beter begreep wat deze brief inhield.

‘Gefeliciteerd!’ riep ze uit. ‘Dit is geweldig nieuws.’

‘Ja hè?’

‘Ik kan niet wachten totdat ze dit bij de VPV weten.’

‘Ik ook niet hoor. Want jullie hebben tenslotte veel werk verricht. Jij helemaal’ voegde hij er aan toe.

Ondanks haar goede voornemens en voorbereidingen voelde ze dat ze bloosde en wist zichzelf niet goed een houding te geven.

‘Weet je al wanneer ze op bezoek komen?’ zei ze snel in een poging om haar verlegenheid af te schudden. ‘Want misschien kunnen we wat doen om te helpen.’

Hij keek haar vragend aan.

‘We kunnen eh... bijvoorbeeld iets van een van koffietafel doen. Als we allemaal iets maken vanuit de Raalingher Deugd. En dan zetten we het geheel voor de kerk bij het oorlogsmonument, want dat is toch een van de belangrijkste gedenktekens van het dorp. Wanneer komen ze?’ ze had de brief er weer bij gepakt.

‘Acht september.’

Langzaam liet ze de brief zakken. ‘Wat zei je?’

‘Acht september,’ herhaalde hij.

‘O.’

‘Wat dan?’

‘Dat is precies de datum waarop Els van Bunschoten haar eerste bruiloft organiseert.’

‘Ja,’ vroeg Dominee Jelle Pee met nieuwsgierige ongeduld in zijn stem ‘En waarom zou dat een probleem zijn?’

‘Omdat ze twee mannen in de echt gaat verbinden precies op het moment dat onze raad van bestuur komt kijken of Raalinghe de meest geschikte plek is voor de nieuw te bouwen kerk.’

NIET DUS

De planken van de donkere traptreden kraakten onder de driftige stappen die hij zette richting de witte deur van de lodge. Daar drukte hij met dezelfde drift op de bel en wachtte met ongeduld totdat deze werd opengedaan.

‘Jelle, wat een verassing.’

‘Inderdaad, het is zeker een verassing,’ zei hij geërgerd. ‘Els, mag ik binnenkomen want ik wil het een ander met je bespreken.’

Enigszins verrast op de manier waarop de helper van God bij haar aan de deur stond liet ze hem binnen. Terwijl hij aan de eettafel zat (nee, hij hoefde geen koffie) haalde hij dé brief tevoorschijn als tastbaar argument voor de redevoering die hij weldra zou gaan afsteken.

Ergens speet het hem dat hij de koffie had afgeslagen nu de geur door de kamer dwarrelde en Els genoeglijk in haar kopje roerde. Maar dit betrof nu eenmaal geen gezelligheidsbezoek en daarom was een “gezellig bakkie koffie” niet passend.

‘Wat is dit?’ vroeg Els doelend op de enveloppe die op tafel lag.

‘Een brief van de raad van bestuur. Lees maar.’

Terwijl ze de brief las hield de dominee haar van zijn kant van de tafel nauwlettend in de gaten. Wellicht dat er een teken van haar verraad in haar houding was te ontdekken.

‘Nou ja,’ zei Els naarmate ze vorderde in de brief. ‘Wat goed.’

Ze las weer verder. ‘Het kan niet anders zijn dan door het boek van Jansje.’

‘De Raalingher Deugd.’

‘Die ja.’ Nadat ze de brief gelezen had, vouwde ze deze weer zorgvuldig op, stak deze in de enveloppe en gaf hem terug aan de rechtmatige eigenaar.

‘Dus ze komen op bezoek?’

Hij knikte.

‘Dan weten we zeker dat de kerk wordt gebouwd.’ zei ze met een lach.

Toch leek de man, die tegenover haar zat, alles behalve blij. Zijn gezicht was verstrakt en voor dit uitzonderlijke moment keken zelfs zijn beide ogen dezelfde kant op, namelijk de hare.

‘Mis ik iets?’ vroeg ze met twijfel in haar stem.

‘Ik ben ongerust.’ antwoordde hij kalm of verbeterd. Het was niet geheel duidelijk welke toon hieraan ten grondslag lag.

‘Waarom? Ik weet zeker dat wanneer Mia dit weet, we met de VPV een of ander plan bedenken om het bezoek een succes te maken. Net zoals met het boek van Jansje.’

‘Dat zei Jansje ook al totdat ze me vertelde dat jij op dezelfde dag een bruiloft organiseert.’

‘Gunst, dat meen je. Valt dat op dezelfde dag?’

‘Ja,’ zei hij nog steeds op dezelfde kalme manier die ergens ook een eng randje had.

‘Acht september.’

‘Inderdaad,’ zei Els. ‘Wat toevallig. Nog meer reuring in het dorp. Dat is een lange tijd geleden.’

Dominee Jelle Pee snoof een flinke hoeveelheid lucht via zijn neusgaten naar binnen en sprak toen de boodschap uit die al een lange tijd op zijn tong lag te rijpen: ‘Ik zal er niet omheen draaien. Els, ik wil graag dat je die bruiloft verzet. Zeg maar tegen die mensen dat er een ander evenement in het dorp is gepland en dat daardoor het organiseren van een bruiloft op diezelfde dag echt niet mogelijk is. Als je het prettiger vindt dan mag je mij als zondebok gebruiken, bijvoorbeeld dat ik je te laat heb geïnformeerd of zoiets...’

‘Ik hoop zo dat je dit niet werkelijk meent.’

‘Wat bedoel je?’

‘Zoals ik het zeg Jelle Pee. Dat ik hoop dat je het niet werkelijk

meent dat ik niet twee mensen in de echt mag verbinden omdat men hier misschien aanstoot aan zouden kunnen nemen?’

‘Nee natuurlijk niet. Maar nu we deze kans krijgen wil ik niet dat we iets aanhalen wat de keuze van de raad op welke manier dan ook enigszins kan bemoeilijken.’

‘Zoals een bruiloft van twee mannen?’

‘Ik geloof dat ik als dominee van de protestante kerk er heus progressieve ideeën op na hou wat betreft het huwelijk van hetzelfde geslacht. Echt, ik waardeer wat je doet alleen niet op die dag. De hele raad van bestuur komt op bezoek. Dan kunnen we het niet hebben dat jij zo’n dergelijke bruiloft gaat houden.’

Els was even stil. Eigenlijk langer dan dat ze zelf had beseft maar ten slotte zei ze: ‘Wat ik ga doen is zeggen dat je beter kunt gaan voordat ik dingen ga zeggen waar ik later mijn excuus voor moet aanbieden. Maak je geen illusie, die bruiloft gaat door. Niets of niemand gaat hier iets aan veranderen.’

Om duidelijk te maken dat het onderhoud was beëindigd stond ze van tafel op en liep ze richting de deur. Vlak daarna stond de dominee, die deze hint direct had begrepen, ook op. Nijdig griste hij zijn brief van de tafel en liep vervolgens eveneens richting de deur.

‘Jammer dat we zo uit elkaar moeten.’

‘Dat vind ik ook,’ antwoorde Els terwijl ze de deur voor hem open hield ‘tot ziens Jelle.’

Terwijl de dominee naar beneden liep, zette Hummie haar elektrische fiets neer.

‘Dag dominee.’

‘Dag Hummie,’ zei hij en liep snel verder.

Ze keek even naar boven en zag dat Els al op haar stond te wachten op de veranda. Haar gezicht stond net zoals die van de dominee.

‘Ben ik op tijd of net te laat?’

Els zuchtte ‘Kom eerst maar binnen.’

Het was ongehoord dat men een dominee zou horen vloeken, niettemin als het in de secundaire arbeidsvoorwaarden had gestaan dat dit in sommige gevallen was toegestaan, dan had hij dit zeker gedaan.

Helaas voor hem behoorde dit echter niet tot de mogelijkheden en daarom had zijn drift een andere uitlaatklep gevonden. Zonder er al teveel bij na te denken had hij het gaspedaal van zijn Opel Corsa diep ingetrapt en was van het plaats delict weggestoven. Om niet veel later in dezelfde vaart bij Dankers Levensmiddelen te stoppen.

Al rijdende wist hij dat het beter was om niet te doen maar de drang was groter dan het gezonde verstand. Hij zou het er bij eentje laten. Goed, misschien twee en daar zou het dan echt bij blijven. Hij zou het pakje gaan kopen, er dus twee uithalen en de rest weggooien. Misschien zonde van het geld maar hij had even nodig. Het kon hem nu niet zoveel interesseren dat een jaar hard werken, een jaar van frustratie en onthouding even op pauze werd gezet.

Hij had niet net zo hard gewerkt voor de bouw van de nieuwe kerk? Kennelijk kon het niemand interesseren dat dit harde werken ook niet beloond zou worden.

Met die overpeinzing (waardig als die van een verslaafde) kwam hij de kleine supermarkt binnen. Hij had gehoopt dat de oude mevrouw Dankers aan de kassa zou zitten maar het bleek haar dochter te zijn. Ook dat nog. Toch het kon hem niet schelen of hem lastige vragen gesteld zouden worden. De drang naar nicotine was groter.

‘Hallo do... Jelle.’ zei Jansje.

‘Hai hallo,’ antwoordde hij. ‘Ik zou graag eh... o ja, dat rolletje pepermunt willen en eh... hij streek zenuwachtig met zijn hand langs zijn mond, en dat eh dat pakje camel.’

‘Natuurlijk.’ Ze stond even op en pakte waar hij om had gevraagd.

Alvorens ze het pakje losliet zei ze: ‘Rustig maar, ik zeg niets. Zware dag gehad?’

‘Nogal.’

Als winkeljuffrouw met nodige ervaring in het aanhoren van verhalen en vanwege het onontkoombare simpele feit dat zij smoorverliefd op hem was, durfde ze te zeggen *vertel*.

En dat deed hij dan ook.

‘Dus wat jij mij hier duidelijk maakt Eloise, Gravin Overmeer van Schalbroek, is dat onze dominee jou heeft gevraagd om het huwelijk wat jij gaat organiseren te verplaatsen omdat de raad van het bestuur niet mag zien dat er hier in het dorp twee mannen met behulp van jou, wat zeg ik, ook met mijn hulp, gaan trouwen? Wat denkt hij, dat de raad van het bestuur onder een steen leeft?’

Gedverdemme. Wat stelt die man me teleur zeg!’

Ze zwegen, nadenkend over hetgeen wat was gebeurd.

‘Als Margot dit had geweten,’ fluisterde Hummie. ‘Niet om het een of ander, je gaat het toch niet afblazen hè?’

‘Wat denk jij? natuurlijk niet,’ lachte Els. ‘Hij kan me wat. Hoe zeggen ze dat ook alweer? Gods wegen zijn ondoorgrondelijk. Laat de goede dominee daar maar eens over nadenken.’

‘Amen,’ zei Hummie.

‘Amen,’ zei Els.

‘Zeg, waar bewaar jij de sterke drank?’ zei Hummie opeens. ‘Ik geloof dat wij wel een reden hebben voor een neut.’

VERSNAPERINGEN

Op de een of andere manier voelde de elektrische fiets zwaarder in de hand dan dat deze normaal gesproken deed. Vreemd genoeg had iemand ook haar zadel hoger gezet zonder dat zij hier wat vanaf had geweten. Het was dan ook niet zo verwonderlijk dat ze extra haar best moest doen om haar evenwicht te bewaren en daardoor slingerend haar hortensiastruik nog net kon ontwijken. Hummie had zelf ook wel gemerkt dat dit waarschijnlijk een koddig gezicht moest zijn geweest en was hierom in lachen uitgebarsten. Het behoeftte geen verdere uitleg dat zij door de plotselinge toename van het gewicht, de veranderde stand van haar zadel en een niet te stoppen lachbui (die was komen opzetten als poepen) zij haar elektrische fiets niet meer onder controle had en als laatste redmiddel op het knopje van haar schietstoel had gedrukt. Met als gevolg dat ze zichzelf plat op haar gat, wijdbeens op slechts een meter afstand naast de hortensiastruik terugvond die ze zo goed mogelijk had proberen te ontwijken.

‘Wat is hier aan de hand?’ hoorde ze vanuit de deur.

‘Beertje!’ riep ze. ‘Hier ben ik mijn troetelbeertje. Kom je me redden?’

‘Jemig mens, wat heb je nu weer uitgehaald?’

Met zijn lengte van bijna twee meter en ruim een meter breed, had Beer met gemak mee kunnen doen met de verkiezing van de sterkste man van Nederland.

‘Ik?’ vroeg ze verontwaardigd. ‘Ik heb niets gedaan. Anderen wel want die hebben aan mijn fiets gezeten. Ik wat niet wat er mee is, maar dit ding is gevaarlijk. Weet je wat?’ zei ze alsof ze het ei van Columbus had ontdekt. ‘Ik kom er niet meer aan ook. Kijk dan, ik lig hier gewoon bedolven onder mijn eigen fiets. Ik geef het je te doen,’ sprak ze met iets van een dubbele tong.

‘Ach wijffie,’ zei Beer rustig. Voorzichtig pakte hij de fiets bij Hummie vandaan en zette deze rustig neer.

‘Beter zo?’

‘Veel beter.’ Op haar knieën keek ze haar echtgenoot gelukzalig aan. ‘Wat ben je ook een lekker Gummibeertje hè. Ja dat issie zeker.’ Dat laatste sprak ze wat binnensmonds uit, omdat ze al haar aandacht nodig had om te kunnen opstaan. ‘Je zal waarschijnlijk denken dat je vrouw beschonken is, maar dat is niet waar. Ik ben ook geen twintig meer, dus het duurt even voordat ik overend kom. Dat is nu eenmaal met vrouwen van een zekere leeftijd.’ Ze kreunde even omdat ze een behoorlijke krachtsinspanning leverde. ‘Daar heb je voor gekozen.’

‘Rustig aan oude bles,’ zei Beer weer met dezelfde kalme stem. Hij schoof zijn arm onder de hare en hielp haar op haar benen. ‘Het is goed dat je zegt dat je niet beschonken bent want de geur van drank om je heen geeft toch een ander idee.’

‘Nou nou, zeur die je bent. Goed, ik heb een glaasje of twee op. Samen met Els. Moet je daar zo’n heisa over maken? Hm? Kan hoor ... dan ga je lekker naar die dominee want die is ook heel goed in het maken van heisa,’ zei Hummie bits. ‘Vraag maar aan Els.’

‘Wat is er gebeurd?’ vroeg Beer terwijl hij Hummie (stevig onder zijn arm geklemd) naar het huis begeleidde.

‘De beste man heeft besloten omdat zijn kerk gebouwd moet worden dat Els en ik niet mogen trouwen.’

Of het nu kwam door een plotselinge weersveranderingen of dat de oorzaak lag in het feit dat er sprake was van overmatige spanningen dat verteld het verhaal niet. Wel dat het een avond was waarop alcohol niet goed verdragen werd.

Vanaf het eerste moment dat het concept “Hooizolder Liefde” in zijn hoofd was verschenen, had Dirk geweten dat dit het perfecte

idee was voor een thema-show van de Judyband. Nog nooit had de Judyband een thema-show uitgevoerd. Min of meer was dit te wijten aan het feit dat Dirk wist dat Sien dit aanstellerige onzin zou vinden. Toch zou de bruiloft van Tommie en Koen zou een mooie aanleiding zijn om hier mee te beginnen. Het zou iets speciaals worden en daarom kon Sien het ook niet afwijzen.

Het had niet lang geduurd of de stroom aan ideeën voor nieuwe kostuums had zich bij hem aangediend. Qua ideeën verliepen de zaken voor Dirk soepeltjes. Al wist hij dat dit bij de uitvoering niet het geval zou zijn. Een horde die in het digitale tijdperk redelijk gemakkelijk te nemen zou zijn doormiddel van een groepsapp.

Vrijwel in de eerste minuut nadat hij het bericht had gestuurd, had hij de eerste reactie van de Jolly Sisters ontvangen: ‘Kind, natuurlijk doen we mee! Name the date and the place en we zullen er zijn.’

De Jolly Sisters: Journey, Patty en Joany (in het dagelijks leven beter bekend als Joost, Patrick en John) gingen gekleed in een kittig dames legeruniform met daarbij ieder een pruik met lange blonde lokken. Het feit dat hun artiestennaam allemaal eindigde op een ie berustte volgens de zusjes op een vrolijk toeval (al hadden anderen vanuit zeer betrouwbare bron vernomen dat dit niets anders dan jaloezie was).

Hoe dan ook, avond na avond wisten de Jolly Sisters met hun act van vrolijke jaren veertig muziek de zaal op z’n kop te krijgen. Bij bijzondere gelegenheden liepen de zusjes ook met de Judyband mee. Hier lag geen diepere reden aan ten grondslag behalve dan dat een gezamenlijk optreden erg gezellig was.

Met de wetenschap dat de heren voor hun act hun kostuums zelf hadden ontworpen en op hun eigen naaimachine hadden gemaakt, waren ze voor Dirk meer dan welkom (lees: onmisbaar) in zijn eigen productieteam.

Natuurlijk had Coby zich ook aangemeld net zoals Richard en

Wiebe. Uiteindelijk was het Dirk gelukt om veertien mensen, inclusief zichzelf en Sien (die hij min of meer verplicht had om mee te doen) bij elkaar te brengen.

Toegegeven, Dirk had het serieus aangepakt. Hij had het thema verder uitgewerkt en tenslotte een zogenaamd moodboard gemaakt zodat het voor een ieder helder was wat hij voor ogen had. Zelfs Sien kon niet verbergen dat ze enthousiast was.

Het enige wat voor de nodige hoofdbreken zorgde was dat het in praktijk een stuk lastiger bleek te zijn om het hooi op een passende manier in het concept te verwerken vanwege het feit (en bijzonder genoeg kon menigeen dit beamen) dat hooi of gras voor uitslag kon zorgen op plekken op het lijf die je liever voor jezelf hield.

Uiteindelijk was de oplossing simpel geweest: alle leden van de Judyband zouden een blauwe overall krijgen met daarbij een rode boerenzakdoek. Voor de Twirlmeisjes zouden deze overalls worden omgebouwd tot uitdagende catsuits waarbij de rode zakdoek dienst zouden doen als een bh. Het hooi zou hier en daar in gezellige plukjes als een corsage op het kostuum worden aangebracht.

Dirk zijn productieteam was nu zo'n vier weken in de bedrijf en de boel draaide als een geoliede machine. Of zoals Coby meerdere malen liefkozend had beschreven: als een naaiatelier in Bangladesh. Een week voor de gestelde deadline was het einde in zicht.

'Nou, hier is niets mis mee hoor,' zei Coby toen ze een blauwe overall had aangetrokken. 'En dit trekken we allemaal aan?' vroeg ze aan Dirk.

Hij knikte 'Klopt. Kijk, hier is het patroon wat ruim genomen zodat het niet in de weg zit wanneer je je instrument speelt.'

'Dat is nou het oog van een professional. Inderdaad handig' zei Coby die zelf de drums bespeelde 'Maar...'

'Godver de godver de godver,' klonk het vanachter een van de naaimachines wat dwars door de zin van Coby ging. Het was

Journey (Joost) die met veel pijn en moeite maar zonder resultaat de draad in de naald probeerde te krijgen.

‘Ik vraag me af hoe Marlies Dekkers dit doet,’ gromde ze. ‘Laat me raden. Die heeft natuurlijk een of ander Aziatisch mokkeltje met kleine handjes in dienst genomen. Zo kan ik het natuurlijk ook... Verwacht van mij geen wonderen. Ik ben Jezus niet hè?’

Onbewust werd de klaagzang gepauzeerd zodat de luisteraar het begin van het tweede couplet duidelijk zou horen: ‘Ik ben eigenlijk gek ook!’

Theatraal sloeg ze een blonde lok over haar schouder en met een dramatisch handgebaar gooide hij de lap stof neer en schoof zijn stoel achterover en zei demonstratief: ‘Ik ga een peuk roken!’ Voordat iemand een enige vorm van reactie kon geven voegde hij er aan toe: ‘Einde van de discussie. Ik ga... nu. Coby ga je nog mee of moet ik in mijn eentje roken?’

Terwijl iedereen bezig was geweest met de overalls en de catsuits hadden de Jolly Sisters zich toegelegd op het vervaardigen van het pieces de resistant: de rode bh’s die van de boerenzakdoek gemaakt zou worden. Met daarbij de afspraak dat wanneer de bruiloft achter de rug zou zijn, de Jolly Sisters deze mochten overnemen van de Twirlmeisjes.

Het was inderdaad een netelig klusje geweest waarvan Dirk was opgelucht dat hij dit zelf niet hoefde te doen. Kennelijk was voor Journey nu ook het eind in zicht.

‘Ik kom d’r aan. Even mijn shag pakken!’ riep Coby van de andere kant van het lokaal.

‘Het is ook kut hoor die bh-tjes,’ viel Joany (John) Journey bij.

De Jolly Sister waren op het podium het toonbeeld van meisjesachtige charme, buiten het podium (of zoals de zusjes dit zelf graag noemde *offstage*) was dit zeker niet het geval.

‘Meid, ga lekker roken. Jij ook Coby en dan maken Patty en ik het wel af. Godzijdank is het niet meer zoveel werk. Hè Pat?’

‘Natuurlijk doen we dat. Niet moeilijk doen’ zei Patrick. ‘Maar dan wel onder het genot van wat arbeidsvitamine’ voegde hij er aan toe. ‘Kijk eens’ en hij vulde het wijnglas van Joany bij.

‘Wie nog meer? Want moeten nog eventjes door.’

Wat EPO voor een wielrenner was, was rosé voor het productie-team van Dirk. Hoewel een ieder aan het einde van de avond moeite had om zijn zinnen af te maken, waren de outfits klaar. Inclusief de rode bh-tjes waar (eerlijk is eerlijk) Marlies Dekkers jaloers op zou zijn geweest.

Gelukkig was het mobiele kledingrek van goede kwaliteit daar Dirk de grootse moeite had om deze recht op de stoep te houden. Met zichzelf had hij hetzelfde probleem. Op de een of andere manier leek het wel alsof de stoep in de late uren bergopwaarts leek te gaan. Met als gevolg dat hij minder stevig op zijn benen liep dan normaal.

‘Heu beest...rustig maar,’ mompelde Dirk tegen het kledingrek alsof hij een nerveus paard aan de leisels had. ‘Nog een paar meters en dan zijn we thuis.’

Hij snoof even. ‘Ruik je de stal al?’ Wie zwijgt stemt toe en zodoende had Dirk een van zijn beste gesprekken met een kledingrek op wieltjes.

‘Kijk eens...’, sprak hij geruststellend tegen het rijdende kledingrek ‘Dan gaat de baas even de sleutel... ja de sleutel...waar heb ik de sleutel? Ah... daar hebben we hem.’ Bij wijze van bewijs liet het kledingrek het kleine koperen geval zien. ‘Als de deur even stil wil staan dan... Ja komt u maar.’

Terwijl hij met zijn rechterhand meerdere malen probeerde om de sleutel in het slot te krijgen, had hij zijn hoofd richting het geduldig wachtende kledingrek gedraaid en zei: ‘Het komt goed. Heus. Soms moet je alleen even wat kracht bijzetten.’

Dirk ging iets gehurkt staan en hield met zijn linkerhand de deurkruk en ondertussen deed hij nog meer verwoede pogingen

om de sleutel in het daarvoor bestemde gat te kunnen steken. Er was wat gebrom te horen wat normaal gesproken niet van Dirk uitgaat maar op dit moment begon zijn geduld op te raken.

‘Kutdeur,’ klonk gesmoord maar net krachtig genoeg om de eerste frustratie af te romen. Hij bleef met de deur rommelen. Dit keer met meer kracht waardoor de deur ineens deed wat hij hoorde te doen: hij opende.

Een dappere poging om zichzelf ergens aan vast te grijpen, kon niet verhinderen dat hij naar binnen rolde en het kledingrek in zijn val meenam. De berg aan stof en kleren had zijn landing verzacht. Op het moment dat hij was neergekomen had hij nog even verwonderd om zich heen gekeken en viel toen in de deuropening in slaap.

DÉ OPLOSSING

Met ferme inspanning trapte Jansje flink door. Ze was een vrouw met een missie en ze wilde geen moment verloren laten gaan om haar idee, haar lumineuze idee, te delen met de persoon die het aanging: dominee Jelle Pee. Of *Jelle* zoals zij hem mocht noemen. Haar ademhaling was oppervlakkig. Of dit nu kwam door het fietsen of het idee dat ze straks weer met hem aan tafel zou zitten wist ze niet zeker. En ergens wilde ze dit ook niet weten ook.

Het had wel iets geruststellends dat ze er niet honderd procent zeker van was of de oorzaak van haar gedrag nu voortkwam omdat ze hard had gefietst of dat ze zich van de wijs liet brengen door een man.

Natuurlijk kon het zijn dat een man je hart sneller deed kloppen, dat begreep zij ook wel, maar er waren grenzen. Jansje had het altijd zo goedkoop gevonden wanneer een vrouw zich helemaal liet meesleuren met haar gevoel. Dat was niet wat ze voor zichzelf wilde.

Aan de andere kant, Jelle Pee was niet zomaar *een man*. Jelle Pee was voor Jansje het antwoord op haar vragen. Net zo goed als zij nu het antwoord was op zijn vraag. Of beter nog: de oplossing voor het probleem.

Nadat ze haar fiets had neergezet en zichzelf in een klein spiegeltje (wat ze inderdaad voor de gelegenheid had meegenomen) wat had gefatsoeneerd en op adem was gekomen, liep ze richting de deur. Haalde nogmaals diep adem en belde aan.

Op de manier waarop de man in de deuropening stond werd duidelijk dat hij niet op bezoek had gerekend en eigenlijk ook niet in de stemming was om aangewaaide visite binnen te halen. Even voelde ze een golf van onzekerheid als brand maagzuur omhoog komen maar liet ze zich hierdoor niet uit het veld slaan.

‘Ik beken schuld. Ik kom totaal onverwacht en misschien ook wel ongelegen,’ sprak ze op een toon alsof ze Tupperware aan het verkopen was’ Het zit namelijk zo, ik heb iets bedacht waarvan ik denk dat het je zal interesseren.’

Hij snoof even en bleef haar zonder dat het duidelijk was wat er door zijn hoofd ging aankijken,

‘O’

Zoals een dompteur in de kooi er geen twijfel over liet bestaan wie er de baas was, ging ze verder ‘Het idee kwam zomaar ineens bij me op’ zei ze op een dusdanige beheerste manier waarop ze zichzelf verbaasde. ‘en ja als je het niets vindt, want kan natuurlijk ook hè, dan moet je dit gewoon zeggen hoor. Het leek me gewoon de moeite waard om mijn idee aan je voor te leggen.’

‘Dan denk ik dat je maar even binnen moet komen.’ zei hij zuchtend.

De zielenherder die normaal gesproken energiek en enthousiast was, sjokte nu uitgeblust voor haar uit.

‘Koffie?’

‘Doe niet teveel moeite hoor.’

‘Het is Senseo,’ zei hij verklarend.

‘Goed dan,’ antwoordde Jansje op een geveinsde aarzelende toon (Gretigheid kon op een bepaalde leeftijd zo denigrerend zijn)

Terwijl ze het huis binnenliep kon ze zien dat de tegenslag wat betreft het bezoek van de raad van bestuur hem niet in de koude kleren was gaan zitten. Kranten lagen ongelezen op de trap en in het voorbijgaan zag ze in de keuken dat de afwas er nog stond.

‘Ik heb nog geen tijd gehad om het huishouden te doen.’

‘Geen verontschuldigen, ik kom ook totaal onverwacht.’

‘Ik haal even koffie voor ons.’ Nog voordat ze iets kon zeggen, was hij naar de keuken gegaan.

Net zoals de vorige keer ging ze aan de eettafel zitten. Ook hier lagen oude kranten en andere post door elkaar. Bijna geroutineerd

legde ze de kranten op een stapel en schoof ze wat paperassen opzij zodat ze straks ruimte hadden om koffie te drinken.

Het huis mocht wellicht afspiegeling zijn van wat er in de afgelopen periode in het hoofd van dominee Jelle Pee had afgespeeld, werd het kort daarna duidelijk dat het hem er niet van weerhouden had om de Senseo koffie in kop en schotel van Royal Albert aan te bieden. Alsof een er een sjeke piek op een kale kerstboom was gezet. Ach, je kon hem in ieder geval niet verwijten dat hij niet zijn best deed voor de visite en dat vleide Jansje.

Ze nam een slok en zette haar kopje weer voorzichtig op het breekbare schoteltje 'Als het niet mogelijk is om Els te overtuigen om de bruiloft naar een andere dag te verzetten en het niet mogelijk is om de raad van bestuur op een andere dag te ontvangen, dan moeten we iets verzinnen waardoor de aandacht niet bij de Scheapendrift ligt.

De grote vraag is alleen... hoe?' zei Jansje mysterieus

'Ja hoe?' herhaalde Pee dof.

'Door simpelweg de Raalingher Deugd in praktijk te brengen: we organiseren een fietstocht langs alle bezienswaardigheden die we in de Raalingher Deugd hebben opgenomen.' Toen ze het grote ei had gelegd, kon ze een giechel niet onderdrukken.

Anders was dit voor Jelle Pee die nog steeds een neerslachtigheid met zich mee torste waardoor zelfs zijn kleine kraalogjes hun wil hadden verloren om te loensen en in plaats daarvan vanachter de dikke brilglazen depressief de wereld inkeken.

'En daar wil je het bestuur mee afleiden?'

'Ja,' zei Jansje zelfverzekerd. 'Alles wat hebben geschreven, kunnen ze nu met eigen ogen zien. En doordat ze het ene zien, zien ze het andere niet.' zei ze verklarend.

Met die kleine zin had ze haar droomprins wakker gekust.

'Dit is briljant!' riep Jelle Pee met zijn armen wijd naar Jansje. Hij stond op en liep naar haar toe 'Kom hier!' Spontaan trakteerde hij

Jansje met een kus op de mond.

Net zo snel als hij zijn mond op de hare had gedrukt net zo snel had hij zich weer teruggetrokken.

‘Excuus Jansje, dat was niet de bedoeling.’

‘Maakt niet uit. Maakt niet uit.’

Ze keek naar de vloer. Een blik die gemakkelijk voor schaamte geïnterpreteerd kon worden was niet anders dan een overweldigend gevoel van liefde. Liefde voor de man die voor haar zat en haar zojuist had gekust.

‘Ik liet me gaan. Sorry. Nogmaals mijn excuus het was zeker niet mijn bedoeling om...om. Normaal gesproken is Margot degene... zelfs na al die jaren...’ zijn stem stierf weg.

‘Dat weet ik toch. Het was louter enthousiasme en daar is niets mis mee. Dus geen verontschuldigen. Afgesproken?’

Ze keek hem begripvol aan en hij beantwoorde haar blik.

‘Zullen we nog een kopje koffie doen?’ fluisterde ze.

Opgelucht dat zijn actie niet voor vervelende gevolgen had gezorgd zei hij: ‘ga ik doen. Ben zo terug.’

Een foto van Margot keek Jansje aan terwijl haar man koffie inschonk in de kopje en schotels afkomstig van hun trouwservies.

Het maakte nu niet zoveel meer uit want het huwelijk was voorbij. Tot de dood u scheidt en dat had de dood dan ook gedaan.

Al was hij eerder op bezoek gekomen dan dat aanvankelijk de bedoeling was geweest.

Niet als een ziekte of aangekondigd door een uitslag van een onderzoek maar juist snel en onverwacht op een woensdagavond in december. Alles duidde op een griep. Daarom was het niet raar dat Margot met vermoeidheid en pijn in de spieren al vroeg naar bed was gegaan. Ongemakkelijk misschien maar zeker niet verontrustend. Laat staan een teken van levensgevaar. Al had Jelle later in het gesprek met de huisarts iets anders begrepen.

Margot was gaan slapen en nooit meer wakker geworden.

Doodsoorzaak: een zware hartinfarct. En dat was dat.

Opeens was hij weduwnaar al voelde dit totaal niet zo. Juist doordat de dood Margot als een sluipmoordenaar in de slaapkamer had opgewacht, kon hij het gevoel niet onderdrukken dat zij weldra weer naar beneden zou komen. Of weer thuis zou komen van een vakantie die ergens best wel lang had geduurd.

Natuurlijk waren de nodige papieren ingevuld en was er een indrukwekkende uitvaart geweest. Zelfs de kist en de plek op het kerkhof waren prachtig. Tja, het had ook zo zijn voordelen om een dominee te zijn. Je had voorrang op de beste plekjes van de eeuwigheid.

Het had een lange tijd geduurd voordat Jelles hart begreep dat zijn lieve Margot in een slaap was geraakt waarvan ze nooit meer wakker zou worden. Dit alles was zo'n zeven jaar geleden en haar slaap ging het achtste jaar in.

DE ARK VAN NOACH

Het was niet zo dat het wekelijks bezoek aan de kerk (met bijbehorend stichtelijk woord) geheel uit godvrezendheid werd gedaan. Veelal lag de reden voor dit wekelijks bezoek in het feit dat dit er nu eenmaal erbij hoorde wanneer je in Raalinghe woonde. En in die hoedanigheid had de oude kerk veel weg van een buurthuis. Al bleven sommige Raalinghers de kerk als een spirituele groepspraktijk van de Almachtige zien waarbij je binnen kon lopen wanneer je dat nodig had.

De redenen mochten dan misschien uiteenlopen, toch was dat niet terug te zien op het gezicht van de aanwezigen. Een ieder die zich op deze zondagochtend bij de kerk had gemeld zat goed geluimd in de ongemakkelijke kerkbank. Het moet worden gezegd: wanneer een Raalingher zich ergens toe had gezet dan deed hij dit gestand ook. Een opmerkelijk trekje. Dat had het verleden wel uitgewezen.

Daarom was het niemand ontgaan dat Els en Hummie dit wekelijkse samenzijn aan hun voorbij hadden laten gaan. Een direct gevolg naar aanleiding van het gesprek wat tussen Els en dominee Pee had plaatsgevonden (een situatie waarvan niemand toen nog wist). Daarna was er ook geen contact meer geweest, laat staan een poging om nader tot elkaar te komen. Totdat dit wel het geval was had Els er geen behoefte aan om naar een kerkdienst te gaan die geleid werd door iemand die in haar ogen er zo'n bekrompen mening op nahield.

Hetzelfde gold voor Hummie. Ze was teleurgesteld in haar dominee waarvan ze meer had verwacht. Zo bleek maar weer, haar grootmoeder had het goed gezien, geloven doe je op straat en niet in de kerk. Het was een wonderlijk iets dat de grootmoeder van Hummie - haar ootje - hoewel het mens al jaren dood was (ze

kwam al zowat weer terug) ze steeds vaker gelijk leek te krijgen. Dominee Pee had op zijn beurt door zijn gesprek met Jansje nieuwe krachten gevoeld. Een nieuwe van vorm van inspiratie waardoor hij wist dat alles nog niet verloren was. Sterker nog: hij wist dat dit idee van Jansje nog beter was dan alleen een bezoek van raad van bestuur.

Het was dan ook met deze hernieuwde krachten had hij deze zondagochtend de gemeente te woord stond.

‘En zo ziet u lieve gemeente, Noach had de opdracht gekregen om een schip te bouwen.

Een schip? Zult u waarschijnlijk denken. Op die grote zand-verstuiving waar die beste Noach woonde? Stiekem moet ik ook toegeven dat ik het wat ver gezocht vond. Want zeker in die tijd en op die plekken was het water niet in overvloed aanwezig.’

Hij hield even pauze en keek zijn publiek met een glimlach aan.

‘En dan komt het... dan komt God. Hij is onze kracht van liefde die alles kan zien. Hij zag de vrede en goedertierenheid die in Noach en zijn gezin leefde net zoals de goddeloosheid en achteloosheid bij al die anderen. Bij mensen die het woord van God in de wind sloegen en het pad van de Satan opgingen. Tja, en we weten allemaal dat dat niet de meest vruchtbare weg is.’

Dat laatste voegde Pee er wat luchtig aan toe. Alsof het een grapje voor ingewijden was.

‘Zodoende wist God dat dit niet zo langer door kon blijven gaan. Alles moest anders. Al kon hij daar wel wat hulp bij gebruiken. Ziet u, God kan een hoop maar werkt het liefst samen. Samen met ons. In dit geval Noach. Daarom liet God hem weten dat hij een enorm schip moest bouwen.

Waarschijnlijk had Noach ook even moeten nadenken wat hem overkwam. Want het was niet zo dat God als een vriendelijke buurman op de koffie kwam. Ook kwam hij niet als een goed

familieelid op bezoek en stelde hij zijn vraag. Nee, God kwam tot Noach in een droom.

Het is niet zo gek dat die arme Noach eerst even moest nadenken of dat wat hij had gedroomd werkelijk zo was.

Wat voor ons allemaal geldt, gold zeker ook voor Noach. Hij moest voelen. In zijn hart nagaan of hetgeen hem was overkomen een verzinsel van zijn fantasie was of dat er daadwerkelijk een beroep op hem was gedaan door de Almachtige.’

De dominee keek zijn publiek (wat aan zijn lippen hing) betekenisvol aan. Wanneer je niet beter zou weten, zou je zeggen dat de dominee tijdens zijn studie theologie de keuzemodule Kleinkunst had gevolgd. Feilloos wist de man hoe hij zijn toehoorders moest boeien en hen tot het laatste moment betrokken hield.

‘Toen wist Noach het zeker: God had hem een vraag gesteld.’

Het publiek slaakte een zucht verlichting. Alsof hun favoriete karakter in hun lievelingssoap eindelijk de juiste keuze had gemaakt.

‘Vergis u niet lieve gemeente. Misschien denkt u dat God uit onze hedendaagse maatschappij is verdwenen. Of zich heeft teruggetrokken uit het publieke leven en daardoor minder zichtbaar is. Niets is minder waar. De kracht van God is nog steeds even sterk aanwezig als in de verhalen van Abraham, Mozes of als die anderen.

Soms krijgen we signalen, tekens waarvan we instinctief weten dat we die niet mogen negeren.

Er gebeurt iets. Er komt iets op je pad en alhoewel je het niet kunt precies kunt uitleggen of onder woorden kan brengen, weet je in je hart dat het iets belangrijks is.’

Hij zweeg voor enkele momenten. Hij nam de tijd zodat de boodschap die hij zojuist had verkondigt de gelegenheid kreeg om bij de gemeente, zijn publiek, in te zinken.

‘Het was dan ook om die reden dat Noach begon te bouwen. God

liet hem weten hoe hij dit moest doen en gaf hem ook de middelen om zijn doel te bereiken.’

De dominee moest even lachen ‘Nu ik erover nadenk is het eigenlijk wel vergelijkbaar met de bouw van onze nieuwe kerk. Wij als mensen zijnde moeten hard werken om hetgeen we verlangen te kunnen verkrijgen. Dat is niet erg.’ hij maakte met zijn beide handen een wegwuivend gebaar ‘Het is niet erg om te moeten werken voor iets wat je wilt. Als u het mij vraagt: Dat lijkt me alleen maar gezond. Hoe vaak verzanden mensen wel niet in een gevoel van verongelijkheid omdat ze denken ergens recht op te hebben. Ik denk, en corrigeer me als ik het mis heb, dat wanneer je steeds meer dingen in je schoot geworpen krijgt; je op den duur vergeet dat je er ook iets voor moet doen. En op het moment dat je dat vergeet... ach, ik hoef u ook niets uit te leggen.’

Ja, dominee Jelle Pee was goed in wat hij deed. Zijn grootste kwaliteit was het maken van contact met mensen. Op de een of andere manier kon hij mensen aanspreken op de persoon wie zij waren. Wanneer je met hem in gesprek was kon de dominee je het gevoel geven dat jij als individueel persoon er werkelijk toe deed. Een van de redenen waarom Margot voor hem was gevallen was dat hij (althans zo noemde zij dat) mensen bij de hand kon nemen.

Dominee Pee hield ervan om de zondagochtend levendig te maken. Een interactie tussen zichzelf en de gemeente of... zijn publiek. Omdat hij zich soms meer gedroeg als een presentator van een talkshow dan een dominee. Het was dan ook niet vreemd dat dat hij zo nu en dan van de kansel kwam zich tussen de mensen mengde en hun om een reactie vroeg.

Bijkomend voordeel was niet alleen dat hij voorkwam dat de aandacht van zijn publiek verslapte maar zelfs verscherpte. Het was een gouden formule die niet alleen bij de jonge maar ook bij de oudere bezoekers van de kerk in de smaak viel.

‘Zoals jullie allemaal weten zijn we in de race met Nieuw-Werther om een nieuwe kerk te bouwen. Ik heb een brief van de raad van het bestuur gekregen.’ hij hield deze even omhoog ‘Ja, het is allemaal leuk en ergens ook wel spannend hoor. Een beetje gezonde rivaliteit tussen twee dorpen is nooit verkeerd.’ zei hij met een brede grijns op het gezicht. Vanuit het publiek was er gegniffel te horen.

‘In de brief is te lezen dat de raad van bestuur graag bij ons bezoek wil komen om met eigen ogen de mogelijk nieuwe locatie voor de kerk te zien. Natuurlijk kan dat. Maar, wat zou er gebeuren als die beste mensen die nieuwe locatie niet alleen zouden zien maar ook beleven? Wat zou er dan gebeuren?’ weer kwam die brede grijns tevoorschijn ‘Ja ja, ik zie u knikken. Ik geloof dat u hetzelfde als ik denk: kat in het bakkie haha.

Nu goed, onze eigen vereniging van plattelandsvrouwen heeft een prachtig boek gemaakt met foto’s recepten en wat zo niet meer over Raalinghe gemaakt *De Raalingher Deugd*. En die hebben we in eerste instantie naar de raad van bestuur van onze kerk opgestuurd. De Raalingher Deugd is dan ook ons uitgangspunt voor ons plan geweest om de raad van het bestuur ons dorp te laten beleven. We gaan een fietstocht organiseren die langs alle plekjes komt die in de Raalingher Deugd zijn beschreven.

Een applaus was misschien niet zo gepast in een kerk maar een verkooppraatje zoals de dominee zojuist had gehouden was net zo dubieus te noemen. Maar het maakte wel duidelijk dat het idee van de fietstocht met enthousiasme was ontvangen.

‘Geweldig geweldig.’ zei de dominee als een rockster in een het stadion ‘Straks bij het uitgaan van de kerk staan Wieteke en Gonnie’ hij wees naar de twee vrouwen links van het orgel (die triomfantelijk om zich heen keken omdat zij de eer hadden gekregen om de inschrijfflijst te beheren) achter een tafel met daarop een inschrijfformulier voor de fietstocht. Ik vraag jullie

allemaal om mee te doen. Is het niet voor de nieuwe kerk dan alleen al voor de gezelligheid! Het is alweer even een tijd geleden dat we een behoorlijk feestje in ons dorp hebben gehad. Wat jullie?’

IEDERS WEG

‘Wat hij al zei, een fietstocht. Nee de plannen zijn inderdaad nog niet klaar. Maar het zal vast een heel gebeuren worden,’ zei ze als een reactie op een vraag die was gekomen. Het afgelopen half uur waren er van alle kanten vragen op haar afgevuurd en de hele tijd had ze die opwinding gevoeld. Een opwinding die afgelopen zondag was opgekomen en sindsdien niet meer was weggegaan. Wat op zich ook eigenlijk niet zo vreemd was. Want een dergelijke activiteit had nog nooit in Raalinghe plaatsgevonden. Enige gelijkenissen met de fietstocht was zo’n zeventig jaar geleden bij de bevrijding waarbij het hele dorp was uitgelopen bij de komst van de geallieerden. Daarom was de fietstocht onontdekt terrein met veel potentie.

Daarom had de opwinding niet alleen van de Jansje bezit genomen. Nee, ook andere leden van de VPV waren onder de indruk van het voorgenomen plan.

‘Nee, ik weet niet of de raad het al weet. Natuurlijk accepteren ze de uitnodiging. Waarom niet? Het is gewoon een leuk idee.’ Nog steeds babbelde Jansje verder.

Niet alleen via de facebookpagina maar ook via de ouderwetse wandelgang was de faam van Jansje als een raket gegaan omdat bekend was geworden dat de Raalingher Deugd de inspiratie voor dit idee was geweest. De dames hingen gewillig aan haar lippen terwijl ze zo nu en dan opgewonden kreetjes lieten horen. Jansje deed niet eens moeite om het tegendeel te bewijzen of het enigszins af te zwakken. Ze had deze comfortabele jas van lofbetuigingen aantrokken en was niet van plan om deze snel uit te trekken.

Ondertussen was Mia komen aanlopen en had rustig een slok thee uit haar Janneke Brinkman mok genomen. Ze gunde Jansje haar moment. Nadat ze besloten had dat de *five minutes of fame*

voor Jansje voorbij waren, nam ze nog een slok van de hete drank door en gebaarde met haar hoofd richting de tafel 'Zullen we maar beginnen?'

De fietstocht was de grote olifant in de kamer waar een ieder wel over wilde spreken maar dit niet mocht. Mia hield de lijn van de bijeenkomsten van de VPV scherp in de gaten. Toch kon zij ook niet geheel ontkennen dat het lastiger was dan anders om de algemene opwinding, die als gepofte mais tegen de deksel van de pan tikte, onder controle te houden. Behalve Els en Hummie die verwonderd het gedrag van de dames bekeken.

'Goed, de notulen van de vorige keer' ging Mia verder.

'Wacht even Mia,' zei Hummie, 'Wat is hier aan de hand? Waarom doet iedereen alsof hun van Oranje Nassau elk moment kunnen binnenlopen.'

'De fietstocht natuurlijk!' riep Pleuni.

'Welke fietstocht?' vroeg Els. Niet begrijpend keek ze naar Mia.

Nog voordat zij wat kon zeggen was er een rumoer ontstaan die een mix was van opboerende ideeën voor de fietstocht, loftuitingen voor de dominee en herhalende klaagzangen over het kerk- en bijgebouw.

Mia, democratisch in het leiden van de VPV, was er op haar beurt ook niet vies van om zo nu en dan dictatoriale management-technieken er op na te houden. Technieken waarvan ze zeker niet bang was om deze in te zetten wanneer zij dit nodig achtte. En vanavond achtte zij dit nodig. Ze nam een laatste slok van haar Janneke Brinkman mok, hield deze omhoog en knalde deze, bij gebrek aan een voorzittershamer, vervolgens met een rot smak op de tafel neer. De harde klap had een ontzuenderend werking op de dames. Een kleine twintig paar ogen keken haar beteuterd aan. Terwijl ze stond was te zien dat ze in haar rechterhand nog steeds het witte oor (met daarop een schattig klein lieveheersbeestje) van haar kapotgeslagen mok vasthield.

‘Als ik weer de aandacht van de dames mag’ ging ze stoïcijns verder
‘dan wil ik graag Els antwoord geven op haar vraag.’

Iedereen knikte instemmend.

‘Om een lang verhaal kort te maken; de dominee heeft afgelopen
zondag het idee geopperd om, in verband met de nieuw te bouwen
kerk, een fietstocht door het dorp te houden. Dus in plaats van
alleen een bezoek wil hij de raad die dag met de fiets meenemen
in de hoop hun te overtuigen om de kerk hier te laten bouwen.’

‘Zo zo,’ zei Hummie

‘Dat is een groot idee.’ zei Els

‘Inderdaad,’ zei Mia, ‘en voor vanavond is het de bedoeling dat we
gaan onderzoeken hoe we dit idee handen en voeten gaan geven.’

‘Ik geef het je te doen,’ zei Els ‘de catering alleen al. Al die mensen
en met de fietstocht.’

‘Dat is het zeker,’ ontsnapte het aan Jansje.

‘Hoe bedoel je?’ vroeg Els.

Jansje voelde dat ze bloosde. Dit had ze niet op deze manier
gepland. Ze zocht naar woorden die ze niet kon vinden en wist dat
er geen gemakkelijke uitweg was aan de netelige situatie waarin ze
nu zich bevond.

‘Het is eh... alle hens aan dek als je zo iets gaat doen... Tja...
en omdat het toch eh... unieke gebeurtenis is moet dat goed
georganiseerd. Maar ja, omdat het ook op de dag van de bruiloft
is... Ik kan niet op twee plekken tegelijk zijn. Dat gaat niet lukken.’

‘Natuurlijk niet. Ik denk dat de dominee er goed aan zal doen om
nu alvast iets vast te gaan leggen qua catering voordat hij te laat is.’
‘Jemig Els’ zei Hummie. Heb je nu echt niet door was Jansje je aan
het vertellen is?’

Verbaasd keek ze naar haar vriendin. ‘Hoe bedoel je?’

‘Mevrouw hier,’ met een priemende vinger wees ze naar Jansje ‘wil
je duidelijk maken dat zij juist die catering voor de fietstocht gaat
doen. Toch Jans? Heb ik het juist?’

En laat me raden. Onze Els hier kan op zoek naar een andere leverancier voor de bruiloft.'

Alle aanwezigen keken richting Jansje die met rode konen maar met de wetenschap dat ze de man van wie ze hield hielp, Hummie uitdagend aankeek.

'Ja,' zei ze zachtjes.

Wie goed had gekeken zag dat in de groot geworden ogen van Mia verbazing en ontgoocheling van niet weten wat het juiste is om te doen elkaar subtiel afwisselde. Maar er was niemand die dit zag. Thea Driessen niet, die normaal gesproken een groot observerend vermogen had en ook Hummie niet aan wie normaal gesproken niet veel zaken ontgingen.

Allemaal waren ze in beslag genomen door de olifant die nu zichtbaar op tafel was gaan zitten en die zelfs haar stiefzusje had meegebracht.

Voor een kort ogenblik sloot Mia haar ogen om voor zichzelf te ordenen van wat zij zojuist had gehoord.

'Gedverdemme dat ik hier nog getuige van mag zijn' ging Hummie verder.

'Hoor eens' zei Pleuni opeens: 'Het gaat hier wel om de bouw van een nieuwe kerk hè. En alles wat erbij komt kijken.'

'Ja en?' vroeg Hummie.

'Dan is het toch logisch dat Jansje de catering doet. Die hele fietstocht komt door de Raalingher Deugd. Die heeft zij het merendeel gemaakt. Nogal wiesdes dat ze de catering doet.'

'Trouwens, haar winkel staat ook in het boek.' voegde ze er nog aan toe.

'Maar ze had een afspraak met Els,' zei Hummie op zo'n toon alsof ze het tegen een kleuter sprak.

'Dan nog. Ik kan Jansje wel begrijpen hoor (José had zich nu ook in de discussie gemengd). 'Ik wil echt niet middeleeuws overkomen komen ofzo. Geef toe, een bruiloft tussen twee mannen en een

bezoekje van de raad van het bestuur van de kerk op één dag is gewoon niet lekker gepland.

‘En daarom moet Els het veld maar ruimen?’ (Hummie kwam nu pas echt op stoom.)

‘Dat zeg ik niet. Maar ik geloof dat er voor zo’n bruiloft vast wel iemand anders te vinden is die de catering kan doen. Heus Hummie je moet het niet zo groot opvatten.’

Het was niet zo dat Els verbijsterd was door de mededeling van Jansje maar eigenlijk meer door de bijval die ze had gekregen van de overige leden. Dat een ieder, de vrouwen die ze al jaren kende en waarvan ze sommige zelfs haar vriendin noemde, dezelfde mening was aangedaan en het eigenlijk logisch hadden gevonden dat Jansje haar woord naar Els toe had gebroken. Er was niets wat haar had kunnen voorbereiden op dit verraad (want ja zo voelde dat voor Els) wat haar werd aangedaan.

Behalve Hummie. Kennelijk was ze in dit gezelschap haar enige vriendin. Het ontroerde haar. Ze zag dat haar vriendin boos was. Woest om de lage streek die zojuist geleverd was. Toch legde ze, in een poging Hummie tot bedaren te brengen, even haar hand op haar arm. Simpelweg omdat Hummie wilde beschermen dat ze vanuit haar emotie geen dingen zou zeggen die later niet meer teruggenomen zouden konden worden.

‘Nee Els. Jij bent netter in de omgang maar ik heb er absoluut geen problemen mee om de dames precies te laten weten hoe ik er over denk. Onze vrome dominee gaat een fietstocht organiseren omdat jij weigert om een bruiloft tussen twee mannen te verzetten. Uit angst dat er misschien gedacht wordt dat Raalinghe en zijn inwoners verleid worden door slechte morrelen. Al vraag ik me af wat er in hemelsnaam mis is met die bruiloft! Het is gewoon hypocriete opportunisme. Nooit verwacht dat ik zulke dure woorden achter elkaar zou moeten gebruiken.’ dat laatste voegde min of meer voor zichzelf eraan toe.

‘Ik snap heus wel dat er een nieuwe kerk moet komen. Ik snap ook nog wel dat we met z’n allen moeten samenwerken om dit voor elkaar te kunnen krijgen. Maar tegen welke prijs hm? Tegen welke prijs gaan we deze kerk voor onze dominee in de wacht slepen.

Ja, Gods wegen werken inderdaad ondoorgrondelijk.’

‘Hummie!’ zei Joke haar terechtwijzend.

‘Nee Joke, ik heb gelijk want ik snap het allemaal niet meer. Kennelijk werken deze wegen op zo’n dergelijke manier dat de dominee zijn eigen waarden en normen opzij zet voor eigen gewin. En wij? Wij worden geacht om hier aan mee te werken.

Sorry hoor, ik wil hier part noch deel aan hebben.’

‘Je zou haast gaan denken dat ik een of andere kwade genius ben’ klonk het vanachter Hummie. ‘Hallo Mia, ik dacht ik kom ook even langs omdat het toch een groot verzoek is.’ zei de dominee.

Els had een tijd gezwegen maar opeens verbrak ze haar eigen stilte.

‘Het lijkt me een goed idee dat ik nu weg ga en dat jullie verder gaan met de organisatie van de fietstocht. Jansje, maak je niet druk. Ik vind inderdaad wel iemand anders die komt cateren.’ Terwijl ze dit zei, keek ze de dominee ook even aan.

‘Maar Els’ zei Mia ‘We kunnen hier toch samen uitkomen? Jelle is er nu ook. Laten we anders met z’n drieën het er samen over hebben. Toe.’

‘Nee Mia. Ik geloof dat we allemaal onze waarheid hebben. Daar gaan we nooit een middenweg in vinden. Ik vind zeker dat de kerk er moet komen, Jelle. Het zou prachtig zijn als het zou lukken. Ik kan me alleen niet vinden in de manier waarop. Daarom ga ik nu weg en wens jullie veel succes in het organiseren van de fietstocht. Ik ga op mijn beurt een fantastische dag voor mijn klanten organiseren. Ook dat komt goed.’ Ze pakte haar tas en stond op en liep met rustige passen naar de deur.

RUSTIG MAAR

Het was bewonderenswaardig hoe beheerst Els was opgestaan en de bijeenkomst van de VPV voortijdig had verlaten. Bij nader inzien bleek dit slechts een façade te zijn geweest.

Hummie (die heel wat minder gracieus het toneel had verlaten) was nog net op tijd om te zien hoe de rode Nissan Micra van Els met een slippende koppeling optrok en van de parkeerplaats wegstootte. Els was boos en verdrietig. En wanneer ze dat was, dan was ze het liefst alleen.

‘Ja met mij’ sprak Hummie door haar mobiele telefoon ‘Het loopt hier allemaal wat anders. Kun je me komen halen? Wat? Dan leg je dat maar even weg. Dat kun je straks ook nog wel eten.

Luister Beer, ik heb nu echt geen tijd of de zin om het nu met jou te bakkeleien over bokworst. Kun je me komen halen of niet? Goed. -Nee, dat is niet erg. Dan wacht ik even. Ja, ik zie je zo.’

In de tijd dat haar man nodig had om van huis naar de parkeerplaats rijden, had Hummie voldoende tijd om de dingen die zojuist waren gebeurd voor zichzelf op een rijtje te zetten.

Alles wat zich vanavond had afgespeeld, had zich herhaaldelijke keren als een film in haar hoofd afgespeeld. Steeds meer werd het haar duidelijk hoe teleurstellend mensen konden zijn. Of anders in elkaar staken dan dat ze had gedacht. Zeker wat betreft de dominee maar ook wat betreft Jansje, dat gezegd hebbende dacht Hummie, de rest van het zootje was geen haar beter. Ze kon er niet bij hoe gemakkelijk principes overboord werden gegooid wanneer er een prijs in het verschiep lag. Bah, wat waren die mensen haar tegengevallen.

Haar gedachtes werden zo in beslag genomen dat ze niet eens in de gaten had dat Beer inmiddels was komen aanrijden.

‘Hé mooi schatje, wil je een lift?’ zei hij door het open raam van

de auto.

‘Aan mijn lijf geen polonaise.’

Met driftige gebaren ging Hummie zitten.

‘Zo, en ga je me nu vertellen wat er aan de hand is?’

‘Dat zal ik jou eens vertellen, Beer Wolters.’ Ze keek haar man streng aan ‘Onze lieve Heer zou die smiecht van een dominee eens goed in nekvel moeten grijpen. Als hij het niet doet, dan doe ik het wel. Is die man nu helemaal.’

‘Mens, wat is er in je gevaren?’ vroeg Beer die nog steeds niet had begrepen wat er nu aan de hand was.

‘In mij?’ vroeg ze verontwaardigd ‘Ik ben niet degene die een of andere fietstocht probeert te organiseren om de aandacht ergens van af te leiden.’

Hij keek haar nog steeds niet begrijpend aan

Hummie snoof en haalde even diep adem alsof ze daarmee het geduld opsnoof wat in de lucht hing.

‘Onze dominee gaat een fietstocht organiseren’ zei ze op een meer geduldiger toon ‘om de doodsimele reden dat Els weigert om een bruiloft, de eerste die zij organiseert (voegde ze met nadruk er aan toe) die toevallig tussen twee mannen is te verzetten.

Die bruiloft is namelijk op precies dezelfde dag als dat de raad van bestuur naar hier komt om te kijken of dit wel zo’n geschikte plek is voor de nieuwe kerk. En dan kunnen we natuurlijk niets raars gebruiken. Zeker niet iets zoals een bruiloft tussen twee mannen. Omdat onze dominee elk risico wil vermijden gaan ze, om de aandacht af te leiden, een fietstocht houden. Op die manier hoeft de raad van bestuur gelukkig niet worden bloot gesteld aan verderfelijke zaken zoals een bruiloft.

‘Maar waarom kan die bruiloft niet verzet worden? Dat kan toch in overleg? Misschien vinden die mensen dat niet eens zo erg.’

‘Ik mag toch hopen dat mijn oren iets anders horen dan dat jij zegt.’ ze keek hem dreigend aan.

‘Nee.’ zei hij kalm ‘Je hoorde het goed. Waarom kan dat niet?’

Het was overduidelijk dat Hummie alle zeilen bij moest zetten om haar geduld te bewaren.

‘Ga jij me nu in deze prachtige auto van je vertellen dat je achter dat laffe plan van onze dominee staat?’

‘Rustig Hum.’

‘Ja of nee?’

Op dezelfde kalme manier zoals hij had gesproken pakte hij haar hand en hield deze vast.

‘Rustig Hum, je kunt het ze niet kwalijk nemen. Niet iedereen denkt zoals jij. Mensen schrikken wanneer dingen gebeuren die ze niet kennen. Of wanneer ze het overzicht dreigen te verliezen. Dan gaan ze dingen doen die ze normaal gesproken niet zouden bedenken. Zoals eisen om een bruiloft te verzetten zonder het te overleggen of... ze gaan een fietstocht houden om er krampachtig voor te zorgen dat ze zo gunstig mogelijk overkomen.

‘En dus?’ vroeg ze.

‘En dus kun je niet meer verwachten van die mensen verwachten dan wat ze zijn. Niet wanneer er veel op het spel staat. Voor hun staat er veel op het spel.’

‘Een kerk?’

‘Die kerk is misschien maar een gebouw maar het staat er al jaren. Iedereen heeft meegeholpen om op welke manier dan ook dat ding overeind te houden. Ouwe Freek heeft zelfs een bijgebouw gemaakt. Dat is niet niets hè.

En weet je nog, met Margot? Die was er samen met Pee altijd druk mee. Voor hem is het veel meer dan een gebouw. Voor hem niet alleen. Het is de spil van Raalinghe en geeft de ander het gevoel dat hij deel is van iets. Dat hij ergens bij hoort. En nu is dié kans er om dit alles nog mooier te maken....Snap je het nou Hummie? Je weet toch net zo goed als ik dat de dingen hier niet snel gaan. Dat wat ze niet kennen heeft de tijd nodig om te landen en normaal

te worden. Alles wat afwijkt van het normale, van wat een ieder gewend is wordt dan als bedreigend gezien. Zeker wanneer er zo'n bezoek gepland staat.'

Het was stil de auto. Hummie staaarde in de verte.

'Wat nu als het een van onze jongens zou zijn?' zei ze opeens. Haar sturende blik veranderde. Ze keek haar echtgenoot recht in het gezicht aan waardoor ze zijn dikke bruine haar zag (wat bijna grensde aan zijn wenkbrauwen) en zijn bruine ogen die haar nog steeds wisten te kalmeren. 'Het kan wel zijn wat je zegt. Misschien heb je ook wel gelijk. Maar wat nu als Bernd naar ons toe zou komen met de boodschap dat hij zou gaan trouwen met een man?' 'Dat gebeurt toch niet.'

'Oh nee?'

'Hoe bedoel je?'

'Precies zoals ik het bedoel. Ik zag je daarnet toch schrikken.

Wat nu als het inderdaad zo was? Als blijkt dat onze jongens gelukkig zijn, maar afwijken van wat anderen vinden dat normaal is. Of dat een van hun wil gaan trouwen en dat dit door toedoen van anderen niet kan? Dat er aan hem gevraagd wordt of hij de bruiloft even wil verzetten. Wat gemakkelijk moet kunnen omdat het toch niet zo traditioneel is.

Hoe zou jij het vinden, Beer Wolters, als het geluk van je zoon wordt aangeduid met minder belangrijk? Heus, het is niet dat je geen gelijk hebt maar oneerlijk is het wel.

Weet je nog met ons? Het is aan ooitje te danken dat ik die witte jurk aan mocht. Als het aan jouw vader had gelegen.' Ze lachte even. 'Het heeft misschien een andere vorm gekregen maar heel veel verschil is er niet. Anderen mogen niet bepalen omdat *we* het anders zijn gewend. Geef nou toe dat is raar?'

'Och oude bles van me.' Verliefd keek hij haar aan. 'Wat hou ik toch van je. Leg me nu eens uit. Waarom kan Els dan niet alsnog die bruiloft organiseren? Als iedereen op de fiets zit en de bruiloft bij

Els in de tuin is dan hoeft niemand toch last van elkaar te hebben. Die dingen hoeven elkaar te niet bijten?’

‘Nee, dat is het niet. Het gaat erom dat Jansje slechts een grote opdracht tegelijk kan doen. En dat houdt in: niet die van Els. Trut dat ze er is want ze had het al wel toegezegd.’

Beer float tussen zijn tanden ‘Niet zo netjes.’

‘Zeker niet.’

‘En kan Els het niet ergens anders vandaan halen?’

‘Niet als er in de brochure staat dat er bij het organiseren van de bruiloft op de Scheapendrift uitsluitend gebruik wordt gemaakt van lokale producten. Dat is onderdeel van het gehele gebeuren.’

‘Maar die gaan nu allemaal fietsen.’

‘Daarom,’ zei ze tegen Beer.

‘Ik wist niet dat er zoveel waarde werd gehecht aan een taart uit Raalinghe en een krat bier wat hier door de lokale winkel juf wordt geregeld. Je zult wel gelijk hebben, wat weet ik er ook van.’

Dat laatste wat Beer zei was niet echt een boodschap van statuur te noemen. Eigenlijk niet noemenswaardig maar net voldoende om Hummie een zetje in de juiste richting te geven.

OVER EEN ANDERE BOEG

Ze kon het zich niet herinneren dat ze de kleine foto hier had neergelegd. Of toch wel. Deze kwam uit haar oude portemonnee. Onlangs had ze een nieuwe gekocht en daarmee de foto herontdekt. Opmerkelijk eigenlijk. Zeker als je erbij stil stond dat iedere keer als zij iets moest betalen, ze naar het gezicht op de kleine foto had gekeken.

Nu de foto van achter de plastic inschuif vandaan was, leek de beeltenis nog sprekender. Nog levendiger. Net zoals de herinnering die ze van hem had.

Hij zou zeker gelachen hebben als hij had geweten dat zijn foto, bij wijze van waarschuwing in haar portemonnee had gezeten. De waarschuwing dat ze nooit op hem zou gaan lijken als het ging om het uitgeven van geld. Hij zou haar groot gelijk hebben gegeven. Ze mochten op het laatst geen stuiver meer op de bank hebben, maar ze bleven rentenieren van de hun humor.

Haar mijmering werd onderbroken doordat er zachtjes op het raam werd geklopt. Met een kleine lach hield Hummie een springvorm omhoog. Els zwaaide naar Hummie terug en wees naar de deur en zei zonder geluid: 'Hij is open.' Voorzichtig zette ze het kleine portretje weer terug in de fruitschaal en liep vervolgens ook richting de deur.

'Wat een circus hè?' zei Hummie. Met een zucht nam ze een hap van haar meegebrachte appeltaart waar ze een flinke kwak (eveneens zelf geslagen) slagroom op had gedaan.

Bij wijze van bevestiging slaakte Els dezelfde zucht.

'Wat was ik hier aan toe,' zei Hummie mompelend tegen zichzelf bij het nemen van een nog een hap.

'Het is niet zo dat ik wil dat die bezichtiging van de raad van het bestuur een fiasco wordt,' zei Els, 'want ik snap ook wel dat ze die

nieuwe kerk willen. En weet je, ik ook. Ik wil ook een nieuwe kerk.’ ‘Ik denk dat we allemaal een nieuwe kerk willen. Alleen niet op deze manier,’ zei Hummie met volle mond.

‘Het is te zot voor woorden.’ Daarbij leek haar stuk taart plotseling ook een stuk kleiner, omdat ze ongemerkt meer dan de helft had opgegeten.

‘Breek me de bek niet open. Ik heb tegen Beer zitten klagen als een oud wijf met obstipatie. Ah Simon, de lieverd.’ Hummie haar oog was gevallen op de kleine pasfoto.

Vanaf het moment dat Els was weggereden van de parkeerplaats had ze haar uiterste best gedaan om zich niet mee te laten slepen in de kolkende massa van haar emoties. Toch voelde ze nu dat haar ademhaling oppervlakkig werd. Nog voor dat ze zelf begreep wat er gebeurde begon Els uit het niets te snikken. Eerst rustig en bedaard, beschaafd zelfs, maar toen Hummie een papieren zakje uit haar handtas haalde was dat het startschot voor de laatste, beslissende, eindronde waarin alles geoorloofd was. De tranen gutste over haar gezicht die zich vermengende met het snot wat uit haar neus liep. Hummie had een tweede en zelfs een derde zakdoekje aan haar vriendin gegeven terwijl ze bemoedigende geluiden had uitgebracht om enigszins controle te houden op het schouderchokkend huilen wat Els deed.

Daarna was de stilte als een onopgemerkte huisvriend bij hun aan tafel gaan zitten. Met als doel om het zich zo gerieflijk mogelijk te maken. Wat hem voor een tijdje ook wel aardig leek lukken. Beide vrouwen waren in gedachte verzonken en dreven rond in hun eigen wereld van overpeinzingen en redematies.

Els was de eerste die de lange stilte verbrak door op te staan en naar de badkamer te lopen. ‘Even mijn gezicht wassen,’ zei ze verklarend.

‘Ga jij jezelf maar opkalefateren dan schenk ik nog een bakkie troost voor ons in.’

Voorheen was Simon de enige geweest die haar dit soort opdrachten kon geven. Els had gemerkt dat ze bij Hummie dezelfde bescherming voelde als bij Simon. Al kon ze niet omschrijven waar hem dat precies in zat.

‘Genoeg zeg ik je. We beginnen opnieuw met koffie en iets lekkers (de appelpunt lag er als dodelijk slachtoffer bij doordat het bedolven was onder de slagroom) daarna gaan we aan de slag. En dat brengt me gelijk bij het volgende.’ zei Hummie. ‘Het is iets wat Beer zei.’ Op haar schotelletje hakte ze genadeloos haar taart in stukken. ‘Hoe noodzakelijk is het dat alle producten voor de bruiloft uit Raalinghe en omgeving komen?’

‘Het is wel iets waarmee ik adverteer. Het is een soort van merk wat ik aan het opbouwen ben. Lokaal en biologisch, dat soort dingen.’ ‘Word daar zoveel waarde aan gehecht?’ nog voordat Els kon antwoorden ging Hummie verder ‘je hotelgasten komen naar je toe voor de omgeving. Dat zal niet anders zijn voor de mensen die bij de Scheapendrift willen trouwen. Die proeven echt niet het verschil tussen een eitje wat is gelegd in Raalinghe of op een biologisch boerderij die wat verderop ligt. Dat is gewoon geneuzel. Het gaat erom dat mensen van het landgoed en de omgeving genieten. Dat lukt ze hier heus wel. Er zijn zat leveranciers en cateraars die biologisch en gerecycled zijn waar prima zaken mee te doen valt.’

Hummie zag hoe het gezicht van haar vriendin ter plekke opklaarde.

‘Sommige dingen zijn zo simpel’

‘Dat je er overheen kijkt,’ vulde Els haar aan.

‘Ook een ideetje van Beer hoor. Eerlijk is eerlijk.’

‘Verdomme, je hebt gelijk ook. Het is gewoon een kwestie van goed zoeken.’

‘Zo ken ik je weer Els van Bunschoten.’

‘Geen betere tijd dan het huidige,’ zei ze tegen Hummie. Ze deed

haar laptop open, zocht een telefoonnummer op en pakte haar telefoon.

Wachtend totdat er aan de andere kant van de lijn werd opgenomen pakte ze opnieuw de foto van Simon. Ze keek er geruststellend naar en legde het daarna weer weg.

‘Hallo Tommie, je spreekt met Els van de Scheapendrift. Even een gek idee. Het kwam zomaar in me op en het is echt heel last-minute maar hebben jij en Koen dit weekend wat te doen?’

Nee? O dat komt dan mooi uit. Want ik wil jullie uitnodigen om dit weekend bij de Scheapendrift te logeren.

Ja overleg maar even. Ik wacht wel.’

Ze hield haar de telefoon even van haar oor. ‘Heb jij trouwens morgen wat doen?’

‘Hoezo?’

‘Heb je morgen wat te doen?’

‘Nee,’ nog steeds keek ze Els niet begrijpend aan.

‘Ok, dan kom je morgen bij me eten.’

‘Wat?’

Nog voordat Els Hummie kon antwoorden had ze zich weer tot de telefoon gericht.

‘Morgen is prima. Uurtje of half vier? Ja, helemaal goed. O ja, voordat ik het vergeet. Mijn compagnon Hummie is er ook bij. Jullie gaan haar vast geweldig vinden. Fijn Tommie... ok... Tot dan.’

‘Compagnon?’ vroeg Hummie.

‘Nu wel,’ zei Els lachend.

EEN STATEMENT

Er was volgens Hummie geen beter manier om van je frustratie af te komen, dan je eens flink uit te leven op het fijnhakken van groente en vlees. En dat was dan ook precies wat beide dames deden. Ze waren aan de slag gegaan als twee praktische huisvrouwen in verarmde omstandigheden waarbij het niet precies duidelijk was waar het vlees vandaan kwam.

Na het hak- en snijwerk waren op het kleine aanrecht van de eveneens kleine keuken van de lodge de stukjes groenwerk en vlees overzichtelijk opgesteld. Klaar om straks naar het front te gaan.

De maaltijd van vanavond zou simpel zijn. Enerzijds omdat dit plan kort dag was, anderzijds omdat er die avond veel besproken diende te worden. Daarom was het belangrijk om de handen vrij te houden: een eenpansgerecht dus. De website van Minette Onderland had hen het idee voor een zomerse stoofpot aan de hand gedaan. Het voordeel van deze zomerse stoof was dat alles in een grote pan gemikt kon worden, slechts een aantal keer goed roeren (bemoedigend toespreken) en dat het geheel respectievelijk snel klaar zou zijn.

Nadat alles in de pan kopje onder was gegaan hadden Els en Hummie de gelegenheid om pauze te nemen. Zittend op de veranda met een uitzicht over het terrein van de Scheapendrift, waren ze met een welverdiend koel glas rosé aan hun koffiepauze begonnen.

‘Ik weet het goed gemaakt,’ zei Els, ‘we gaan vanavond lekker buiten eten.’

Het was inderdaad een goed idee. De juli zon had de hele dag haar best gedaan om het land in zomerse sferen te brengen. En daar was ze goed in geslaagd. Met een zomerse temperatuur en een

aangenaam briesje was het buiten heerlijk vertoeven. Zeker op de veranda van de lodge onder de bomen waarbij het bladerdek als een natuurlijke airconditioning leek te werken.

‘Weer een goed idee van de Gravin! Die stoof die pruttelt nog wel lekker door. Ik zal zo de tafel dekken.’

‘Nee, dat doe ik.’

Hummie schudde met haar hoofd. ‘Doe dat nou maar niet. Je kunt beter die mannen opvangen wanneer ze hier komen. Het zou me niets verbazen als een beetje geschrokken zijn.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Het kan wat verontrustend zijn als de mevrouw van je aanstaande trouwlocatie je verteld dat er iets aan de hand is. Ik denk dat ze wel nieuwsgierig zijn.’

‘Wat erg.’ Els giechelde even. ‘Nooit bij stilgestaan.’

‘Ach...er zijn ergere dingen hoor. Zoals een cateringklusje onder je kont vandaan trekken.’

‘Wat wij nodig hebben’ zei Els ‘is nog wat mentale ondersteuning van deze kleine vriend.’ ze hield haar lege wijnglas op ‘Jij ook nog?’

‘Heerlijk kind!’

Nog voordat Els daad bij het woord kon voegen, liet haar mobiel weten dat er een bericht binnen was gekomen.

‘Ze zijn er al.’

‘Geef hier die spullen,’ zei Hummie. ‘en ga er naar toe. Vort.’

Met een gehaast gevoel gecombineerd met wat nervositeit liep Els richting de parkeerplaats. Naar mate ze dichterbij kwam lukte het haar steeds meer om haar kalmte te bewaren. Zoals ze had verwacht stonden de twee mannen, Tommie en Koen, al op haar te wachten. Ze zwaaide toen ze het grint opliep.

‘Hallo en welkom bij de Scheapendrift. O wat leuk, jij bent dus Tommie. Een mens maakt toch altijd een soort van voorstelling in zijn hoofd van wie degene is met wie je aan de telefoon hebt gezeten.’

Koen moest lachen ‘En klopt het?’

‘In het echt is het nog beter,’ zei ze schalks.

Daarmee was het eerste ijs gebroken.

‘Kom dan lopen we eerst naar de lodge en dan praten we daar verder. Laat de tassen nog maar in de auto. Het grote huis is dichterbij de parkeerplaats dan de lodge. Dus die halen we zo wel op.

Al lopende was Els, zonder dat ze er erg in had, voorop de mannen gaan lopen. Wat op zich niet zo raar was. Want hoewel zij zeker nog verbaasd kon staan over de manier waarop de seizoenen hun effect hadden op de tuin, was ze minder onder de indruk dan de logés die hier voor de eerste keer waren.

‘Er zijn nog een aantal andere gasten in het grote huis maar we zijn bij lange na niet volgeboekt. Het is toch nog het voorseizoen.’ Als een ervaren gastvrouw wist Els hoe ze mensen moest rondleiden op het landgoed. Ondertussen had ze haar pad weer vervolgd.

‘Waar gaan we nu eigenlijk naar toe?’ vroeg Tommie aan Koen.

‘*De lodge*,’ fluisterde hij. ‘Weet jij wat dat is?’

Schouderophalend keek hij hem aan. ‘Ik denk dat ze dat zo gaat laten zien.’

‘Leuk mens eigenlijk.’

‘Ja, zo klonk ze ook aan de telefoon.’

‘Mooi hè, die bomen. De familie van mijn man heeft die in Engelse landschapsstijl laten planten. En zien jullie dat groepje daar? Ze wees op een cluster van eiken die verderop stonden. Ze stopte even en draaide zich om naar de mannen, dat is een prachtige plek om de ceremonie te houden. Echt bijzonder.’

Het was nadat ze langs de vijver waren gelopen dat Koen en Tommie begrepen wat *de lodge* inhield: Het kleine houten huis van Els.

Els zwaaide naar iemand die op de veranda stond wachten. Kennelijk op de uitkijk voor het bezoek wat weldra zou komen.

‘Dat is Hummie, mijn compagnon. Geloof me, jullie gaan haar

leuk vinden.’

‘Hallo gasten uit de randstad,’ riep ze triomfantelijk, ‘Kom snel naar boven want we hebben drank.’

Nadat alle formaliteiten en beleefdheden van een eerste kennis-making waren gedaan, had Hummie het tijd gevonden om de zomerse stoof te presenteren. Minette had op haar website geen woord overdreven. De stoofpot was inderdaad een smakelijk gemak. De zomerse stoof had plaatgemaakt voor het dessert (verse fruitsalade) en rond half acht waren ze uiteindelijk bij de koffie aangeland.

‘Goed, het officiële gedeelte,’ zei Els ‘en de reden dat ik gevraagd heb of jullie naar de Scheependrift wilde komen. Het heeft te maken met ontwikkelingen die het dorp aangaan. Normaal gesproken staat dit los van de gasten die hier komen. Maar het geval wil, dat dit door sommige inwoners niet los gezien kan worden. Raalinghe is misschien geen groot dorp maar er is zeker een groot gevoel van saamhorigheid. Een band die een lange geschiedenis kent.

Met de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog was de oude kerk niet in de plannen opgenomen. Men had bedacht dat de bewoners van Raalinghe prima gebruik konden maken van de kerk in Nieuw Werther die wél ongeschonden uit de strijd was gekomen.

Daar wilde niemand wat van weten. Onder leiding van de toenmalige dominee Wiegers is het uiteindelijk gelukt om alsnog een vergunning te krijgen om een nieuwe kerk te bouwen. Wel was er een voorwaarde gesteld: voor bouwmaterialen zou gezorgd worden maar het was aan de mannen van het dorp om de kerk te bouwen.

In die dagen van de wederopbouw kon niemand een geschoolde kracht missen. Ook niet voor een kerk die eigenlijk niet in de planning stond.

Daarom kon iedereen zich wel vinden in deze afspraak. Zeker na

de jaren van onderdrukking voelde dit herziende besluit wederom als de bevestiging dat iedereen vrij was. Het feit dat de mannen dan zelf aan de slag moesten, daar zaten ze niet mee. Iedereen zou meehelpen, want zo gebeurde dat in Raalinghe.

Els nam een laatste slok van haar koffie. 'Naast dat de kerk op zondag druk bezocht werd, begon het gaandeweg ook op iets van een dorps huis te lijken. Er werden veel activiteiten georganiseerd waarvoor het kerkgebouw simpelweg te klein was. Om die reden is in de jaren zeventig een uitbreiding gedaan. Het bijgebouw,' zei ze verklarend, 'het is goed te zien dat het allemaal zijn langste tijd heeft gehad.'

'Versleten dus...,' zei Hummie. 'Maar nu komt het...'. Met een hand-gebaar wees ze naar Els.

'Hoogstwaarschijnlijk wordt er een nieuwe kerk in Raalinghe gebouwd. Zo'n hele grote die je tegenwoordig ziet. Zo'n voetbalstadion met voldoende ruimte voor het verenigingsleven en andere clubs en dingen.'

Tommie floot tussen zijn tanden. 'Dat is niet niets.'

'Dus je kunt je voorstellen dat er veel vanaf hangt,' zei Els. 'Dominee Jelle Pee is de drijvende kracht om deze kerk hier in ons dorp te bouwen. En dat is hem bijna gelukt.'

'Ik voel een maar aankomen,' zei Koen beducht.

'Nieuw Werther is ook in de race,' zei Els. 'Om Raalinghe zo gunstig mogelijk voor de dag te laten komen heeft de VPV...'

'De wat?'

'De VPV,' zei Els.

'Sorry, wat is dat?' vroeg Koen.

'De vereniging van plattelandsvrouwen,' zei Hummie zo gearticuleerd mogelijk.

'Wil je zeggen dat dat echt bestaat?' vroeg Tommie vol ongeloof

'Ik dacht die alleen in films bestonden.'

'Dat denk jij jongeman?' zei Hummie. 'Je zit hier met twee leden

aan tafel.' Met een zweem van trots keek ze naar Els en toen weer naar de twee mannen die tegenover haar zaten. 'Goed, we vormen misschien nu een afgescheiden, beetje militant deel van de vereniging maar we zijn nog steeds lid want ik betaal nog steeds mijn contributie. Jij toch ook Els?'

'Inderdaad,' zei ze, 'Met de VPV zijn we druk aan gang geweest om de Raalinghe op zo'n best mogelijk manier onder aandacht te brengen en dat heeft geresulteerd in een soort van uitgebreid fotoalbum. Het is een boek over wat er allemaal in Raalinghe en omstreken is te vinden. Met een stuk ontstaansgeschiedenis, overzicht van welke bedrijven er zijn en tja, ook lekkere recepten en doe-dingen. Ook heel leuk voor de toeristen trouwens. Ik heb een exemplaar bij de receptie liggen zodat mensen het door kunnen bladeren.'

'De Raalingher Deugd,' zei Hummie.

'Het heeft ons geen windeieren gelegd,' ging Els verder, 'want nu wil het bestuur op bezoek komen zodat ze met eigen ogen kunnen zien waar de nieuwe kerk eventueel komt te staan. Hetzelfde gaan ze ook bij Nieuw Werther doen.'

'Een soort vergelijkend warenonderzoek waarbij je die mensen echt niet kunt afschepen met een bak koffie en wat taart in het gemeentehuis. Toen heeft iemand het idee van de fietstocht geopperd. Leuk idee hoor. Echt niets op aan te merken,' zei Hummie. 'Totdat je begrijpt waarom die fietstocht er is.'

'Die fietstocht,' Els zuchtte even, 'die is precies op dezelfde dag gepland als jullie bruiloft. Niet zonder reden. Het is namelijk zo dat het bezoek van de raad van bestuur op dezelfde dag als jullie huwelijk is. Onze dominee vraagt zich af wat voor boodschap dit zou afgeven als zij wisten dat in het dorp, waar de grootste kerk van de regio gebouwd moet worden, er twee mannen met elkaar gaan trouwen. Daarom heeft hij aan mij gevraagd of ik met jullie wil bespreken om de dag van de bruiloft te verzetten.'

‘O’ zei Koen.

Tommie zat met geknepen ogen na te gaan wat er zojuist was gezegd. ‘Dus als ik het goed begrijp,’ zei hij, ‘wordt onze aanwezigheid liever niet op prijs gesteld.’

‘Zijn jullie nu helemaal besodemetert? We zijn hier om een mooi feest te organiseren. Niet om onze biezen te pakken omdat een dominee met pubergedrag zo nodig zijn zin moet hebben.’ om haar uitroep kracht bij te zetten, hief Hummie haar vuist de lucht in. ‘Die Jansje denkt dat ze zo slim is maar kennelijk heeft ze nog nooit van het internet gehoord. Provinciale trut. Laat mij maar achter mijn laptop en geef me een telefoon en moeten jullie eens opletten wat voor pracht van een taart jullie krijgen. Trouwens, het zou me niets verbazen als die Minette Onderland ook wel wat adresjes heeft.’

‘Sorry ik begrijp even niet wie Jansje is en wat er nu gebeurd. Ons bruiloft is niet gewenst maar wel gaan er wel mee door?’ vroeg Koen.

‘Ik weet niet zo goed wat ik moet zeggen. Behalve dan dat ik het erg vind wat er gebeurd is,’ zei Els.

Tommie knikte.

‘Ik ken Dominee Jelle Pee al een lange tijd en ik weet ook niet waar hij nu mee bezig is. Toch weet ik zeker dat wanneer het hele gedoe met die nieuwe kerk er niet zou zijn, we te maken zouden hebben met een veel mildere Jelle Pee. Maar er is nu geen grof garen met hem te spinnen. Die kerk zit in zijn kop en die komt er niet meer uit.’

‘Toch is dat geen enkel excuus,’ zei Hummie.

‘Ja. Klopt,’ zei Els, ‘Het is geen enkel excuus. Door die kerk gaat hij voorbij aan alles en iedereen en kwetst mensen terwijl hij dit doet. Dat is ook de reden dat ik, dat we, jullie gevraagd hebben om vanavond te komen. We willen dat jullie weten welke situatie er in het dorp speelt zodat jullie in alle eerlijkheid kunnen heroverwegen

of jullie alsnog de bruiloft bij Scheependrift willen houden.

‘Tja,’ zei Koen. ‘Wat wil jij?’ vroeg hij aan Tommie.

‘Ik wist ook wel dat we misschien tegen wat fronsende gezichten aan zouden lopen maar dit spant echt de kroon,’ zei Tommie ‘Het valt een beetje in dezelfde categorie als zwarte piet die moet pikzwart blijven anders het geen feest meer of, die vluchtelingen moeten echt opgevangen worden maar niet bij mij in de buurt. Waar zijn we mee bezig? Wanneer we niet oppassen, wanneer we geen statement maken, denken mensen dat ze hun gang kunnen gaan simpelweg omdat ze denken omdat ze het bij het juiste eind hebben.’ Tommie keek naar de twee vrouwen die hem aandachtig opnamen.

‘Maar wat bedoel je nu?’ Vroeg Koen.

‘Zoals ik het zeg. Het kan me niet interesseren of een dominee wakker ligt van het feit dat ik met jou ga trouwen. Ze hebben het er maar mee te doen. En jij?’

‘Ik geloof dat je gelijk hebt. Het gaat om ons. Niet om de anderen.’

‘Daar moeten we op proosten.’ riep Hummie. Ze stond op wilde naar de keuken lopen om de fles rosé te pakken.

‘Wacht even,’ zei Els, ‘Wat bedoel je met statement?’

‘Een statement, zoals de Pride of andere soort van protestmarsen. Jezelf laten horen bedoel ik.’ antwoordde Tommie.

‘En eh... zijn die eh... lastig te organiseren?’

‘Mwah,’ zei Tommie ‘Dat ligt eraan hoe je wilt doen.’

‘Niet zo heel groot maar wel groot genoeg. Jongens, ik heb een idee. het is misschien knettergek maar ik wil ook een soort fietstocht organiseren.’ zei Els ‘Eentje waarbij iedereen zichzelf kan zijn. En daar heb ik jullie hulp bij nodig.’

‘De gravin wil een eigen Pride organiseren.’ zei Hummie.

‘Precies, we gaan de mensen een koekje van eigen deeg geven.’

‘Ik doe mee.’ zei Tommie enthousiast.

‘Weet je zeker dat je onze bruiloft wil gebruiken om iets duidelijk

te maken?’ vroeg Koen.

‘Waarom niet?’

‘Omdat het onze bruiloft is. En dat die dag dus juist in het teken van ons moet staan en niet van anderen. Of de meningen van anderen.’

‘Daarom Koen,’ zei Tommie. ‘Wat nou als je hier als kind woont? Je ziet iedereen keurig huisje, boompje beestje doen maar jij kunt je er niet in vinden omdat je je anders voelt. Dan hoor je dat twee mannen willen trouwen en dan gaan ze een fietstocht houden omdat het niet gezien mag worden? Snap je me nu? Een feest komt er toch, dan kunnen we er net zo goed voor zorgen dat niemand daar om heen kan.’

Het koste niet veel moeite om Koen te overreden omdat hij wist dat Tommie gelijk had.

‘Als we onze Pride gaan organiseren, dan hebben we eh... God hoe zeg je dat netjes... jullie soort mensen nodig’ zei Els. ‘Jullie zijn de enige homo’s die ik ken.’

‘Dat is ergens toch best beschamend.’ constateerde Hummie ‘Dat we er niet meer kennen.’

‘Oh maar die ken je wel hoor,’ zei Koen, ‘alleen komen ze er niet voor uit.’

‘Een kastelijk leven,’ vulde Tommie hem aan ‘nog een hele goede reden om statement te maken.’

‘De truc van zo’n optocht is,’ zei Koen, ‘dat ons soort mensen samen met jullie soort mensen optrekken.’

‘Daar heeft die jongen een punt Els,’ zei Hummie.

‘Ik kan wel ons soort mensen regelen,’ zei Koen.

‘We trekken zo een blik open,’ zei Tommie. ‘Kunnen jullie dat ook? Jullie soort mensen organiseren?’

Els keek vragend naar Hummie.

‘Mijn Beer is sowieso van de partij of hij nu wil of niet. En ik denk...’ ze telde op haar vingers, ‘ja, ik geloof dat ik ook wel een

mannetje of twintig kan regelen.’

‘Jij?’

‘Iets minder maar moet lukken,’ zei Els.

‘Mooi. Er is alleen een nadeel,’ zei Tommie.

‘En die is?’ vroeg Els.

‘Dat Koens verrassing niet doorgaat.’ Hij pakte zijn telefoon om Dirk een bericht te sturen.

BLOEMEN, VLINDERS EN REGENBOGEN

‘En hoe hadden ze dat dan in gedachte?’ vroeg Sien pinnig. Ze zaten met z’n vieren aan een tafeltje in café Judy. Terwijl Sien op net zo’n pinnige wijze in haar koffie roerde kreeg ze mee dat Gloria Gaynor het wel zou overleven.

‘Je kunt niet zomaar een Pride uit het niets neerzetten. Zoiets kost de nodige organisatie.’

‘Het hoeft geen officiële Pride te zijn als het er maar op lijkt. Snap je?’

‘Nee, dat snap ik niet.’

‘Wacht maar Tommie,’ zei Dirk die tussenbeide kwam ‘ik zal het allemaal wel even op het niveau van onze tamboermaitre uitleggen. Wat Tommie en Koen bedoelen is dat de show die we zouden lopen voor Koen gaan upgraden voor een aangekleed rondje door dat achtergebleven dorp.’

‘Hoor je zelf ook wat er uit je mond komt?’

‘Hoezo?’

‘Een aangekleed rondje door een achtergebleven dorp... dat kan nog gezellig worden. Lekker marcheren terwijl de groenteafdeling ons rond de oren vliegt.’ Sien keek de drie mannen die bij haar zaten nadrukkelijk aan.

‘Dat zal heus wel meevallen,’ zei Koen sussend. ‘Ok, ze zijn misschien wat minder gewend dan ons maar dat wil niet zeggen dat ze gelijk met brandende kruizen en hooivorken achter ons aankomen. Ik bedoel, het is nou ook niet zo dat we ergens in een vergeten oord terecht zullen komen. Ze hebben daar ook internet en tv dus ik denk wel dat ze een goed beeld hebben van het concept *homoseksualiteit*.’

‘Ja,’ zei Tommie ‘Het feit dat ze bepaalde zaken niet zijn gewend, wil niet zeggen dat ze er weerstand tegen hebben. Ik bedoel koffie

moet je ook leren drinken.'

'Beetje naïef gedacht, vind je niet?' zei Sien 'Als men daar zo lekker vooruitstrevend zou zijn dan hadden we nu niet die Pride moeten organiseren.'

Daar had Sien dan weer gelijk in. Dat zagen de mannen ook wel in.

'Ik moet er niet aan denken dat er wat met een van ons gebeurt. Dat een of andere idioot die mij niet kent en die ik niet ken, het idee in zijn hoofd krijgt om belachelijks iets uit te halen omdat hij het er niet mee eens is hoe ik mijn leven leid.'

'Tja' zei Koen 'Ik snap wel dat je zo denkt. Maar vertrouw me. Na wat ik... na wat we,' hij wees naar Tommie 'hebben gehoord lopen we echt geen gevaar. Natuurlijk gaan we iets doen wat een beetje schuurt maar -laat ik het zo zeggen:

Ik denk echt niet dat die mensen in hun goede goed tijdens hun fietstocht, in het bijzijn van de leiders van hun kerk (die ze ervan proberen te overtuigen om in hun dorp een nieuwe kerk te planten) ons gaan bekogelen met hun cakejes en koekjes die zo leuk door de vereniging van plattelandsvrouwen zijn gebakken. Dat loopt heus wel los.'

'Daar!' zei Dirk 'Nu heb je het ook van Koen gehoord. En hij is de verstandigste van ons allemaal.'

'Hou op! Hou op! Ik word gek van jullie. Ik hoor het al, mijn bezwaar word in de wind geslagen. Prima maar dan ook niet komen uithuilen wanneer dingen mis gaan hè?

'Ik zie het eigenlijk wel zitten' zei Dirk ' ik voel me een net een missionairs die het goede woord naar de inboorlingen komt brengen...Hé...' hij zag eruit als iemand die opeens getroffen werd door een heldere ingeving 'Wie weet is er nog wel een vrijgezellige boer die ergens uit een keukenkastje geholpen moet worden!'

Sien keek hem vol ongeloof aan 'Blij voor hem dat jij hem hierbij gaat helpen.

Nou, wat moet er allemaal gedaan worden om dit klusje tot uitvoer te brengen. Ik laat jullie dit natuurlijk niet alleen doen want dan is het van begin af aan al gedoemd om te mislukken.’

‘Geef maar toe. Stiekem vind je het hartstikke leuk. Nu beetje de strenge juf uithangen maar ondertussen. Je kan me nog meer zeggen: ik heb het naar mijn zin,’ kirde Dirk tegen haar, ‘want het gaat erom dat die twee voor ons’ hij wees naar Tommie en Koen ‘eindelijk gaan trouwen. Dat is de voornaamste reden dat we straks opgetuigd en wel muzikaal door het dat dorp gaan kuieren. Dat we dan gelijk een lesje maatschappijleer geven, is mooi meegenomen. Al zullen ze niet snel vergeten dat we zijn langs geweest.

Denk nu eens mee’ zo te horen was voor Dirk de discussie afgesloten ‘als ik met de Twirlmeisjes voorop loopt, dan komt de Judyband en daarna de praalwagen. Moeten we alleen nog een manier zien te verzinnen hoe we de Jolly Sisters daarin gaan vlechten.’ Dat laatste zei hij min of meer mompelend in zichzelf.

‘Een praalwagen?’ vroeg Sien, ‘Waar ga je die vandaan halen?’

‘Hallo, boerenland? Koeien, schapen, akkers en trekkers. Dat is niet zo heel moeilijk hoor. Ik denk dat wanneer Tommie of Koen hun nieuwe vriendinnen lief aankijken, zij best wel ergens een trekker met aanhangwagen op de kop kunnen tikken.’

Tommie knikte. ‘Dat gaat vast wel lukken. Het enige waar ik erg benieuwd naar ben is wat je op de praalwagen wil gaan zetten.’

‘Wat denk je? Jullie natuurlijk. Het gaat om jullie.’

‘Gerechtigheid,’ zei Sien die het huwelijk zag als een nietszeggend ambtelijk contract wat alleen maar zorgde voor juridisch gezeik wanneer je van elkaar af wilde.

‘We voeren het thema “Hooizolderliefde” helemaal door. Een paar hooibalen op de aanhanger, we creëren een soort liefdeskapelletje van hooi en een stalgevoel... ja, dat gaat helemaal goedkomen. Denk je dat jullie Els ook op de praalwagen gaat?’

‘Eh...’ zei Koen.

‘Dat is dan ook geregeld.’ zei Dirk zelfvoldaan.

‘Wat dacht je van haar?’ zei Els nonchalant. Ze draaide de laptop richting de keuken zodat Hummie de website kon zien die Els had bezocht.

‘Bloemen en Vlinders? Van Minette Onderland?’

‘Ja, waarom niet? Die zomerse stoof was toch ook heel lekker.’

‘Misschien omdat er een prijskaartje aanhangt?’

Els haar ogen gleden naar het kleine fotootje van Simon wat nog steeds op de rand van de fruitschaal stond. ‘Dat zien we dan wel weer.’ Al was de moed die door haar stem klonk erg dun. ‘Als ik iets van hem heb geleerd is dat je soms moet investeren, wil het iets opleveren.’

‘Waarom ook niet?’ zei Hummie kalm, ondertussen had ze koffie ingeschonken en gaf ze een van de mokken aan Els. Ze was weer gaan zitten en had een eerste slok genomen.

‘Eens zien wat onze Minette behalve de zomerse stoof in de aanbieding heeft.’

Een goede smaak en lekker eten ontstaat niet in de keuken maar in de tuin. Het is de manier waarop je de planten verzorgt en in welk seizoen je ze poot.

Industriële bestrijdingsmiddelen en andere enge dingen gebruik ik niet. Want het zorgt er niet alleen voor dat er geen ongewenste beestjes dood gaan maar ook dat al het andere leven kapot gaat. En dat willen we natuurlijk niet. Daarom gebruik ik de methode van Mère Nature: het inzetten van de bloemen en bijen langs de groentetuin om zo het natuurlijke afweersysteem in werking te zetten.

De maker van de website had als bedoeling gehad dat het zou lijken of dit een wijsheid van Minette zelf was die zij op de website had geschreven. Niets was natuurlijk minder waar. Toch het was op zo’n dergelijke wijze gedaan dat het heel natuurlijk over kwam. De foto van een voluptueuze vrouw van midden veertig (naar alle

waarschijnlijkheid Minette zelf) die knipogend op de foto stond droeg bij aan dit gevoel.

Ook was er een speciale pagina geweid aan bruiloften.

Trouwen, ja-zeggen, de belofte doen of aan elkaar veroordeeld zijn. Hoe je het ook noemt daar hoort lekker eten bij. Van tevoren spreken we alles door en op de dag zelf neem ik mijn potten, pannen en collega's mee. En kom ik bij jou in de keuken dat persoonlijke bruiloftsmenu in elkaar zetten. Alles kan en alles mag want het jouw bijzondere dag en dus jij beslist.

Natuurlijk alles met mijn eigen vertrouwde, biologische ingrediënten.

Nu was er een gezellige foto van Minette te zien met een blauw schort, een broccoli als bruidsboeket en een heuse witte sluier. Afgebeeld als biologische keukenbruidje.

‘Dit is d'r. Dit onze nieuwe Jansje.’ zei Hummie tegen haar vriendin. ‘Ik denk dat we Minette maar eens moeten vereren een met mailtje. Eens kijken,’ zei Hummie hardop tegen zichzelf ‘open nieuw tabblad daarna naar webmail (uit haar tas pakte ze een kleine notitieboekje waarin ze haar inloggegevens voor haar e-mail had genoteerd) En dan...eh...wachtwoord.’ Secuur kozen haar vingers de juiste toetsten van het toetsenbord en spelde ze: troetelbeertje. ‘...even geduld....Het is toch niet waar. In een keer gelukt!’ zei Hummie verbaasd tegen zichzelf. ‘Ik kom er wel. Als ik het maar even op mijn eigen manier kan doen.’ zei ze tevreden tegen Els.

‘En ik heb nog mail ook.’ ze sprak het Engelse woord uit als mais. Waarbij ze de S had vervangen voor de L. Iedere keer als ze dit zelf gefabriceerde woord uitsprak vertrok haar gezicht in een grimas.

‘Kijk nou Els, ik heb mail van Koen.’

Even later barste ze in lachen uit.

‘Wat is er?’

‘Jij wilde een optocht. Die ga je krijgen ook. De jongens zijn lekker bezig. Of ik een aanhanger voor de optocht kan regelen.’

‘Een wat?’

‘Aanhanger.’

‘Waarom hebben ze die in godsnaam nodig?’

‘Lieve schat, heb je ooit de bloemcorso gezien? Een aanhanger. Voor een praalwagen natuurlijk.’ Hummie sprak het uit alsof dit de normaalste zaak van de wereld was.

‘O mijn God,’ zei Els.

‘Waarom? Was jij net niet diegene die zei dat we soms moeten investeren? Dat doen hun nu ook. We gaan niet voor half werk Els. Hoor je me? Wat dit betreft laten we de boel lekker gaan. Die jongens hebben er veel meer verstand van dan wij.’

Els knikte gelaten. ‘Staat er ook bij wat ze erop gaan doen?’

Met de leesbril op het puntje van haar neus speurde Hummie het bericht van Koen af. ‘Nee, dat zeggen ze niet. Dan gaan we hem bellen. Hij kan niet zomaar een mail sturen en dan niet zeggen wat ze ermee gaan doen.’

‘Waar heb je zijn nummer?’

Els haalde een gegevensformulier uit haar map. ‘Alsjeblieft.’

‘Ha Koen jongen, met Hummie. Ja met mij ja. Ik had een mail van je gekregen.’ Even leek het erop alsof ze in iets zuurs had gebeten toen ze het woord mail uitsprak.

‘Die aanhanger hebben we hoor. Dus dat is geregeld. Zeg, Els en ik vroegen ons af. Wat gaan jullie ermee doen?’

Afgezien van een aantal kreuntjes als teken van bevestiging, was er een plotselinge stilte in de lodge terwijl Hummie uitleg kreeg over de bedoeling van de aanhanger.

‘Oh? Meen je? Wacht even dat schrijf ik het even op.’

Met haar hand gebaarde Hummie dat ze pen en papier nodig had.

‘Hoe noemde je dat? Hooizolder en dan liefde?’

Els keek haar met grote vragende ogen aan.

‘Nee, die balen stro moet ook wel lukken.’

Ok lieverd. Ik snap hem helemaal. Maar ik ga het nu aan Els uit-

leggen want die kijkt me aan als een lammetje dat voor het eerst de fles gaat krijgen. Ja... ja tuurlijk. Doe je de groetjes aan Tommie? O voordat ik het vergeet, Els heeft een prima vervanger voor Jansje gevonden. Die gaan we zo contacten. Dus dat is ook gedaan. Nogmaals hè het wordt allemaal mooi. Dag jongen.’
Terwijl Hummie de verbinding verbrak en haar telefoon weer op tafel legde zei ze: ‘Dit ga je geweldig vinden.’

VOORBEREIDINGEN

Joke slaakte een zucht van tevredenheid. Terecht, voor haar lagen zesentwintig kleine prachtige boeketjes. Het kon met zekerheid worden gezegd dat de dames van de VPV zich weer eens van hun beste kant hadden laten zien.

‘Ik kan geen binddraad meer zien,’ klaagde Trude. En ook dat was een uitspraak die niet zonder reden was gedaan daar Trude bij het opbinden van de zesentwintig boeketjes zich meerdere keren met het binddraad in haar vinger had gestoken. Wat kwam doordat het magneet (waarmee het boeketje frivool aan het fietsstuur bevestigd kon worden) er een eigen wil op na leek te houden.

Toch was van ontevredenheid geen sprake. Iedereen: Trude, Florian, Joke en alle andere dames die zich (dan al niet vrijwillig) hadden aangemeld om mee te helpen met de voorbereidingen, waren opgetogen over de wijze waarop hun inspanningen om de fietstocht tot een succes te maken nu langzamerhand vorm kregen. Ook Jansje had steeds meer een voldaan gevoel gekregen iedere keer dat ze met het project aan de slag was gegaan. Al gebied eerlijkheid hier te zeggen dat de oorzaak van dit gevoel niet alleen lag bij het tot stand komen van de fietstocht. Meer bij het feit dat ze de afgelopen weken bijna dagelijks contact had gehad met Dominee Jelle Pee (ze deelden zelfs berichtjes over de telefoon met elkaar uit!). Soms ook over dingen die niet over de fietstocht gingen. Nee, het waren geen noemenswaardige onderwerpen maar het weerhield Jansje er niet van om zich hierdoor begeert te voelen.

Op haar beurt had Mia de ontwikkelingen rond de nieuwe kerk, de fietstocht en de bijzondere bruiloft in zich opgenomen. Ze had het moeilijk gevonden om voor zichzelf hierin een standpunt te vinden omdat ze zich in iedereen wel kon verplaatsen.

Ze kon begrijpen waarom de nieuwe kerk voor haar zwager zo'n belangrijk iets was. Tegelijkertijd kon het niet zo zijn dat andere zaken (die misschien niet in lijn lagen met de visie van de kerk) hiervoor moesten wijken. Zoals de (inmiddels beruchte) bruiloft. Sinds de dood van haar zusje had ze haar zwager niet meer zo geïnspireerd, zo levendig gezien. Het deed haar goed wanneer ze hem zo zag. Al spookte wel de vraag door haar hoofd wat Margot ervan had gevonden als ze had geweten hoe hij hier mee bezig was geweest. Het verlangen om zijn wens tot uitkomst te laten komen had ervoor gezorgd dat de inspiratie van haar zwager aan het doorschieten was naar starheid.

Daarom kon Mia begrijpen en vond ze het ook wel logisch dat Els en Hummie hun eigen plan hadden getrokken. Voor zichzelf echter, was ze tot een andere conclusie gekomen. Ze had bedacht dat zij als voorzitter van de vereniging van plattelandsvrouwen beter in staat zou zijn om de plannen van haar zwager te beïnvloeden en... in te grijpen wanneer dit nodig mocht zijn.

Ze nam een slok van haar nieuwe Janneke Brinkman mok (dit keer lieflijk gedecoreerd met allerhande zomerfruit) en nam de bedrijvigheid van de plattelandsvrouwen in zich op. Deze middag had in het teken gestaan van het maken van de fietsboeketten. Met het bevestigen van de gekleurde linten werd de laatste VPV touch aan het geheel gegeven.

In totaal hadden zich ruim zestig mensen aangemeld voor de fietstocht. Sommige van de inschrijvingen waren gezinnen of klein vriendengroepen die het wel een leuk vonden om gezamenlijke activiteit om te ondernemen. Dus in totaal zou het aantal deelnemers van de fietstocht op een kleine honderd man uitkomen. Misschien niet het grootst aantal deelnemers wat iemand zou kunnen bedenken maar voor een dorp zoals Raalinghe was dit een opkomst van indrukwekkende proporties. De fietstocht was aan de hand van de Raalingher Deugd uitgezet.

Het was de bedoeling dat de highlights van het boek werden aangedaan. De route volgde het eerste hoofdstuk en sprong daarna over naar het vijfde en het zesde.

Omdat deze expeditie geen wielrenrace was, was het plan opgevat om door de tocht heen verschillende tussenstops in te lassen voor een bak koffie en een gezellig praatje. Bij het bepalen van de locatie van deze tussenstops werd weinig (lees: geen) ruimte gelaten voor de individuele keuzevrijheid van de huiseigenaren in kwestie.

De sociale cohesie in Raalinghe was groot en daarmee ook de druk en controle. De fietstocht was een van die zeldzame evenementen waarin deze krachten duidelijk zichtbaar werden. Het waren Janneke, Marrie en Emma die de twijfelachtige eer hadden gekregen om hun huis open te stellen. Twijfelachtig omdat een ieder wist dat bij deze tussenstops er ook een sanitaire exercitie hoorde.

Hoewel niemand hierover sprak, was het algemeen bekend dat de wc in kwestie na diverse hoognodige bezoeken er door remsporen, her en der verspreide snippers van te snel afgescheurd toiletpapier (die nooit de pot hadden bereikt) of ander soort van misbruik er uiteindelijk zou uitzien gemeenschappelijke toilet voor zwakzinnigen. Waarbij de stank van oude urine en andere ondefinieerbare geurtjes zich in de neusgaten zouden nestelden om daar de komende dagen niet meer te vertrekken.

Ja, het voelde als een plicht misschien zelfs als een opoffering maar niet zonder doel. De dames wisten, dat wanneer de nieuwe activiteitenkalender gemaakt zou worden, zij eerste keus houden hebben. En het heel-Raalinghe-bakt festijn was zeer gewild...

Nu de route bepaald was, was het stap twee om deze herkenbaar te maken voor de deelnemers. Er zou gebruik gemaakt worden van (door de VPV speciaal gemaakte) wegwijzers die langs de route zouden staan. Opgeleukt met dezelfde linten (die de deelnemers vrolijk tegemoet zouden wapperen) als die van de fiets-boeketten.

Een spontaan idee van Florian wat enthousiast door andere dames was ontvangen.

Het zou te gemakkelijk zijn om deze fietstocht en alles wat er omheen zat als truttig te omschrijven want wat organisatie en uitvoering betrof was dit alles behalve dat. Deze fietstocht was een de huzarenstukje waar menig evenementenbureau een puntje aan kon zuigen.

VOOR ANKER

‘Dan moet het hier toch ergens zijn,’ zei Els twijfelachtig. Tegelijkertijd controleerde ze nogmaals het briefje waarop ze het adres had geschreven.

‘Ja daar’ Hummie wees naar een straatbordje. ‘Wilhelminaplein. Dus we zitten echt wel goed. Het is vast om de hoek ofzo. We lopen wel een rondje. Al vraag ik me af waar je hier met een fanfare kan oefenen.’

Wat de twee vrouwen niet wisten was dat het navigatiesysteem hun aan de achterkant van het verzorgingshuis Voor Anker had afgeleverd.

‘Ik parkeer hier wel,’ zei Els ‘en als we het niet kunnen vinden dan bel ik Tommie. Het kan niet ver zijn.’

‘Mee eens. Maar eerst even een moment hoor.’ Hummie klapte de zonneklep naar beneden en haalde vanuit haar tas een gloednieuwe lippenstift. ‘*Sjerrieblossum*’ zei ze op haar beste Engels.

Kordaat draaide ze de dop van de stift smeerde ze het gekleurde goedje op haar lippen.

‘Weet je wat het is Els?’ zei ze terwijl ze ondertussen ook nog een mascara uit haar tas opdiepte, ‘en ik bedoel dit helemaal niet rot maar met die travestieten in de buurt ogen we zo provinciaal. En zo’n eerste keer wil je toch leuk voor de dag komen.

Jij ook?’ ze hield de lippenstift in de aanbieding ‘Al heb jij je natuurlijk nergens zorgen over te maken. Jij bent van adel en voor hun is dat een stap verwijderd van de koningin... of beter nog: Maxima.’

Toch, die zeurende onzekerheid die een eerste ontmoeting met zich brengt was ook Els niet vreemd. En daarom was de hulp (al was het maar in de vorm van een lippenstift en mascara) meer dan welkom.

‘Waarom ook niet.’

Ze draaide de achteruitkijkspiegel en net zoals Hummie bracht ze de strijkleuren aan op het gezicht. Geen moment te vroeg toen er zachtjes op het raam van het portier werd getikt.

‘Jullie hebben het gevonden,’ zei Tommie.

‘Waar kom jij nou vandaan?’ vroeg Hummie.

‘Van hier’ hij wees naar een deur aan de andere kant van de parkeerplaats. ‘We dachten al dat jullie hier waren belandt. Dat gebeurt wel vaker. Die navigatiesystemen kunnen dat op de een of andere manier niet uit elkaar houden. We stonden aan de voorkant op jullie te wachten. Ik ben binnendoor gelopen om te kijken of jullie hier soms waren. Leuk dat jullie er zijn trouwens. Iedereen is binnen en ze hebben er zin in.’

‘Anders wij wel.’ zei Hummie met geveinsde lef. Met een schuin oog keek ze naar Els alsof ze wilde zeggen: God zij dank voor zijn schepping van lippenstift en mascara.

Met z’n drieën liepen ze langs het gebouw van het verzorgingshuis, kwamen daarna op het terras terecht waar een paar mensen zaten en liepen vervolgens door richting de hoofdingang waar iemand anders dan Koen op hen stond te wachten: Sien.

Zoals altijd droeg ze een gemakkelijk doch vormeloze spijkerbroek met eveneens gemakkelijke schoenen. Deze middag droeg ze een zwart T-shirt waarop Princess Leia was te zien die een enorm geweer in de aanslag hield. Met daaronder de tekst *her royal highness*.

Sien had het wel komisch gevonden dat de twee aanstichters van het Pride plan een repetitie van de Judyband zouden bezoeken. Volgens haar waren Hummie en Els vrouwen met ballen die er niet voor terugdeinsden om de boel wat op te schudden. Al vond ze nog steeds dat dit plan met militaire precisie aangevlogen diende te worden. Als tamboermaitre voelde ze de verantwoordelijkheid over alle leden van de Judyband. Dirk mocht misschien zeggen

dat er geen enkel risico was, zij zou er hoe dan ook voor zorgen dat geen van de leden iets aangedaan werd. De Judyband was een manier om plezier te hebben. Niet voor anderen een paal om tegen te piesen

‘Ik heb Koen afgelost. Hij is weer naar binnen bij de anderen,’ zei Sien droogjes,‘ het leek me wel zo netjes om jullie hier een handje te geven voordat we straks in de chaos terecht komen.’

‘Dit is dus Sien,’ zei Tommie verklarend.

Rustig liepen ze met z’n vieren richting de ingang van Voor Anker. De schuifdeuren gingen vlot open maar sloten zich op een akelig langzaam tempo. Daarna moesten ze in het een soort van tussenthal wachten totdat de andere schuifdeur weer open ging. Deze ging pas open wanneer de ander was gesloten. Bedoeld om de (schijnbaar bij tijd en wijlen dodelijke) tocht (die het alleen op bejaarden had gemunt) buiten de deur te houden.

Het was duidelijk te zien dat het verzorgingshuis de zeevaart als thema gekozen. Op de lange wand in de gang hing fotobehang wat veel weg had van de filmposter van Op hoop van zegen. Waarbij de strenge maar bezorgde blik van moeder Kniertje iedere voorbijganger even op zijn tellen deed passen.

‘Dag mevrouw Bakker,’ zei Tommie en ook Sien zwaaide vriendelijke naar een van de oudjes die zich her en der strategisch over het huis hadden opgesteld. Onderdeel van een ingenieus systeem om alles in de gaten te houden wat er in het huis gebeurde. Alle nieuwtjes (inclusief de verwickelingen die het personeel aanging) werden met een snelheid door het huis verspreid zoals alleen oude mensen dit konden. Waardoor het Voor Anker een real-life soap was waarop de bewoners iedere moment van de dag konden afstemmen. Mevrouw Bakker speelde hierbij een sleutelrol.

Beide werden van diverse kanten aangesproken door de bewoners. Wanneer je niet beter zou weten zou je denken dat je op de fandag van de Judyband terecht was gekomen.

‘We mogen gebruik maken van de evenementenzaal van het huis en bij mooi weer van de parkeerplaats. Als tegenprestatie geven we een keer per maand een optreden. Dus ze kennen ons een beetje.’ zei Sien.

‘En vergeet het kerstconcert niet,’ voegde Tommie er aan toe.

‘Tja, ondertussen vullen we tweederde van de evenementenkalender.’

Els en Hummie knikten naar Sien terwijl ze het geheel in zich opnamen. Het was nog een aardige tippel om van de hoofdingang naar de evenementenzaal te komen. Dit was niet zonder reden. Want net zoals met de tocht was geluidsoverlast ook een van die zaken waar ouderen schijnbaar meer last van hadden dan de gemiddelde Nederlander. Wat op zich opmerkelijk was daar een ruime meerderheid van de bewoners van het Voor Anker te maken had met gehoorproblemen.

Soms is erkenning van het probleem al een oplossing op zich. Daarom had het personeel het initiatief genomen om de evenementenzaal naar de achterkant van het gebouw te verhuizen en de mediaruimte met bij behorende koffiezaaltje naar voren te brengen.

Naast het fotobehang was aan de inrichting van de algemene ruimtes te zien dat men door het neerzetten van oude dijkpalen en het ophangen van (overduidelijk) plastic zeemeeuwen aan het systeemplafond moeite had gedaan om het nautische thema over het hele huis door te voeren. Schijnbaar was er een subsidie toegekend geweest waardoor een huisstylist op het Voor Anker losgelaten was.

Als kerstversiering netjes opgeborgen maar wat met trots en enthousiasme eens per jaar uit de kast werd gehaald, rolde er een hoeveelheid rumoer hen tegemoet op het moment dat Sien de extra brede deuren (er was rekening gehouden met rolstoelen, rollators en andere vormen van geïmproviseerde ouderenvervoer)

van de evenementenzaal opendeed. Er was een mengeling van instrumenten die werden gestemd, de klaagzangen van de Jolly Sisters en het gelach doordat iemand kennelijk een grap had gemaakt (waarschijnlijk ten kosten van Joany Jolly al zou niemand dit ooit hardop zou bevestigen uit angst voor represailles). Er klonken riffels van toonladders en andere soorten deuntjes van bekende nummers. Dit was het repetitielokaal van muzikmakers. 'Eigenlijk is dit net zoals bij ons,' fluisterde Els naar haar vriendin. Hummie knikte bevestigend.

Dirk was de eerste die het was opgevallen de vier binnen waren gekomen. Snel liep hij naar Koen die druk in de weer was met het ventiel van zijn trompet. Hij wees hun richting op en samen liepen ze naar de deur.

Jullie zijn er!' zei Koen 'En? Wel wat aan drukke kant hè?'

'Maak je daar maar geen zorgen over jongen. De stemming zit er tenminste goed in' zei Hummie 'Wie hebben we hier?'

'Dit is Dirk' zei Tommie 'Dirk, mag ik je voorstellen aan Els en Hummie.'

'Ja hoor, dat ben ik dus,' zei Dirk, 'Hadden ze ook al gezegd dat ik de broer van Sien ben? Het is altijd even kijken maar dat familietrekken zijn te vinden.'

'Klets niet,' zei Sien, 'Sorry hoor. Op de een of andere manier weet hij zich geen houding te geven wanneer er nieuwe mensen op bezoek komen.'

'Ach,' zei Els, 'het is toch een soort van... ja hoe zal ik het zeggen... vreemd wanneer onbekenden die in je keuken komen kijken.'

'En niemand die nu echt wil zeggen wat er in een zelfgemaakte kroket gaat. Dat is logisch,' zei Hummie.

'Ik voel nu al een sterke band tussen ons,' zei Dirk tegen Hummie 'Kom, dan zal ik je laten zien waar de koffie staat. Mooie lippenstift trouwens.'

'Ik loop direct met je mee. Jij ook een bakkie hè?' vroeg ze aan Els.

‘Lekker.’ In gedachte zag ze haar Simon naar haar lachen. Ze wist dat ze op de juiste plek was.

Sien hoefde niet eens haar stem te verheffen om de aandacht van de bandleden te krijgen.

‘Fijn dat we allemaal met onze aandacht hier zijn dan kunnen we deze speciale repetitie van de Judyband beginnen. Goed onze eigen Pride.’

‘Ik heb altijd al zoiets willen doen!’ zei Coby. Vrijwel direct daarna volgde de rest van de bandleden met een gelijksoortige reactie. De leden van de Judyband waren mensen die niet over zich heen lieten lopen. Indien nodig zouden ze dat duidelijk maken ook. De bruiloft van Tommie en Koen en de boycot van Hummie en Els waren zo’n gelegenheid.

Het enthousiasme was als popcorn in de pan. Het knetterde alle kanten op maar zou op eigen kracht nooit in een zakje terecht komen. Een tamboermaitre van formaat, zoals Sien was, wist dat ook hier duidelijk de leiding genomen moest worden. Haar ervaring bij Down the Beat was hierbij van onschatbare waarde. Zonder in te gaan op de kreten en erupties van ideeën pakte ze rustig een afstandsbediening op en drukte op een knop. Zachtjes zakte er een projectiescherm vanuit het plafond en begon het scherpe licht van een beamer te schijnen. Inderdaad, Evenementen zaal De Haven werd op de woensdagavond en zaterdagmiddag ook gebruikt als filmzaal.

‘Een Pride dus’ concludeerde Sien ‘Maar die loopt zichzelf niet en daarom hebben we vandaag bezoek. Ze wees naar de Jolly Sisters, dames dank dat jullie er zijn. En van verder weg onze gasten uit Raalinghe Els en Hummie. Vanmiddag gaan we die Pride in elkaar sleutelen.’

Sien had voor vanmiddag een heuse PowerPoint presentatie gemaakt. Op de eerste dia was een foto van de Judyband in vol ornaat te zien.

‘Het is praktisch dat we boel opknippen in drie gedeelten. Het eerste gedeelte is voor Dirk en zijn twirl-meisjes. Jullie lopen voorop, ok?’

Dirk knikte heftig. De aanduiding *meisjes* was wat bedenkelijk aangezien alle zes inmiddels de dertig waren gepasseerd en Dirk een volwassen van vent van midden veertig was. Sommige van de meisjes hielden er zelfs een huisgezin op na. Toch was er niets wat hun in hun gedrevenheid in het twirlen kon beletten. Uitvoeringen met de Judyband deed je omdat dit je dit een goed gevoel gaf. Niet omdat het ergens aan moest voldoen. Ja, aan het plezier maar dat was een heel andere maatstaf. Al zou Sien hebben gezegd dat er zeker wél een bepaalde standaard voldaan moest worden. Wederom een duidelijke reden waarom zij de leider van het spul was.

Als tamboermaitre zijnde zou zij direct daarna volgen. Met vlak achter haar de blazers en fluiten. Het tweede deel was voor de praalwagen gevolgd door vrienden en ieder die de Raalinghse Pride een warm hart toe droeg. Een dia liet de Judyband in actie zien tijdens het carnaval in Breda (eens maar nooit meer, volgens Sien.)

Het derde deel zou starten met de Jolly Sisters. Een dia van de zusjes in actie van afgelopen kerst schoof tevoorschijn.

‘Kind, dat komt helemaal in orde’ zei Patty tegen Sien ‘We wachten nog steeds op een creatieve invulling van onze rol (zulke persoonlijke processen kun je nu eenmaal niet afdwingen, vulde Journey aan) maar we zijn professionals dus kunt van ons op aan. Echt.’

‘Ik had ook niets anders van jullie verwacht.’ zei Sien vriendelijk ‘Goed en na de Jolly Sisters komt het slagwerk en de rest van het spul. Iedereen akkoord?’ ze wachtte niet op antwoord maar gaf Coby gelijk het teken dat ze door kon gaan naar de volgende dia waarop alles puntsgewijs nog eens was samengevat.

De route was iets van een heel andere orde. Daarvoor waren Hummie en Els vanuit Raalinghe ingevlogen. Nu was er op het scherm een plattegrond van het dorp te zien.

‘Zo, ze pakt het professioneel aan.’ fluisterde Hummie naar Els.

‘Nou hè!’ antwoordde ze.

‘Beide hadden niet kunnen bevroeden dat na die rampzalige bijeenkomst van de VPV ze een tijd later bij een bijzondere repetitie van de Judyband zouden zijn om plannen maken voor een Pride in Raalinghe.

Sien was verder inmiddels gegaan met de uiteenzetting van haar strijdplan. ‘Voor het kiezen van de route heb ik jullie nodig.’

‘Natuurlijk.’ zei Els. Ze stond op en liep richting het scherm.

‘Kijk, hier is de Scheependrift.’ rechtsachter op de plattegrond was tussen de bossen een wat open plek te zien. ‘En dit hier (ze ging met haar vinger naar links van het midden) is het zeg maar het centrum van Raalinghe. Hier liggen wat huizenblokken en dit’ ze wees naar de Kerkstraat ‘is de hoofdstraat. Die gaat door het hele dorp heen. Van daaruit kun je weer naar de boerderijen die buiten liggen.’ Els liet de verschillende punten van de plattegrond zien. ‘Hier bijvoorbeeld is de boerderij van Hummie en Beer.’

Geheel automatisch keek iedereen bij het horen van haar naam even naar Hummie. Die op haar buurt, wat overvallen door de plotselinge aandacht, even niets beters wist te verzinnen dan wat suffig terug te zwaaien.

‘Dit open stuk’ ze wees weer naar het centrum ‘is waar de winkels en de kerk zijn. Het lijkt een eind maar in de praktijk is het niet zo’n groot stuk hoor.’

Sien keek naar de plattegrond en dacht na ‘Ja ja’ zei ze half in gedachten ‘Dus wanneer we starten vanaf de Scheependrift en zo lopen, hier de bocht omgaan dan komen we uit bij het centrum.’

‘Klopt,’ zei Els. Hummie knikte vanaf haar plekje achter de tafel mee.

‘Ik wil ook nog een plek vinden waar we stil kunnen staan om een paar nummers ten gehore te brengen. Een plek die betekenis heeft. Een gedenkplek of zoiets voor mensen die tegen de stroom zijn in gegaan. Eh... zoals het monument op dam. Daar spelen we twee of drie nummers en dan gaan we weer richting de Scheapendrift. We gaan geen herrie schoppen terwijl we stilstaan maar we gaan ze wel laten weten dat we er zijn. Dat is de essentie van een Pride.’ ‘Dan denk ik’ zei Els terwijl ze naar Hummie keek ‘dat er maar een plek is die voldoet.’

‘Het Bor Duinland monument’ zei Hummie.

‘Het Bor Duinland monument’ beaamde Els. ‘Dat is ons oorlogsmonument bij de kerk. Kijk hier’ ze wees met haar vinger naar de linkerkant van de kerk.

8 SEPTEMBER

Het zou verkeerd zijn om te zeggen dat Jelle Pee zenuwachtig was. Opgewonden paste beter bij zijn gemoedstoestand. Terwijl het koffiezetapparaat geruststellend pruttelde pakte hij de inschrijflijst die naast de bruine boterham met komijnekaas op het aanrecht lag.

Ergens was hij verbaasd geweest over het aantal mensen wat zich had ingeschreven voor de fietstocht. Aan de andere kant voelde hij dit ook als een aanmoediging om door te gaan met waar hij driftig mee bezig was.

Hij wreef zijn brilglazen schoon aan zijn pyjamajas en keek door het keukenraam naar buiten. Het was pas half zeven toch was de zon al een tijdje wakker en verdreef deze op soepele wijze de nevel van oprijzend dauw van de landerijen. Door de mistflarden heen waren de eerste zonnestrallen te zien die beloofden dat er een zomerse dag in het verschiet lag. Misschien wel de laatste aangezien het toch al september was. Dat was iets voor latere zorg. Voor nu moest Jelle Pee zijn hoofd erbij houden. Dit was de dag van dé fietstocht. Alvorens iedereen op de fiets kon stappen moest hij nog een behoorlijke lijst afwerken.

Iets verderop in het dorp was er nog iemand wakker. Anders dan de dominee was Jansje al wel kant en klaar en deed een laatste check van haar eigen te-doen-lijst. Ervaring had haar geleerd om alles op papier te schrijven zodat ze niets hoefde te onthouden en slechts hoefde af te vinken. Zeker met de organisatie van een evenement zoals deze wist ze dat dit haar heel wat kopzorgen zou schelen.

Ze schonk zichzelf nog een kop thee in toen ook haar moeder de keuken binnenkwam.

‘Morgen kindje.’

‘Morgen mam, thee?’

‘Heerlijk. Alweer druk?’ Haar moeder wees op de lijst die op de tafel lag.

‘Laatste check,’ zei Jansje terwijl ze een mok pakte en de thee inschonk.

‘Aha,’ zei de oude vrouw. Zonder hier verder op door te gaan schuifelde ze richting de voorraadkast. Het leek wel alsof een ander idee, wat plotseling in haar moeders hoofd was opgedoken, haar op andere gedachte had gebracht. Waardoor je je kon afvragen of het gegeven antwoord überhaupt een reactie was op hetgeen wat Jansje zojuist had gezegd.

Dit was de laatste tijd wel vaker het geval. Het had Jansje reden tot zorg gegeven. Niet alleen vanwege de plotselinge wisselingen in haar doen en laten maar ook omdat het haar opviel dat haar moeder steeds vaker de zaken door elkaar heen haalde of dingen vergat.

Of dit nu de tekenen waren van simpele ouderdom (want haar moeder was toch midden tachtig) of dat er een andere, meer duistere reden hieraan ten grondslag lag wist Jansje niet. En heel eerlijk gezegd: wilde ze dit liever ook niet weten.

Haar moeder leek een tevreden oud vrouwtje en oogde gelukkig. Belangrijker nog: er waren geen ernstige dingen gebeurd. Afgezien van het feit dat ze een kam in de koelkast had gevonden of de botervloot op de badkamer. Wat ze wel wist was dat deze dag een keer zou komen, dat was een zekerheid. Maar wanneer? Ze vroeg zich af wat Jelle ervan zou vinden. Inmiddels was haar moeder weer aan tafel komen zitten en nam tevreden een hap van een boterham met jam.

‘Kijk eens mam, je thee. Pas op hoor. Hij is heet.’

Glunderend keek ze haar dochter aan. ‘Ja, voorzichtig,’ zei ze zachtjes.

Er verscheen een lach op het gezicht van Jansje en toen besloot ze dat het vandaag een goede dag zou zijn. Vandaag was ook

eindelijk de dag van de fietstocht. De dag waar ze samen met de leden van de VPV (en natuurlijk niet te vergeten met Jelle) naar toe had gewerkt.

Ze nam een slok van haar eigen thee en begon haar lijst door te nemen. In de afgelopen weken had ze alle benodigdheden en boodschappen besteld. Ze lagen netjes gesorteerd in het magazijn om straks meegenomen te worden naar de VPV zodat ze tot snackpakketjes verwerkt konden worden. De voorbereiding van de lunch op de boerderij van Gijs en Janneke zou de grootste klus zijn. Niet alleen vanwege het eten maar ook om er zeker van te zijn of alles in orde was voor de raad van bestuur. De lunch vormde namelijk hét uitgelezen moment voor de kerkleiders om bij de deelnemers te polsen wat hun ideeën voor de nieuwe kerk zouden zijn. Dat was allemaal leuk en wel, dit staaltje spontaniteit diende zeker in goede banen geleid te worden. Ook hier was het devies: de nieuwe kerk komt niet in Nieuw Werther.

Jansje had Chiel, de middelste van Corrie gecharterd om haar te helpen met het nodige sjouwwerk. Iedereen in het dorp wist dat er bij Chiel er van de honderd, een of twee ontbraken. Bij hem brandde wel het licht maar was het niet altijd duidelijk of er wel iemand thuis was.

Hoewel het geen afgesproken werk was, leek het wel de gewoonte dat wanneer je een extra paar handen nodig had, je Chiel (natuurlijk tegen betaling) inschakelde. Niet zozeer omdat iemand zich hiertoe verplicht voelde maar simpelweg omdat Chiel door het doen van deze klusjes het gevoel kreeg dat hij er ook toe deed. Daarnaast en misschien nog wel belangrijkste van alles was dat hij hard werkte, nooit klaagde en plezier had in wat hij deed. Je zou kunnen zeggen dat de wereld wel wat meer Chieltjes kon gebruiken.

Ze nam een laatste slok van haar thee, kuste haar moeder die zat te

stoeien met een boterham en glibberige jam en stak de lijst in de zak van haar vest liep haar het magazijn.

Ruim een uur later reed een grote bestelbus, gevolgd door twee kleinere personenbusjes en een oude legerjeep, over een bijna verlaten snelweg. Geheel passend in het plaatje van de Jolly Sisters was door hun besluit genomen een om de vintage legerjeep van Tedje te lenen (al werd maar niet duidelijk wie Tedje eigenlijk was) en deze gebruiken voor de Pride in Raalinghe. Naast dat deze jeep perfect aansloot bij het imago van Jolly Sisters had de keuze voor vervoersmiddel ook nog een andere reden. Mocht het zover komen dat de sfeer in het anders zo vredelievende Raalinghe ten kwade keerde dan konden ze de jeep als vluchtauto gebruiken. De meisjes waren zeer in hun nopjes geweest van dit idee desalniettemin hadden besloten om de motivatie van hun keuze stil te houden.

In de voorste, meest grote bestelbus, zat een tamelijk chagrijnige Sien die nog last had van haar ochtendhumeur. Naast haar zat Dirk die eveneens hinder ondervond van het feit dat hij zijn bed had moeten verlaten maar desondanks (of misschien juist daardoor) het gaspedaal stevig wist in te trappen. In de cabine heerste een bepaalde mate van beleefde stilte omdat beide wisten dat ze elkaar niet moesten storen in hun proces van ontwaken.

Sien droeg een grote zonnebril met oranje rand die uitstekend paste bij het T-shirt wat ze droeg: een zwart wit foto van koningin Beatrix met daaronder geschreven *Geen woning geen kroning*. Zo nu en dan namen ze een slok van de koffie die ze bij het tankstation hadden gekocht en luisterde ze naar de radio die op cruciale punten van de route onderbroken werd door de stem van het navigatiesysteem.

Geheel anders was het in de busjes hierachter. De Jolly Sisters, Joost, Patrick en John hadden zich voor de gelegenheid opgedeeld en zaten stuk voor stuk achter het stuur. Bij hun zat de schik er

wel goed in. Afgesproken was dat het konvooi bij het basiskamp (landhuis de Scheapendrift) zou verzamelen en vandaar uit verder instructies van de commandant (Sien) zouden krijgen.

Voor Tommie voelde het alsof hij vandaag jarig was terwijl hij alles aan het klaarzetten was voor de visite van eerste kerstdag. Hij nam een slok van zijn koffie en keek naar de man die naast hem zat. Waarschijnlijk gingen dezelfde soort gedachten ook door Koen heen. Ze zaten op het bankje wat uitzicht gaf over de grote vijver. Beide meegevoerd naar het schemergebied van ontwaken en mijmerend over wat de dag zou gaan brengen.

Koen haalde diep adem en keek toe opzij 'Nog even wakker worden hoor.' Hij schonk zichzelf nog een bak koffie in uit de thermosfles en zak krentenbollen die tussen hen beide in stond.

Het was tenslotte ook niet niets wat ze vandaag zouden gaan doen. Trouwen klonk cliché en men kon zich wat dit betreft ook heel aanstellerig gedragen maar in de oorsprong was trouwen een bijzonder iets. Het hardop uitspreken van de belofte dat je bij die ander blijft ondanks je weet dat het samenleven soms op een kermisattractie kan gaan lijken waarvan je strontmisselijk kunt worden (en in sommige gevallen zelfs van over je nek kunt gaan). 'Tuurlijk' zei Tommie 'We hebben alle tijd.' Hij nam een hap van de krentenbol die hij in zijn hand had en daarna slok van zijn koffie. Ze hadden inderdaad alle tijd omdat ze de vorige avond al hun intrek hadden genomen in hun kamer in het grote landhuis. Daardoor konden ze in alle rust de dag beginnen.

Het zou zeker niet gek zijn geweest wanneer door het tumult vanuit het dorp er een bepaalde schaduw over de bruiloft zou hebben gelegen maar dit was niet het geval. Het tegendeel was waar. Het had de positieve lading van de dag versterkt. Juist doordat een ieder zijn best deed om ervoor te zorgen dat niemand deze dag gemakkelijk zou kunnen vergeten.

Geknisper op het grint liet weten dat iemand eraan kwam. Els haar

wekker was vanochtend ook op een extra vroeg tijdstip afgegaan. Zij zou immers degene zijn die vandaag alles in goede banen zou leiden. Nogal een dingetje aangezien dit officieel de eerste keer voor haar zou zijn. Els had zichzelf tot de orde weten te roepen door tegen zichzelf te zeggen dat ze alle recht had om vandaag wat nerveuser te zijn dan normaal. Zolang ze maar niet als een kip zonder kop in het rond zou rennen. Met de zelfkennis die Els had wist ze dat ze niet zo'n type was (en de gelukkige wetenschap dat Hummie ook in de buurt zou zijn) had ze met geruststelling de dag aangevangen.

'Goedemorgen mannen. Is het goed als ik er even bij kom zitten?' Lachend keek ze naar Tommie en Koen.

'Ha Els,' zei Tommie, 'Kom erbij.'

'Zenuwachtig?' vroeg ze?

'Nog niet,' zei Koen.

'Ik wel,' zei Tommie.

'Ach, lekker de vlinders laten vliegen. Het is een bijzondere dag dus dat is helemaal niet gek.

De reden dat ik even langskom is om te zeggen dat ik jullie op het hart wil drukken dat jullie je nergens druk over hoeven te maken of ook maar iets hoeven te doen. Deze dag is van jullie en Hummie en ik gaan er alles aan doen om dat zo te houden.

Ik had van Sien en Dirk al een bericht gekregen dat ze in aantocht zijn. Ik denk' ze keek op haar horloge 'dat ze er over drie kwartier zijn. Hummie is al in de grote keuken.

We hadden het plan opgevat, dat wanneer iedereen van de Judyband er is, om samen wat te drinken en de planning van de dag door te nemen. Jongens wat een leuke spannende dag hè!' voegde ze er ondeugend aan toe. Dat laatste was eigenlijk een ongecontroleerde uiting van wat ze zelf voelde. Stilletjes voelde ze zich als Barbara Streisand die zich toch had weten over te halen om (wederom) een laatste concert te geven.

Tommie grinnikte even ‘Ja ja ja... hou nou maar op.’

‘Dat kan die jongen niet aan.’ zei Koen met een grijns op zijn gezicht.

Els moest ook lachen. ‘Ik hou me in. O ja, deze heb ik nog wel voor jullie.’ Uit de tas die ze bij zich had haalde ze een ongesneden witbrood, een mesje en een pakje boter. ‘Dit is voor vanavond want dan zijn jullie wittebroodsweken officieel begonnen. Ik geef het nu vast want het beloofd een volle dag te worden. Straks vergeet ik het te geven en dat zou jammer zijn.

Nou, doe nog lekker rustig aan en dan zie ik jullie straks bij het terras.’

Terwijl Jansje bij de oprit van de kerk kwam aanrijden, bedacht ze zich dat wanneer er vaker van dit soort klussen zouden komen, zij toch echt een grotere auto moest aanschaffen. Zelfs met de banken ingeklapt moest ze twee keer rijden om alles vanuit het magazijn naar de kerk te rijden. En dan nog maar niet te spreken dat ze straks ook nog twee ritten moest doen om van alles af te leveren bij de locaties van de tussenstops. Op de parkeerplaats stond Chiel al op haar te wachten. Toen hij de auto zag aankomen liep hij enthousiast op Jansje af.

‘Wacht even, ik sta nog niet,’ zei ze door het dichte raam heen.

De klunzige jongen had haar niet begrepen en stond al aan een van de deuren te rukken.

‘Wachten!’ zei Jansje nu meer op schreeuwerige toon en bewoog met haar vinger om te aan te geven dat ze de auto nog in het parkeervak moest draaien. Ook nu ging de meer dan de helft van de boodschap verloren in de grote leegte van de bovenkamer van Chiel. Jolig keek hij naar Jansje en liep vervolgens naar de achterkant van de auto om het bij de achterklep te proberen. Kennelijk had de jongen haar heftige gebaren als aanmoediging gezien.

‘Nee!’ gilde ze.

Toevallige voorbijgangers zouden elkaar vragend hebben aangekeken als ze deze situatie hadden gezien: de jongen die uit alle macht de kofferbak probeerde te openen terwijl de auto iedere keer een stukje meer naar achteren reed om vervolgens weer heftig op de rem te trappen wanneer bleek dat hij eronder kwam. Omdat Jansje ook wel door had dat dit een zinloze exercitie was, zette ze de auto stil stapte uit en keek met een vernietigende blik naar de achterkant van de auto en zei met het laatste beetje mededogen wat ze in zichzelf kon vinden ‘Lieve Chiel, kom eens even hier bij tante Jans.’

‘Ben je boos?’ vroeg hij met een beteuterd gezichtje terwijl hij naar haar toe liep.

Wekenlang had ze zich uit de naad gewerkt om alles rond te krijgen voor deze dag. Straks zou duidelijk worden of al haar inzet beloond zou worden. Met alles wat ze de afgelopen weken had gedaan had ze slechts één persoon voor ogen gehad, Dominee Jelle Pee.

Vandaag zou zijn droom uitkomen. En als dat gebeurde dan zou het voor hem duidelijk zijn aan wie hij dat had te danken: aan haar. Dat hoopte Jansje niet. Dat wist ze zeker. Er stond veel op het spel. Al had niemand dit door. Er was niemand die had gezien dat Jelle Pee het hart van Jansje was binnen gewandeld en daar niet meer was wegegaan. Dus hoe kon die arme Chiel weten hoe belangrijk deze dag voor haar was? Opeens zag ze zichzelf als een egoïstisch kreng.

‘Denk je dat?’ vroeg ze aan hem terwijl hij haar verlegen aankeek. ‘Ja.’

‘Nee joh, tante Jansje kan alleen niet zo goed parkeren. En als jij achter de auto staat...’

Ze keek hem betekenis vol aan. Op zijn beurt keek Chiel Jansje verwachtingsvol terug aan.

‘Dan... dan ben ik bang dat ik je plat rijd.’

‘Oh...’ zei de jongen (aan zijn reactie was te merken dat hij nog steeds niet echt had begrepen waarop ze had gedoeld).

‘Goed, we doen het eventjes anders,’ zei ze omdat ze wist dat ze op deze manier met Chiel op een doodlopende weg was beland. ‘Ga jij vast naar binnen om een steekwagen te halen. Dan parkeer ik de auto alvast.’

‘Goed.’ zei Chiel vrolijk en liep direct naar kerk.

Tja, als links niet gaat dan probeer je rechts.

Dirk stopte de bus toen ze bij het grote gietijzeren toegangshek van landgoed de Scheependrift aankwamen. Hij floot tussen zijn tanden.

‘Dat ziet er niet slecht uit,’ zei hij tegen Sien.

Voordat ze hierop kon antwoorde kregen ze beide een bericht binnen vanuit volgauto 1: de bus van John *Christus, dit lijkt wel Dynasty*. Direct gevolgd door een foto waarop Alexis een ongenadige klap in het gezicht van Krystle gaf.

‘Dit wordt een lange dag.’ mompelde Sien tegen zichzelf en greep naar een flesje water wat in haar tas zat. Pas op het moment dat ze de klik van de camera hoorde, had ze begrepen dat Dirk een selfie van haar en zichzelf had gemaakt.

‘Wat doe je?’ vroeg ze.

‘Niets speciaals,’ antwoordde Dirk terwijl hij onder de foto had schreef: *onderweg met Alexis* en deze stuurde naar John en Patrick.

‘Hm,’ kreunde Sien op zo’n dergelijke manier waarop haar ongeloof doorklonk. ‘Waar zijn Joost en de rest?’

‘Hoe bedoel je?’

‘Zoals ik zeg. Ik zie twee busjes achter ons maar ik zie de jeep niet. Patrick en John zijn er maar Joost niet.’

Dirk keek in zijn zijspiegel en zag dat Sien gelijk had.

‘Nee hè. Wacht maar. Ik bel we.’, zei hij terwijl hij zijn telefoon pakte.

‘Joost waar zitten jullie? -Wat?’

Sien gebaarde dat Dirk de telefoon op de luidspreker moest zetten
'Joost Sien hier. Waar zitten jullie?'

'Eh...'

'Waar?'

'Hebben jullie picknicktafel gezien bij dat vijftigbord even voorbij
dat welkom bord van het dorp?'

'Nee.'

'O nou ja, daar zitten we nu even.'

'Mag ik ook vragen waarom in Godsnaam?'

'Sommige van ons moesten gewoon even een peuk. Weet je
hoelang het rijden is?'

'Net zolang als wij erover doen: een uurtje,' zei ze geërgerd.

'Hadden jullie niet even kunnen wachten? We gaan zo met z'n
allen koffie drinken. Dan is er voldoende tijd om te roken.'

'Zeg hoor eens,' (Joost lanceerde een tegenaanval) ik ben een
zelfstandige zzp-er en ik geloof in het democratisch principe
waarbij zelfsturing centraal staat. Als wij ervoor kiezen om een
sigaret te roken dan doen we dat. We hebben het geprobeerd om
het al rijdende te doen maar met een open dak is dat gewoonweg
onmogelijk.'

'Lukt echt niet,' klonk het vanuit de verte.

Kennelijk had Joost ook zijn telefoon op luidspreker gezet.

'Coby en Nel,' zei Dirk zonder geluid.

Ze knikte bevestigend naar hem. Ok, dit moest ze over een andere
boeg gooien.

'Natuurlijk heb je recht op je sigaretje. Maar had het even laten
weten. Nu wisten we niet waar jullie waren en een ongeluk zit in
en klein hoekje.'

Het was even stil aan de andere kant van de lijn.

'Hallo?'

'Meen je dat?'

'Ja natuurlijk. We zijn een club.'

Een trilling in zijn stem maakte duidelijk dat Joost ontroert was. 'Kind, je hebt helemaal gelijk, zei hij, 'Excuus.' 'Ook van ons hoor.' klonk het weer van Coby en door de anderen vanuit de verte. 'Ik geloof dat het ook deels door de zenuwen komt omdat we toch in vijandelijk gebied zijn en straks gaan optreden,' zei Coby. 'Dit gaan we niet doen hoor. Er is niets om je zorgen over te maken (Sien hield niet van zachte heelmeeesters met hun stinkende wonden). We zijn hier met z'n allen en dat is voldoende.' 'Verdomd, je hebt nog gelijk ook.' Nu klonk de doorgerookte stem van Coby heel dichtbij. 'Joost heeft het wat moeilijk met de traantjes.' fluisterde ze. 'Maar het komt in orde Sien. We roken even onze peuk op en dan komen we eraan. Goed?' 'Is prima. We zien jullie zo.' Zonder dat het Sien het zag had Dirk een blik op zijn gezicht die leek te zeggen: ben ik blij dat ik Joost niet ben. Dominee Pee was met Chiel meegelopen toen hij om een steekwagen had gevraagd. 'Vele handen maken licht werk,' zei hij vrolijk tegen Jansje terwijl hij een krat van haar aannam. 'Goedemorgen trouwens.' Alsof iemand bij het lichtknopje had aangezet gleed alle zorg en vrees van haar af zodat ze weer opgelucht adem kon halen. 'Dag Jelle.' 'Je zal het wel druk hebben gehad?' 'Ach' bagatelliseerde Jansje 'Ik ben wel lekker bezig. En gelukkig zijn er vele handen, hè Chiel?' De jongen had niet begrepen waarop ze doelde, maar knikte vol plichtsbef en reed daarna verder met een volgeladen steekkar. Een klusje waar hij wel schik in had. 'Had je al koffie genomen?' vroeg dominee Pee. 'Ben er net.' 'Dan gaan we dat als eerste doen.' Met een gevuld krat op de

arm liep de dominee naar binnen gevolgd door Jansje met een boodschappentas in haar handen.

Hoewel Jansje druk in de weer was geweest kon zeker ook niet worden ontkend dat de overige dames van de VPV stil hadden gezeten. Het bijgebouw van de kerk was ingericht als een kabinet in oorlogstijd. De grote tafel die gebruikelijk in het midden van de ruimte stond was nu (met verende krachten) tegen de wand geschoven zodat alle picknick- en snackpakketten efficiënt ingepakt konden worden. Onder de tafel stonden de kleine biedermeiers, zorgvuldig samengesteld door Joke, te wachten totdat deze onder de deelnemers van de fietstocht uitgedeeld werden.

Tegenover de lange tafel, aan de andere wand, stonden twee kleinere tafels. Op de eerste stonden thermoskannen met koffie en thee en een blad met cake (de andere arbeidsvitamine). De tweede tafel was bedoeld om de voedselpakketten klaar te zetten zodat Chiel deze naar de auto kon brengen.

‘Mijn complimenten!’ zei Mia toen Jansje binnenkwam ‘Ik weet niet hoe je het voor elkaar hebt gekregen maar Jelle heeft niets teveel gezegd. Je hebt inderdaad alles onder controle en zo te zien (Mia keek naar de kratten) aan alles gedacht. Kom geef me die tassen dan kun jij even een bakkie doen.’

‘Heerlijk,’ zei ze. Ze blies over de hete drank en zag Chiel aan de andere kant van het gebouw staan. Zo te zien hadden Trude en Florien zich over hem ontfermt.

Het was nog geen tien uur in de ochtend, het had de vrouwen niet gehinderd om hem al een groot glas cola in handen te drukken.

‘Toe maar jongen,’ zei Trude, ‘op een been kun je niet leven. Pak er nog maar een.’

De jongen had het flauwste benul wat cake met benen en lopen te maken had, toch liet hij zich dit geen tweede keer zeggen en pakte snel een stuk cake van het blad wat Trude in haar handen hield.

‘.ankujel..’ klonk het met volle mond.

‘Goed zo kerel.’

Iedereen was het erover eens dat Joost heus wel de weg naar de oprit zou kunnen vinden. Landgoed de Scheapendrift was niet zomaar iets wat gemakkelijk over het hoofd gezien kon worden. Ja, het groepsgevoel bij de Judyband was groot. Toch had het woord *koffie* een dusdanige uitwerking op de bandleden die maar moeilijk te weerstaan was (lees: gebrek aan cafeïne). Daarom had Sien in al haar wijsheid besloten om niet langer een uiting van bermtoerisme te zijn maar het konvooi verder richting het basiskamp te leiden. Om aldaar verder te wachten op Joost en zijn bataljon.

Had het gietijzeren hek met oprijlaan al imposant geleken, was dit niets in vergelijking met de aanblik van het grote huis wat omringt werd door oude bomen die volop in blad stonden.

De busjes kwamen tot stilstand op de parkeerplaats.

‘Hier kunnen we wel wat mee,’ zei Dirk.

‘Ik kan nu helemaal niets met iets voordat ik nog een bak koffie achter m’n kiezen heb,’ zei Sien. Zonder op antwoord te wachten ploegde ze met ferme passen door het grint en liep richting het grote huis.

Nu, op Hummie en Els na, de hele VPV compleet was nam Dominee Pee het woord. Terwijl sommige nog een laatste hap namen van hun cake had dominee inmiddels het woord genomen. ‘Goedemorgen’ zei hij met een ernst in zijn stem. Rustig keek hij de ruimte door waarbij hij de tijd nam om iedereen persoonlijk aan te kijken. ‘Ik kan niet meer benadrukken hoe dankbaar ik ben voor jullie inzet. Er verscheen een lach op zijn. Sommige van jullie weten dat de nieuwe kerk een droom van mij is die jaren lang koester. En ik niet alleen. Ook samen met mijn Margot. Het ontroert me dan ook,’ zei hij nu met een trilling in zijn stem, ‘dat jullie allemaal zo fantastisch jullie best hebben gedaan om deze dag tot een succes te brengen.’

Hij ving de blik van Jansje die hem betekenisvol aankeek. Op zijn beurt keken zijn kraalooogjes haar vanachter de dikke brilglazen haar glimmend aan.

‘Ja ja, ik weet dat het nog vroeg is en dat het raad van het bestuur nog niet eens aanwezig is, wil toch een moment nemen. Een moment om erbij stil te staan dat wat er vandaag ook gebeurt, we nu al trots mogen zijn op het feit dat we met z’n allen zo hard hebben gewerkt om deze droom te verwezenlijken. Daarom denk ik dat we, na het doen van alle voorbereidingen, ook zeker mogen genieten van de dag. Van de fietstocht. Ja, er zijn rake woorden gevallen. Dat klopt en dat is te betreuren. Voor mij persoonlijk werpt dat een soort van schaduw over deze dag. Het is helaas voor nu niet anders. Dat gezegd hebbende ben ik ervan overtuigd dat wanneer de hectiek van deze dag is gaan liggen we dit als verstandige vergevinggezinde mensen dit rustig kunnen uitspreken. Tenminste dat is mijn intentie.’

Er klonk een instemmend gemompel vanuit de club dames die nog steeds moeite hadden om hun loyaliteit te bepalen na alles wat er was gebeurd met Hummie, Els en de dominee.

‘Goed, ik ga alvast naar buiten om de raad van het bestuur op de wachten en Mia gaat met jullie de laatste punten doornemen van de dag. Mia?’

‘Dank je dominee,’ zei Mia.

Op de een of andere reden leek Mia geen behoefte te hebben om de woorden van de dominee te bevestigen of de ontkrachten. Ze liep vrijwel direct naar de flap-over en liet het plan van de dag zien. De fietstocht was opgedeeld in 3 delen:

Eerste deel:

Het ontvangst van alle deelnemers met koffie en gebak. De dominee zou de fietstocht feestelijke openen door middel van een kleine toespraak waarin ook de raad van het bestuur voorgesteld zou worden en dan zou iedereen op de fiets stappen. De fiets-

boekjes konden dan ook bevestigd worden aan de fietsten. Ook kregen de deelnemers een kopie van de route met daarbij de locaties voor de toilet bezoeken.

Tweede deel:

De grote stop bij het bedrijf van Janneke en Gijs. Aldaar zou er een lunchbuffet klaar staan en was het mogelijk om (in de bedrijfsruimte) van het toilet gebruik te maken. Belangrijk om te vermelden dat dit een curiaal onderdeel van het akkoord was wat Janneke met Jansje had gesloten. Door het openstellen van de twee toiletten in de bedrijfsruimte zou niemand gebruik hoeven (lees: mogen) maken van het kleinste kamertje van het woonhuis. Op deze manier was er tenminste een toilet die gevrijwaard was van de meters wc papier die zonder genade door de dunne rioolbuizen geperst zouden worden.

Omdat alle deelnemers aan tafels te plaatsen geen optie was, was er gekozen voor een lunch buffet zodat de deelnemers een broodje uit het vuistje konden eten. Om Jansje te helpen om deze grote stop in goede banen te leiden en nadien ook op te ruimen had een klein groepje zich als vrijwilliger opgegeven: Gijs en Janneke (de lunch werd immers bij hun gehouden) en Trude en Florian (lees: op voordracht van Mia) en niet te vergeten: Chiel.

Derde deel:

Na de lunch zou de fietstocht hervat worden en zou men via de het centrum naar het Bor Duinland monument fietsen om vervolgens weer bij de kerk uit te komen. Alwaar een drankje en hapje, eveneens verzorgd door Jansje, klaar zouden staan.

NEE TOCH?

‘Wat is dit dan?’ Vroeg Hummie.

‘Lees maar,’ ze gaf haar de kaart met bijbehorende lila enveloppe.

‘Hm Janneke Brinkman, dat verklaart...’ zei Hummie ‘Ik dacht dat ze de vriendschap had opgezegd?’

‘Hoezo? Het is geen abonnement. Lees nu maar.’ zei Els.

Beide vrouwen zaten aan de eettafel in de lodge. Het was een soort van werkbespreking annex moed-indrinken-maar-met-koffie-voor-de-grote-plons.

Hallo Els,

Je zal wel verbaasd hebben opgekeken: een kaart van mij? Om jou (en Hummie natuurlijk) succes te wensen?

Geloof me als ik schrijf dat ik oprecht hoop dat vandaag bij jullie alles goed zal verlopen.

Ik heb bepaalde keuzes gemaakt die niet altijd even gemakkelijk zijn om te begrijpen. Toch zeker met de beste intenties gedaan.

Ik zou het fijn vinden wanneer we, als alles achter de rug is met de bruiloft en fietstocht, samen met elkaar kunnen praten om samen de situatie achter ons te kunnen laten.

Lieve groet van Mia.

Mia had haar naam half door een bijtje (die vrolijk op de kaart moest rond zoemen) geschreven. Wat opmerkelijk was omdat ze normaal gesproken binnen de lijntjes kleurde en op de lijntjes schreef. Kennelijk hadden de emoties de overhand genomen en was het zoemende bijtje eerder opgedoken dan dat Mia was uitgeschreven.

Maar ach, wat zou het? Haar boodschap was helder en oprecht. Tenminste zo had Els dat opgevat. Het had iets van de teleurstelling opgelost die ze had gevoeld nadat de kwestie rond de bruiloft en de race voor de nieuwe kerk was begonnen.

Op het moment dat ze de lila enveloppe in de brievenbus had zien liggen en had begrepen wie de afzender was geweest, had ze zich gerealiseerd hoeveel indruk deze situatie op haar had gehad. Even duidelijk als de boodschap van Mia was geweest, zo helder was Els haar eigen verdriet en boosheid en alles wat er tussen lag. Nu probeerde ze te ontdekken wat Hummie dacht terwijl zij de kaart las.

Geheel niet in stijl hoe Hummie normaal gesproken zou reageren leek ze goed na te denken over welke woorden ze zou gebruiken om te zeggen wat zij ervan vond. 'Je kunt niet zeggen dat die meid niet haar best doet. En ik moet toegeven, dit kaartje getuigt wel van karakter.'

Els knikte. 'Ja hè?'

Maar voor nu laten we het even rusten. Eerst die jongens een boterbriefje aansmeren en dan zien we wel weer verder. Kom eens hier met dat klembord. Wat staat er allemaal op het programma?' Jansje en Els stonden wat deze dag betrof lijnrecht tegenover elkaar. Wat de betreft de voorbereidingen echter, hielden de vrouwen precies dezelfde werkwijze er op na.

Voor iedereen in Raalinghe, of er nu een fietstocht of een bruiloft op het programma stond, het zou vandaag een dag met een bijzonder randje worden. En ook een dag waar veel vanaf zou hangen. Niet alleen voor Jansje maar ook bij Els. Weer iets wat de vrouwen, ondanks hun meningsverschil, gemeen hadden.

Vandaag zou het, zoals Hummie dit prettig omschreef, een primeurtje voor Els worden. De eerste keer dat zij twee mensen in de echt zou verbinden.

'Nogal een verantwoordelijkheid, als je er zo bij nadenkt.' had Hummie terloops toegevoegd. Het was deze zin die vat op Els had gekregen en ervoor had gezorgd dat haar maag en darm systeem overstuur was. Eten kon ze niet maar van onderen liep ze leeg. Koffie was daarom vanochtend ook niet echt bevorderlijk.

Gelukkig had thee enig soelaas geboden.

Nadat Hummie en Els de doorloop van de dag hadden gedaan, was Hummie naar de grote keuken van de Scheependrift gegaan om Minette Onderland en haar collega's op te wachten.

De kaart van Mia was terzijde geschoven nu viel Els haar oog hier weer op. Of was het de kleine pasfoto van Simon die vlak bij de kaart nog steeds op de rand van de fruitschaal stond, die haar aandacht had getrokken?

Het verlies van Simon had haar er niet onder gekregen. Met horten en stoten was het gelukt om verder te gaan. Dat Tommie en Koen vandaag bij de Scheependrift, door haar getrouwd zouden worden, was de bevestiging daarvan. Het was bitterzoet. Misschien wat aanstellerig maar het kon haar niets schelen. Behoedzaam schoof ze de pasfoto onder haar bh bandje. Vandaag droeg ze haar grote liefde op haar hart.

Het voordeel van het grote huis wat een eeuw of wat geleden een mierenhoop van bedrijvigheid moet zijn geweest, was dat er een keuken van decadente portporties aanwezig was. Zelfs Minette (waarvan je zou verwachten die al op iedere mogelijke plek haar biologische pannetje op het vuur had gezet) had met een zweem van ontzag om zich heen gekeken.

Om daarna, als de kapitein van een culinair schip, orders uit te delen. Natuurlijk allemaal wel op een gezellige (biologische) toon. Wat op zich niet vreemd was wanneer je in de praktijk werkte met producten zoals Vrolijke kip eieren, Gelukkige geitenmelk en Vlees van een tevreden koe. Inderdaad alles was gezellig en blij in het biologische sprookjesbos van Minette Onderland. Het keukenspul was aangezet en opgepookt. Zo'n anderhalf uur later dwarrelde er een onophoudelijke heerlijke lucht vanuit de keuken naar boven.

Nog voordat Els kwam aanlopen was Hummie bezig om de verschillende kannen met koffie en bladen met broodjes, gebak en

andere zoete aanverwanten feestelijk neer te zetten op de picknick tafels van het terras. Ook had ze wat slingers opgehangen (niet teveel omdat het vandaag al een circus op zich zou zijn) want er was tenslotte vandaag wat te vieren.

Els legde het klembord neer.

‘Dit ziet er mooi uit.’

‘Ik vind ‘m ook wel goed gelukt.’ zei Hummie. ‘Kom’ ze pakte een stuk worteltaart ‘dit moet je echt even eten anders stort je straks ter aarde en dat kunnen we niet hebben. Er is vandaag al voldoende drama in het dorp.’

‘Nee, echt ik ...’

‘Het was geen vraag Els.’

Voorzichtig nam ze een hapje.

‘Wat mij betreft mag je ook een grotere hap nemen want die hele punt ga je opeten en op dit tempo zitten we hier morgen nog.’

Els wilde nog wat zeggen maar de blik van Hummie maakte het overduidelijk dat ze zich de moeite kon besparen. En dat deed ze dan maar ook.

‘Koffie of een theetje erbij? Laat maar. Ik doe wel thee want die koffie doet de precies die boel aanjakkeren waarvan we niet willen dat die aangejakkerd wordt.’

Els knikte terwijl ze nog een hap nam.

‘Lekker is die hè? Met de complimenten van Minette. Leuk mens trouwens.’

Els nam een slok van haar thee. ‘Inderdaad lekker. Wil jij niet?’

‘Ik heb er al twee genomen voordat ik er erg in had. Ik moet dit’ ze wees met haar handen naar haar lichaam ‘vanavond nog in een knap jurkje hijsen. Dus beter van niet.’

Hoe dan ook mevrouw de gravin, zie eens hoe prachtig de dag belooft te worden? De catering die loopt. Het bruidspaar zit veilig op het terrein en de band is onderweg. Ik denk dat we lekker in de wedstrijd zitten.’

‘Weet je?’ voorzichtig haalde ze de foto van Simon tevoorschijn, ‘Van alle mensen die ik ken. Van alle vrienden die ik heb en die ik had zijn Simon en jij degene waarvan ik niet zonder kan’

‘Jullie heb ik het liefst in mijn leven,’ voegde ze eraan toe terwijl ze naar de kleine foto in haar handen keek.

‘Je bent een schat. Dat ben je,’ zei Hummie en ze streek even over de rug van haar dierbare vriendin en snoot toen haar neus. ‘Nu mag je Simon weer op zijn warme plekje terugstoppen. Weldra zitten we hier met z’n tweeën snotteren terwijl de meute straks komt.’

‘De meute is er al,’ zei Tommie.

‘Daar zijn ze hoor dames en heren.’ Zei Hummie terwijl ze naar de mannen keek. ‘Groot gelijk dat jullie je pakken nog niet aanhebben. Dat wordt alleen maar vies. Ik ken het van mijn Beer dat is niets waard. Toch Els?’

‘Daarom,’ zei Koen die ook niet precies wist wat hier het juiste antwoord was.

‘Mag ik er al eentje nemen?’ vroeg Tommie die ondertussen naar het gebak was gelopen.

‘Tuurlijk, het is jouw bruiloft,’ zei Els, ‘Jij ook Koen?’

‘Ik hoef even niets,’ zei hij.

‘Ik zie het al. Doorgeschoten wedstrijdspanning,’ zei Hummie. ‘Nergens voor nodig. Doe jezelf een lol, kom hier en neem een goed stuk taart.’ Niets zo goed voor de zenuwen dan een flink hap taart.’

Het duurde niet eens zo gek lang voordat ze auto’s de parkeerplaats op hoorde rijden en Dirk vrolijk zwaaiend op hun af kwam aanlopen. Met in zijn kielzog Sien en de rest van de Judyband. Een groot gedeelte althans omdat Joost met de rokende inhoud van de jeep nog ergens in de buitenvelden van Raalinghe vertoefde.

‘Wat ziet het er feestelijk uit!’ riep Patrick. ‘En wordt dat de praalwagen?’ Hij wees naar de aanhanger die Beer gisteren had

neergezet.

‘Klopt!’ zei Hummie.

‘Dat beloofd wat te worden.’ zei hij geaffecteerd ‘Goedemorgen lieverd.’ Hij smakte drie kussen op haar wangen.

‘Goedemorgen allemaal’ zei Els. ‘We hebben hier de koffie en thee en aanverwanten. Mag je lekker zelf pakken. Minette heeft van alles voor ons gemaakt. Dus neem.’

Zwijgend was Sien op Tommie afgelopen en had hem (nog voordat hij zich realiseerde wat er gebeurde) in een houtgreep genomen wat bedoeld was knuffel. Hoewel ze soms het imago van een baksteen had, bleek ze op dit soort dagen ook een zwak te hebben voor het abstracte gevoel wat liefde heet. Koen had ze op dezelfde manier in haar armen genomen. ‘We gaan er een mooie dag van maken.’ had ze de beide mannen toegefluisterd terwijl haar zonnebril nog steeds stoer op haar neus stond.

Overall waar de Judyband was uitgenodigd eindigde het in een vrolijke frituurpan van gekkigheid. Ook nu was de ongedwongen sfeer die de Judyband zo speciaal maakte duidelijk merkbaar.

‘Wat heb je dit heerlijk gedaan.’ zei Dirk op zijn eigen aanstellerige toon tegen Els.

‘Dank je, we hebben ons beste beetje voorgezet,’ zei ze. ‘Als iedereen zo zit dan zal ik een beetje uitleggen wat de volgorde van de dag is.

‘Schat, dan kun je lang wachten voordat dat iedereen zit. We zijn een echte fanfare hè. Stilzitten is niet echt ons ding. Groepsgewijs in patronen lopen dan weer wel.’

Vragend keek ze Dirk aan.

‘Wacht maar even.’ Hij floot tussen zijn vingers. ‘Ja, allemaal even de aandacht hier. Els wil ons het plan van vandaag uitleggen.’

Beetje geschrokken van de plotselinge aandacht keek Els naar de leden van de Judyband die allemaal op hun beurt stuk voor stuk haar verwachtingvol aankeken.

‘Goedemorgen en welkom allemaal op de bruiloft van Tommie en Koen!’ Er klonk een gejuich (Els voelde de Linda de Mol in zichzelf groeien). ‘Wat goed dat jullie allemaal zo vroeg aanwezig kunnen én willen zijn. Ik hoop dat de koffie en gebak van Minette het leed wat verzacht heeft. Ik ga er geen doekjes om winden, zoals we allemaal weten is deze bruiloft wat tegen het zere been van anderen. Eigenlijk is dat hun probleem en hoeven wij dat niet voor hun op te lossen.’

Er klonk een applaus wat haar Linda-de-Mol-peil nog meer deed stijgen. Het was niet overdreven om te zeggen dat Els de smaak te pakken had.

‘Maar toch kiezen we ervoor om met deze feestelijke en ook plechtige dag van Tommie en Koen aan anderen duidelijk te maken dat liefde zich op vele manier laten zien en dat daar helemaal niets mee mis is. En dat is onze trots. Onze Pride!’

‘Echt wel! Ze kunnen het schijt krijgen!’ Klonk het vanuit de groep. Al was niet geheel duidelijk wie deze strijdkreet had geslaakt.

‘Ik wilde wat anders omschrijven maar dit vat het wel samen. Wat betreft de optocht is alles in de vertrouwde handen van Sien. Ik neem aan dat ze hiervoor haar eigen programma heeft?’

Vragend keek ze naar Sien.

‘Gaan we zo mee aan de slag,’ zei Sien gedecideerd terwijl ze nog een slok van haar koffie nam. De zonnebril stond nog steeds rotsvast op haar de rug van haar neus.

Wij gaan hier ook nog wat laatste puntjes op de i zetten,’ ging Els verder, ‘Het opbouwen van de praalwagens. Gisteren heeft Beer de aanhanger gebracht.’ Ze wees naar de kar die iets verderop stond. ‘En ik...’

‘Godsallemachtig Nel, ik lijk wel Beatrix bij Drakestein in Lage Vuursche,’ klonk het opeens vanaf de parkeerplaats. ‘Dat is geen oprijlaan meer maar gewoon een provinciale weg in je eigen tuin.’ Nel knikte terwijl ze een flinke hijs van haar sigaret nam. Coby

en Frits liepen een paar passen erachter omdat ze een volgeladen boodschappenkarretje achter zich aan trokken.

‘Als je mij zou vertellen dat hun van Oranje hier zouden wonen dan had ik het ook geloofd. Dat zweer ik je,’ zei Coby tegen Joost.

‘Wat je zegt. Inderdaad.’ antwoordde Joost en hij kreunde nog iets uit wat door moest gaan voor een uiting van bewondering. ‘Ik denk dat ik hier ook maar mijn intrek ga nemen. Misschien nemen ze nog dienstmeisjes aan. Ik geloof dat ik dat best kan hebben.’

‘Jij wel hoor,’ zei Dirk.

Zich allemaal niet bewust dat de werkbepreking al in volle gang was, waren Joost en zijn groep het terras opgelopen. Op het moment dat alle gezichten opeens zijn kant opkeken zei hij: ‘Wat?’ Een vraag die gelijk het antwoord gaf op de verontwaardigede blikken van de rest van de Judyband en daarmee was een mogelijke opening voor een discussie in de kiem gesmoord.

‘Fijn. Nu zijn we compleet,’ zei Els, ‘De koffie en alles staat daar’ ze wees naar de tafel rechts van haar ‘Dirk ging net het plan voor de opbouw van de optocht vertellen.’

Hij knikte ‘Ik heb het hele plan uitgewerkt. Ik zat zo te denken: we houden de indeling van bussen en jeep aan zodat niemand zich kan vergissen. Per groep heeft iedereen een taak. Iedereen heeft een kopietje gekregen waarop staat welke groep wat doet. Het is vrij simpel.

Als we zo onze koffie op hebben kunnen we wat mij betreft aan de slag.’

Er was ruim anderhalf uur voorbij gegaan en alle werkzaamheden waren in volle gang. Ja, het ging wel lekker. De planning van Dirk zat goed in elkaar. De aanhanger, die zou dienen als hoofdpraalwagen, was zelfs bijna klaar. Het was duidelijk dat de aanhanger samen met de kostuums samen het thema Hooizolder Liefde voorstelde (zonder dat het ordinair werd).

Terwijl Dirk de laatste controles van de kostuums deed kwamen

de Jolly Sisters, Joost Patrick en John gezamenlijke op hem afgelopen. Dat was bijzonder omdat deze eendracht buiten het podium zeldzaam was. Dat wist iedereen en daarom was Dirk op zijn hoede.

‘Zeg Dirkje,’ vroeg John, ‘wie gaat er eigenlijk voor zorgen dat die aanhanger rijdt?’

‘Wat?’ vroeg Dirk quasi nonchalant.

‘Zoals hij het zegt,’ antwoordde Joost, ‘wie rijdt er met die aanhanger?’ De irritatie in zijn stem maakte duidelijk dat hij de mogelijke gevaren van een optreden in “vijandelijk gebied” nog steeds moeilijk naast zich neer kon leggen.

‘Nou eh...,’ zei Dirk, ‘de trekker van Beer en Hummie wordt ervoor gehesen en die rijdt de wagen.’

‘Zover waren wij ook,’ zei John. ‘Maar wie rijdt de trekker?’

Het was op dat moment dat Dirk begreep dat hij in zijn plannen nooit rekening had gehouden met de vraag wie degene was zou rijden. Het was de bedoeling dat de Jolly Sisters uitbundig in hun jeep naar het publiek zouden zwaaien, alsof Nederland nog een keertje door de Yankees bevrijdt was, en in zijn gedachte had er altijd iemand de trekker gereden. Nooit had hij erbij stil gestaan wie dat dan in werkelijkheid zou moeten zijn.

‘Kut,’ zei Dirk zachtjes.

‘Wat zegt u keurslager?’ zei Patrick.

Dirk zuchtte: ‘Ik los het op. Heus.’ Hij beende weg.

Op een ander deel van het terrein was Sien druk doende met de laatste doorloop van de choreografie. Wat dit keer wat meer oefening verlangde aangezien de Judyband voor de Pride in twee delen gesplitst zou worden.

Vanuit het niets was Dirk op hoog tempo komen aanlopen en had in haar oor gefluisterd: ‘ik heb je nodig.’ Omdat dit helemaal niet des Dirks was, wist Sien direct dat er ergens stront aan de knikker zat.

‘Prima. Ga maar even verder. Ik loop even met Dirk mee,’ zei ze tegen de bandleden

‘Nee nee, nu moeten jullie naar het midden uitzwenken. Gewoon recht aan en die pas aanhouden. Zo ja keurig.’

Dirk greep haar bij de hand en liep richting de praalwagen. Hij zei niets maar wees alleen naar de praalwagen die met balen hooi was uitgedost. Verder waren er vlaggetjes van rode boerenzakdoeken opgehangen en zorgde zilverkleurige slierten voor de nodige showbizz effect. Daarna wees hij naar de trekker die, zij het in wat mindere mate, op dezelfde wijze was uitgedost.

‘Dat ziet er mooi uit ja,’ zei Sien, ‘maar wat is er nu aan de hand?’

‘Er is niemand om te rijden,’ zei hij snel in de hoop dat de klap daardoor minder hard zou aankomen.

‘Pardon?’

‘We hebben niemand om te rijden,’ zei hij nu op een langzamer tempo.’

‘Dat had je toch geregeld.’

‘Vergeten.’

Ze zuchtte.

Dirk wilde nog wat zeggen maar streng stak ze haar wijsvinger omhoog wat betekende dat hij zijn mond moest houden.

‘Ok, Dat ding is van de man van Hummie... Is vaak gebruikt op het bedrijf...’ somde ze op ‘...en dus... dus zou Hummie vast ook wel weten...’ ze zweeg midden in haar interne beraadslaging ‘Kom mee.’

Sien beende langs de praalwagen, langs de Jolly Sisters die in de jeep bezig waren met kostuum en make-up en voorbij de Twirlmeisjes om uiteindelijk bij de grote keuken van de Scheapendrift uit te komen.

‘O dus dié zijn voor vanmiddag. En die voor daarna. Ja, nu begrijp ik het,’ hoorde Sien en Dirk Hummie tegen Minette zeggen. Ze wilde nog wat zeggen toen ze in de gaten kreeg dat beide in de

deuropening kennelijk op haar stonden te wachten.

‘Wie hebben hier?’

‘De feestcommissie,’ zei Sien op een toon die een begrafenisondernemer waardig was, ‘Mogen we je even stelen?’

‘Tuurlijk,’ zei Minette ‘Volgens mij waren we er al Hum.’

‘Ik dacht het ook. Goed, dan loop ik even hun mee.’

Terwijl ze het trapje vanuit de kelder (de keuken was in het souterrain van de Scheependrift onder de woonvertrekken) naar boven liepen viel Sien direct met de deur in huis ‘We hebben een probleem.’

‘Nee toch.’

‘De aanhanger is klaar voor de optocht maar nu blijkt dat we niemand hebben om de trekker te rijden.’

‘Wat?’

‘Dat ben ik vergeten,’ zei Dirk schuldbewust.

‘Och gunst,’ zei Hummie ‘en nu? Kunnen de jongens van de Jolly Sisters niet rijden?’

‘Dat gaat niet want die hebben hun jeep.’

‘Dat is waar ja,’ zei Hummie.

‘En jij?’ vroeg Sien ‘Weet jij hoe je dit ding moet besturen?’

‘Daar is geen kunst aan. Je moet wat vliegueren hebben. Maar die hebben we hier allemaal wel gekregen.’

‘Mooi,’ zei Sien ‘Dat hoopte ik al.’

‘O leuk!’ riep Patrick uit. ‘Helemaal leuk.’ zei hij nogmaals. Joost en John knikte beide instemmend. ‘Een extra zusje erbij. Enig.’

TOUR DE RAALINGHE

‘Hartelijk goedemorgen allemaal,’ zei dominee Pee met gretige blik. ‘Als dit geen mooie dag wordt dan weet ik het ook niet meer. Welkom bij dit, ik mag zeggen, bijzondere samenzijn.’

Het was gezellig druk op het plein voor de kerk en het aangrenzende bijgebouw. Zeker zo’n kleine honderd man inclusief gezinnen met kleine kinderen waren in de stemming om vandaag een goede daad te doen. De Raalinghers waren een actief volkje wat maar moeilijk stil kon zitten. En ook nu, gezien de opkomst, bleek dit op deze zaterdagochtend wederom het geval te zijn. Een succes geholpen door de onophoudelijke (soms hinderlijke) PR-acties van Trude en Florian op de facebook-pagina. Maar de doorslaggevende factor van dit alles lag toch echt bij de dominee zelf die met zijn enthousiasme geen zondagochtend onbenut liet om de fietstocht (en het bijbehorende goede doel) onder de aandacht te brengen.

Of het een ieder nu te doen was om de grootste kerk van Regio in de wacht te slepen of om de bijbehorende faciliteiten zoals het bureel voor de lokale VPV was niet geheel duidelijk. Eerlijk gezegd deed het er ook niet toe. Stiekem hadden de Raalinghers een zucht van verlichting geslaakt toen bleek dat het goede doel van dit jaar eens keer niets te maken had met geitjes en een arm land in Afrika. Niet dat iemand dit ooit hardop zou zeggen maar daar ging het nu niet om. Vandaag zouden de Raalinghers hun eigen goede doelen actie hebben, vergelijkbaar met het Glazen Huis of de Passion: Dé fietstocht.

Jelle Pee had gezien dat bij de aanblik van alle deelnemers op het kerkplein de leden van de raad van bestuur blij verrast hadden gekeken. Terecht. Nu konden ze met eigen ogen zien dat Raalinghe de enige, juiste plek was om de nieuwe kerk te bouwen. En als ze

straks op de fiets zaten zou dit beeld helemaal bevestigd worden. Een vleug van vertrouwen daalde op hem neer waardoor hij, al was het slechts voor heel even, wist dat het goed zou komen.

‘Ik zie dat iedereen goed beslagen ten ijs is gekomen. Of om het toepasselijker te zeggen, dat iedereen voldoende lucht in de banden heeft om deze Tour de Raalinghe te maken.’

Er werd gelachen.

Vrijwel direct daarna gleeed zijn gezicht in een serieuze stand wat duidelijk maakte dat de spirituele hopman bij het wat ernstige deel van zijn praatje was beland.

‘We staan er niet altijd bij stil maar dit is een plek die ons al jaren met elkaar verbindt. Hier, op het plein waar we nu staan, hebben we gezellige evenementen gehad. Of in tijden van nood, in de oorlog, was dit de plek waar we groenten en fruit uitdeelden aan iedereen die na een lange tocht vermoeid bij ons kwam. En dit achter mij’ hij wees naar de kerk ‘als ik me bedenk hoeveel mensen hier Gods woorden, zijn goede raad tot zich hebben genomen. Of wie elkaar onder dit dak wel niet het ja-woord hebben gegeven. Dat is toch geweldig?’

‘En...’ hij zweeg even, ‘misschien meer dan ons lief was, hoe vaak zijn we hier niet bij elkaar gekomen om voor de laatste keer afscheid te nemen van degene die we zo graag nog bij ons hadden willen houden?’

Hij wist dat het onvermijdelijk was dat hij hierdoor aan zijn eigen Margot moest denken en de dag dat hij afscheid had moeten nemen. Het was niet erg. Waar hij alleen niet op was voorbereid was dat hij tijdens zijn verhaal het gezicht van Jansje in de menigte had proberen te vinden.

‘Na verloop van tijd kwam het bijgebouw. Dat is wel de plek van onze eigen VPV hè! De vrouwen die in de oorlog groente en fruit uitdeelden waarover ik sprak maar ook zonder wie het niet mogelijk zou zijn dat we vandaag een fietstocht zouden hebben.’

Zijn stralende lach lag weer op zijn vertrouwde plek. ‘Zoals bij alles en iedereen wanneer de tijd verstrijkt dan moet het oude soms een stapje opzij doen voor het nieuwe. Om verder te groeien tot iets... Nee, om te blijven wat het nu is, de wortels van wie we zijn. Hoezeer we ook verknocht zijn aan dit huis’ hij keek weer achterom ‘het is oud. Het is aan ons om aan de raad van het bestuur duidelijk te maken dat de nieuwe kerk het best in Raalinghe gebouwd kan worden.

Toch?’

Het was even stil.

Daarna klonk er een applaus bij wijze van antwoord op zijn vraag. ‘Dat dacht ik ook.’ zei hij lachend.

Het was een talent wat maar weinige onder ons was gegeven: een onschuldig welkomspraatje met een stichtelijke woord te verweven. Maar dominee Pee bezat het en hij wist precies hoe hij dit moest gebruiken.

‘Nee nee, we gaan er vandaag heus geen verkiezingsstrijd van maken tussen Raalinghe en Nieuw Werther. Vandaag geven we deze vijf mensen slechts een rondleiding op de plek die wij thuis noemen. En waarvan wij denken dat een kerk het best tot zijn recht zou komen.’ schalks knipoogde hij naar het publiek.

Als de dominee ooit uitgekeken zou raken op het goddelijke werk dan zou er vast een fraaie carrière in politiek voor hem in het verschiet liggen.

‘Mag ik nog even de aandacht voor onze Mia? Zij gaat ons het een en ander uitleggen over de fietstocht.’

‘Goedemorgen,’ zei Mia. ‘Als het goed is hebben jullie bij binnenkomst een A4-tje met instructies gehad over de fietstocht.’

Het mooie van Mia was dat ze geen onderscheid maakte tussen de leden van de VPV of het uitgelopen dorp wat voor haar op het plein stond. Ze behield haar dirigerende toon waarmee ze duidelijk maakte wat het plan van vandaag was (en dat dit niet meer open

stond voor discussie). ‘Lees het op je gemak door. Het spreekt voor zich. Handig om te weten –al staat het ook op jullie A4-tje, is dat Ank de EHBO koffer bij zich heeft. Dus als er onderweg wat gebeurd dan kunnen we bij Ank terecht. Op de achterkant staat de fietsroute uitgetekend met daarbij haar mobiele nummer.

Tijdens de fietstocht is er ook een lunch is georganiseerd bij Janneke en Gijs. Daar is tevens gelegenheid tot het maken van een sanitaire stop. Vanaf daar vervolgen we de route weer richting het Bor Duinland monument naar de kerk waar de fietstocht dan tot een eind komt.’

‘Lijkt me allemaal duidelijk. Dank je Mia,’ zei haar zwager. ‘Voor de raad van bestuur ’ ging hij verder ‘hebben we vijf leenfietsen. Ter beschikking gesteld door Leo’s fietshandel. Dat wil ik er toch ook nog even bij zeggen. Dank je Leo.’ Leo zelf stond wat schaapachtig te kijken toen zijn naam werd genoemd.

‘Dan rest me niets anders dan te zeggen, veel plezier en vertrekken over een kwartier.’

Zoals Mozes het volk van Israël door de woestijn zou leiden, zo zou Jelle Pee voorop gaan op de grote groep fietsers. Met in het speciaal de raad van bestuur onder zijn hoede.

Het was rond één uur dat Tommie en Koen op aanwijzing van Els naar de salon van het grote huis waren gegaan om daar op hun gasten te wachten. Zelf stond ze klaar op de parkeerplaats om de gasten, waarvan sommige al waren gearriveerd, te verwelkomen. Er was geen ontsnappen meer aan, de door haar geregisseerde bruiloft was officieel van start gegaan.

‘Nog even een tutje hier,’ zei Patrick tegen Joost. ‘Juist ja. Zo.’

Haar Jolly Sister uniform zat Hummie (na wat kleine aanpassingen) als gegoten. Haar praktisch knot was losgehaald en het peper en zout kleurige haar was gelijk met een haarmaskertje onder handen genomen. ‘Als we nu toch bezig zijn,’ had Joost gezegd.

Daarna was het vakkundig in een kapsel geboetseerd. De typische haarrollen herkenbaar vanuit de jaren veertig waren op haar hoofd verschenen en achter in haar nek lag een lage knot.

‘Deze mag je zelf doen,’ zei Joany. Ze gaf Hummie de felrode lippenstift.

‘En?’ vroeg Hummie toen ze klaar was.

Zichtbaar trots op het eindresultaat keken de Jolly Sisters elkaar glimmend aan. Waren de zusjes als drietal al koket, met z’n vieren waren ze helemaal onweerstaanbaar. Journey, Patty en Joany hadden instemmend geknikt naar hun nieuwbakken zusje Honey toen ze zichzelf in de spiegel had aangekeken en strijdlustig zei: ‘Kom maar op met die optocht.’

LUNCH

Vanuit de lucht leek het erop alsof een groep jubilerende ANWB leden fietsend het grondgebied van Raalinghe en omgeving met een gebrek aan richtinggevoel aan het verkennen was. Het is daarom goed om wederom te vermelden dat de tour de Raalinghe, zoals de dominee dit project liefkozend had genoemd, een evenement was waarbij niets aan het toeval werd overgelaten. Het peloton was nu ruim een uur in het zadel en bijzonder genoeg was er nog geen wanklank geuit. Hetzelfde gold ook voor de raad van bestuur die zichtbaar onder de indruk de route volgde die nauwkeurig was uitgezet.

Al fietsend had Jelle Pee dit alles in zich opgenomen en wederom voelde hij het vertrouwen in hem opwellen wat een geruststellende uitwerking op hem had. Ja, dit was een prachtige dag.

‘We rijden hier nog een stukje door,’ zei hij tegen Rina Maas, een van bestuursleden ‘en dan komen we uit bij de boerderij van Janneke en Gijs. Zij zijn zo vriendelijk geweest om hun huis open te stellen voor de lunch die daar op ons wacht.’

‘Zeg, wat een vriendelijk gebaar van die mensen. Volgens mij zijn jullie een hechte gemeente. Niet alleen in de kerk maar ook daarbuiten,’ kirde Rina.

‘In een gemeente zoals de onze is het heel normaal om je steentje bij te dragen. Al laten we elkaar ook in de waarde hoor. Leven en laten leven zeggen we dan altijd. Want niet iedereen kan hetzelfde zijn. Nietwaar?’

De woorden mochten misschien vloeiend van zijn tong rollen, zelfs hij wist dat dit, in ogenschouw genomen wat er allemaal was voorgevallen, een oprechte versie van de werkelijkheid was.

‘Ik moet eerlijk zeggen,’ ging hij verder, ‘dat dit compliment echt alleen maar de VPV toekomt. De dames zijn zo druk in de weer

geweest om deze hele fietstocht en alles wat daarbij komt kijken in goede banen te leiden. Het was een groot karwei maar het is ze evenwel goed gelukt, vind ik.'

'Echt,' zei Wiena Blom die ondertussen naast hen was komen fietsen en zich spontaan in het gesprek had gemengd 'ik heb zelden zo'n fijne rondleiding gekregen. En dan krijgen we straks ook nog een lunch. Noem mij maar gek, maar ik moet dan gelijk denken aan die twee broden en vijf vissen die Jezus zo wonderlijk bleef uitdelen'

'De vijf broden en twee vissen,' verbeterde de dominee haar beleefd.

'Je hebt helemaal gelijk, wat dom, hoe dan ook, Jezus wist iedere hongerige mond te voeden.' Haar grote bolle ogen keken enthousiast bijna hyper om zich heen. Had Wiena Blom zo nu en dan wat moeite om haar adoratie voor de zoon van de grote directeur van hierboven te beteugelen, liet ze deze nu vrije loop. Tja, als het vandaag niet gepast was. Wanneer dan wel?

Hoewel de boerderij van Janneke en Gijs in de september zon er idyllisch bij lag was Jansje inmiddels in overdrive om de laatste hand aan de lunch te leggen. Chiel was een schatje maar ook nu bleek weer dat die beste jongen toch niet helemaal lekker in het spoor lag.

Zich eraan ergeren was een verspilling van energie. Beter kon ze een manier bedenken waarbij de jongen van nut kon zijn en dat had ze dan ook gedaan. Zodoende had Chiel de verantwoordelijke taak gekregen om alle fietsen te bewaken terwijl iedereen aan het lunchen was. Nu kon je betwisten of op het platteland van Raalinghe er überhaupt wel fietsendieven actief waren maar op deze manier voelde de jongen zich nuttig en liep hij Jansje niet in de weg.

Thea bleek op haar beurt ook een echte aanwinst te zijn. Zonder veel overleg wist ze wat er gedaan moest worden en had ze samen

met Gijs de schragen voor de buffettafel opgezet.

Daarbij had ze aangeboden om een zicht te houden op de toiletten (sinds Thea was overgestapt op andere medicatie was zij veel toeschietelijker in het doen van klusjes). Ze zou een zero-tolerance-beleid bij de wc's aanhouden waardoor Janneke op haar beurt ook meer genegen was om de handen uit de mouwen te steken. Zo kwam het dat de sfeer bij de aangewezen vrijwilligers gaandeweg de ochtend omdraaide van een verplicht nummertje tot een buurtfeestje.

Rond lunchtijd (precies volgens schema) waren de eerste fietsers bij de boerderij aanbeland. Als een soort van ontvangstcomité had Jansje met de rest van de vrijwilligers iedereen welkom geheten. Toen het merendeel van de deelnemers binnen was, had ze een praatje gehouden over de lunch. Natuurlijk had ze hen ook gewezen op het gebruik en misbruik van het sanitair.

Als laatste kwam de uitleg dat Chiel tijdens deze lunch een wakend oog op de fietsen zou houden. Wat bij iedereen verklaarde waarom hij als bezetter in oorlogstijd had bevolen waar de fietsen gestald konden worden (of zo nu en dan de fiets bijna uit handen had gerukt). Gelukkig was Mia snel ter plaatse om de toch wat geschrokken dames en heren snel weg te voeren en Chiel hartelijk te bedanken voor zijn inzet.

Om de benen wat rust te gunnen had Jansje voor een aantal biertafels gezorgd. Voor degene die niet vaak in het zadel zaten en het daarom prettiger vonden om te staan waren er staffafels georganiseerd. Een kleine twintig minuten later had het grootste deel van de groep het toilet bezocht en was er een kleine rij bij het buffet ontstaan. Toch, alsof het de ouders van een bruidspaar betrof, had de raad van bestuur op bescheiden wijze voorrang gekregen bij het buffet en zaten ze nu in het gezelschap van Jelle Pee aan tafel.

‘Wat een geweldige organisatie,’ zei Jurgen Vink (eveneens lid van het bestuur) terwijl hij de dominee in het voorbijlopen een schouderklopje gaf. ‘Ik nog wat halen.’

‘Ja ja,’ antwoorde hij afwezig.

Hoe onwaarschijnlijk ook, op de een of andere manier had iets anders de aandacht van de dominee getrokken. Later zou hij zeggen dat hij dit niet voor mogelijk had gehouden dat er op deze dag iets belangrijker zou zijn dan het bezoek van de raad. Zijn ogen waren gevuld met bewondering en affectie terwijl hij naar Jansje had gekeken die zo druk aan het werk was. Hij voelde een siddering van opwindning en daarna... kippenvel door het besef dat Jansje zo’n reactie bij hem teweeg had gebracht.

Hoewel het niet de bedoeling was, vonden zijn loensende de ogen de hare. Ze kon alleen maar gissen waarom hij haar zo had aangekeken. Al herkende ze wel het gevoel in de blik. Nog niet eerder had hij haar zo aangekeken en het zorgde ervoor dat ze zich begeert voelde. Ze moest blozen en ze het kon haar niets schelen. Wat maakte het uit? Wat had een ander te maken met de liefde die zij voelde?

Het was door de reikhalzende blik van de dominee dat alle feestverlichting bij Jansje was aangegaan. Jelle had haar op zo’n manier had aangekeken zoals hij dit alleen bij Margot had gedaan. Pas nu begreep Mia waarom Jansje zich zo had ingespannen om de fietstocht tot een succes te maken en dat ze keuzes had gemaakt die ze anders nooit zou doen. Wat de reden was waarom ze een vriendschap zo op het spel had gezet.

Mia had sommige van de beslissing die Jansje had genomen sterk veroordeeld maar toch kon ze ook begrijpen, zeker op de manier waarop Jelle haar aangekeken, waarom ze dit had gedaan. Dit zou weleens de laatste, serieuze kans op geluk zijn. Geen wonder dat ze dit nastreefde. Mia kon niet anders dan Jansje gelijk geven en hopen dat ze het geluk vond wat ze zocht.

BETAALD

Met een simpele boterham in de hand keek Jansje vanaf een afstandje naar het buffet. Of beter gezegd, de restanten van wat anderhalf uur geleden nog een buffet was geweest. Nu lagen de broodmanden met daarin slechts nog een paar korstjes er maar verlaten bij. Hetzelfde gold voor de bakjes met smeersels en kazen: een overschot van een losbandig leven. Hoe treurig dit aangeschoten buffet er ook uitzag, Jansje was tevreden. Ze was al bezig met de planning van opruimen toen ze opeens een hand op haar rechterschouder voelde.

‘Het... ik -ik wil je bedanken,’ zei Jelle Pee traag en zoekend naar woorden (iets wat hem maar zelden overkwam). ‘Dit alles,’ zei hij zachtjes en hij gebaarde naar het buffet en naar Chiel die als gecapituleerde overmacht met tegenzin iedereen zijn fiets weer teruggaf, ‘Dit komt door jou.’

Verlegen keek ze naar de grond en toen vluchtig naar zijn gezicht alwaar ze zag dat hij haar bewonderend aankeek.

‘Niet alleen door mij. Dit hebben we met z’n allen gedaan.’

‘Maar als jij dit niet had bedacht,’ nu pakten zijn handen de hare ‘dankjewel lieve Jansje. We moeten weer gaan,’ zei Jelle waardoor ze met een ruk terug kwam naar de realiteit.

‘Ja ja natuurlijk,’ zei ze nog half verdoofd. ‘Ga!’

Met flinke passen beende hij richting de raad van het bestuur, bedacht zich en kwam naar haar terug om haar een kus te geven. Het was geen hartstochtelijke kus, noch gepassioneerd of iets anders van dergelijke aard. Het was een kus zoals alleen Jelle Pee die kon geven. Het was als Senseo-koffie uit duur porselein, vreemd maar oprecht.

Nadat het laatste toilet bezoek was gedaan, kwam de fietsende karavaan langzaam in beweging. Het duurde even om het ritme

weer op te pakken, niet veel later zat de vaart er weer in. Het moment tussen Jansje en hem had de dominee ook niet onberoerd gelaten. Hij was weliswaar degene die het initiatief had genomen maar dat kwam omdat hij was overvallen door zijn gevoel. Als hij eerlijk was, wist hij niet zo goed wat dit betekende. Het was een lange tijd geleden dat hij zich zo compleet had gevoeld. En dat voelde goed.

Op hun beurt waren de leden van de raad van het bestuur nog niet uitgesproken over de lunch die zij voorgeschoteld hadden gekregen.

‘Werkelijk waar,’ zei Ineke van der Mast. ‘Ik ben zelden zo iets tegengekomen.’

‘Het lijkt wel Koninginnedag!’ riep Wiena Blom.

‘Inderdaad,’ beaamde ze. ‘Je moet hier een jaarlijks ding van maken Jelle, volgens mij zou iedereen dat wel kunnen waarderen.’

Nog voordat de dominee een reactie kon geven klonk er muziek.

‘Nee nee nee,’ zei Oda Middelman, ‘dat meen je niet.’

‘Wat bedoel je?’ vroeg Ineke.

‘Nee, ik zeg niets maar dit kan maar een ding betekenen. Toch Jelle? Ik weet niet hoe je dit voor elkaar hebt gekregen.’

‘Ik laat me graag verassen,’ antwoordde Peter Vink met een glunderend gezicht.

Het gezelschap van tweewielers had zojuist de bushalte van de oude Kerkstraat gepasseerd en was bij het Bor Duinland monument aangekomen toen rechts van hen een fanfare vanuit de Wijdeweg kwam opdraaien die schijnbaar, net zoals hun, het Bor Duinland monument als bestemming had.

Een dikke man van rond de veertig liep met een zestal twirlmeisjes gekleed in een blauwe overall, trots te zwaaien met een rode boerenzakdoek. Daarachter liep een stoere tamboermaitre die met haar tamboermaitrestok het marstempo sloeg.

De fietsers waren tot stilstand gekomen terwijl de optocht op een rustig tempo aan hun voorbij gleed onder de muzikale begeleiding van Diane Ross' *I'm coming out*. Sommige moesten lachen, anderen waren met stomheid geslagen toen ze Hummie zagen. Joost had op erop gestaan om zijn plekje in de jeep van Tedje (lees: vluchtauto) op te geven en het risico aan te gaan om bij Hummie of Honey in de cabine te gaan zitten.

Hummie had er zin in want meer dan eens liet de claxon van de tractor horen die moeiteloos een aanhangwagen trok: de praalwagen die met een flinke hoeveelheid aan hooibalen niets anders dan Hooizolder Liefde kon voorstellen. Om ervoor te zorgen dat het geheel er feestelijk uitzag waren rode boerenzakdoeken die ook al bij de Twirlmeisjes waren te zien (zo krijg je eenheid in het verhaal had Dirk gezegd) gebruikt als slinger van puntvlaggetjes. Die ter verhoging van de feestvreugde waren opgehangen en zodoende de toeschouwer vrolijk toe wapperden.

Op de aanhanger en tussen het hooi, stond Els achter een kathedr (eveneens gemaakt vanuit hooibalen) in haar toga als buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand. Voor haar zaten twee mannen in een stijlvol krijtstreep pak. Zo nu en dan zwaaide de drie vanaf hun vereerde plek. Het nummer van Diana Ross was nu overgenomen door *Why tell me why?* van Anita Meyer. Precies de vraag die ook door het hoofd van de dominee Pee was geschoten. Achter de aanhanger reden Patty en Joany in de jeep met daarbij het tweede deel van de fanfare. Daarachter liepen zo te zien de gasten van het bruidspaar. In de ogenblikken dat hij de muzikale huwelijksoptocht voor zijn ogen voorbij zag gaan, zag hij in dezelfde vaart ook de droom voor een nieuwe kerk in duigen vallen. Dominee Jelle Pee had niet door zijn mond openstond.

'Wat is dit?' hoorde hij ergens in de verte.

'Pardon?'

‘Wat is dit?’ vroeg Ineke.

‘Wat ik al dacht,’ zei Oda lachend. ‘Een echte onvervalste fanfare. Ik weet niet hoe je dit voor elkaar hebt gekregen,’ zei ze tegen hem, ‘maar dit getuigt wel van serieus staaltje organisatietalent.’ De vijf leden van de raad van bestuur van de protestantse kerk stonden met de fiets in hun hand te genieten van het spektakel wat op enkele meters van hun vandaan bevond.

Net zoals de fietsers was nu ook de fanfare tot stilstand gekomen en bereidde het zich voor op een nieuwe formatie. De twee delen van het orkest kwamen nu samen en aan beide flanken hadden de twirlmeisjes (die haastig hun rode zakdoeken hadden omgeruild voor batons) aangesloten. De bruiloftsgasten hadden zich rondom de praalwagen opgesteld.

Met ernstige passen liep Sien voor de troepen uit, keek met strakke blik naar de toeschouwers en zei: ‘Opdat we nooit zullen vergeten.’ Ze sloeg een opmaat en met veel bombarie werd de melodie van soldaat van oranje ten gehore gebracht.

Het Bor Duinland monument had een simpel ontwerp. Het was een vierkante sokkel bestaande uit geel mergelsteen. Een getraind oog had gezien dat er op de rand van de drie meter hoge sokkel een koperen duif zat die de vrede symboliseerde. Op alle vier de kanten van de sokkel waren de namen van de gevallen van Raalinghe en omstreken zorgvuldig gegraveerd. Naast het monument stond een vlaggenmast met daarnaast een paal waarop een bel was bevestigd. Een bel die ten tijde van de gevaar de dorpingen kon waarschuwen. Gelukkig was de symbolische waarde van deze bel groter dan het praktische nut.

Het duurde even voordat iemand de moed had om de stilte te doorbreken die was geweest na het horen van de laatste noten.

‘Indrukwekkend. Een waarlijk eerbetoen voor de gevallene en voor Jezus,’ zei Wiena Blom zacht. Ineke, Oda en Jurgen en Peter

knikten ter bevestiging van wat hun collega zojuist had gezegd. Na dit indrukwekkende hoogtepunt was er een kleine pauze ingelast. Tommie en Koen waren naar hun gasten gelopen terwijl de leden van de Judyband in kleine groepjes bij elkaar stonden om wat na te praten over hun optreden in den vreemde. Ondertussen hadden Els en Hummie het klembord met daarop de planning van de dag weer ter hand genomen.

Voordat de dominee zich realiseerde wat er zojuist was gebeurd, hadden Oda Middelman en Wiena Blom hun fiets op de standaard gezet en waren richting Els en Hummie die zo te zien de leiding over dit stuk hadden gelopen.

‘Mogen we even storen?’ vroeg Oda, ‘We willen even een groot compliment maken.’

‘Sorry?’ vroeg Els niet begrijpend.

‘Dat we genoten hebben van wat we zojuist hebben gezien.’

‘Dank u,’ zei Els twijfelachtig.

‘Ja, wij zijn hier op uitnodiging van de dominee,’ ging Wiena verder. ‘In verband met de mogelijk bouw van een nieuwe kerk.’

‘Daar hebben we van gehoord, ja,’ zei Hummie.

‘En zodoende hebben we, wij als raad van bestuur, een rondleiding gekregen door de omgeving van Raalinghe.’ Oda wees naar tot stilstand gekomen fietstocht alwaar de deelnemers hun fiets op het pleintje van de kerk. Sommige van hen liepen nu ook naar het oorlogsmonument. Schijnbaar ook in de veronderstelling dat dit onderdeel was van de feestelijke dag.

‘Toe maar,’ zei Hummie sarcastisch.

‘We vonden de fietstocht al prachtig maar dit is echt een kers op de taart. Feestelijk en toch bewust van de geschiedenis. Trouwens, ik zie u in een toga en ik zag net die twee mannen. Ik durf het bijna niet te vragen maar kan ik hier uit concluderen wat ik wil concluderen?’ vroeg Wiena.

‘Meid, concludeer wat je wilt maar wat je hier zag is de eerste

Pride van Raalinghe. Vandaag vieren we de liefde in welke vorm dan ook.' Hummie glom van trots. 'Met straks het ja-woord van die twee knapperds daar.' Ze wees naar Tommie en Koen.

'Een Pride?' vroeg Peter Vink, die inmiddels samen met de andere bestuursleden en de dominee erbij was komen te staan.

'Ja,' zei Els.

Heel origineel om dit bij de fietstocht te betrekken,' zei hij. 'De kerk moet een plek zijn waar iedereen zich welkom voelt en is. Ongeacht wie je bent, wat doet en wat je voelt.'

'Dat vinden wij ook,' zei Els.

'Onze Peter en Jurgen hier zijn ook erg gelukkig met elkaar. Het is een geruststelling om te weten dat Raalinghe een voorbeeld kan zijn voor andere gemeenten.' zei Ineke tegen Dominee Jelle Pee.

'Dat is nog eens een waar woord, hè Els,' zei Hummie.

'Inderdaad en gelukkig denkt de dominee er net zo over.' bij het uitspreken van deze zin keek Els hem strak in de ogen aan 'Ik mag het misschien niet zeggen' ging ze verder terwijl ze hem bleef aankijken 'Maar ik geloof dat u er alleen maar goed aan doet wanneer u besluit dat de nieuwe kerk in Raalinghe wordt gebouwd. En ik denk, hoewel we het allemaal wel eens bij het verkeerde eind hebben, dat onze dominee de beste geschikte kandidaat is om hier de voorganger te zijn. Toch Jelle?'

Zich onbewust wat er voor hun ogen had afgespeeld keken de vijf raadsleden de dominee afwachtend aan. Wat daarnet was gebeurd, ging te snel voor het begrip van de dominee. Die, en dat moet toch worden gezegd, altijd wel rap van geest was. Nu kostte het wat tijd voordat hij daadwerkelijk had begrepen wat Els had gezegd en wat hij de afgelopen tijd had gedaan. Of mogelijk nog erger, wat hij niet had gedaan.

Het schaamrood dat ineens op zijn kaken was verschenen was voor degenen die hem niet goed kenden gemakkelijk aan te zien als blozen door de hoeveelheid aan complimenten die hem ten

deel waren gevallen. Maar Els kende hem goed en wist dat hij zojuist een flink bedrag aan leergeld had betaald.

